

Poročilo Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje,
združenja za izobraževanje in družbeno vključenost
za leto 2019

Živa Agrež: Zrelo žito v Val d'Orci

Poročilo Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost za leto 2019

Ljubljana, februar 2020

Besedilo: prof. dr. Ana Krajnc, dr. Dušana Findeisen, Alijana Šantej, Urška Telban, Petra Bališ, mag. Marija Velikonja, Mirjam Bevc Peressutti

Uredila: Alijana Šantej

Jezikovni pregled: Alijana Šantej, Urška Telban

Oblikovala: Urška Telban

Fotografije: arhiv Združenja SUTŽO, Janez Platiše

Slika na naslovnici: Živa Agrež, *Zrelo žito v Val d'Orci* (akril, 40 x 50 cm, 2013)

Izdala:

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje,
združenje za izobraževanje in družbeno vključenost

Poljanska cesta 6, 1000 Ljubljana

Zanjo: Ana Krajnc

Tisk: Pancopy Printstudio Silvan Dan Pančur s. p.

Naklada: 10 izvodov

Predgovor

V predgovoru navajamo glavne poudarke delovanja Združenja SUTŽO v letu 2019, ki jih v poročilu podrobneje predstavljamo po posameznih sekcijah združenja ali področjih dela.

Članice Mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je v letu 2019 povežalo več oblik izobraževanja in sodelovanja, nekatere od njih smo izvedli ob finančni podpori Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport: *spletna učna platforma za mentorje* mreže ter usposabljanje mentorjev za uporabo spletnega učnega gradiva; strokovni posvet mreže SUTŽO *Starejši, učenje, umetnost; 5. mednarodni festival znanja in kulture starejših* v Domžalah; *usposabljanje za uporabo digitalnih komunikacij* za večjo prepoznavnost UTŽO v lokalnem okolju in boljše medsebojno povezovanje članic mreže SUTŽO, letni posvet o srebrni ekonomiji *Učenje, povezovanje, delovanje*. Mrežo SUTŽO vodi predsednica prof. dr. Ana Krajnc.

Mreža SUTŽO je v letu 2019 prvič sodelovala s skupno akcijo *Ta veseli dan učenja* v Tednu vseživljenjskega učenja. Akcija je prispevek mreže za prepoznavanje in utrjevanje mreže SUTŽO na področju vseživljenjskega izobraževanja v slovenskem prostoru.

V letu 2019 smo izdali pet števil *elektronskih novic mreže SUTŽO* in tri številke spletnih učnih pisem *Mentor in znanje*. Oboje pripravlja dr. Dušana Findeisen.

Leto 2019 je bilo za prof. dr. Ano Krajnc, zaslužno profesorico Univerze v Ljubljani in predsednico Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, leto priznanj. Za svoj prispevek v raziskovanju izobraževanja odraslih in uvajanju inovativnih modelov tega izobraževanja v prakso je prejela državno odlikovanje predsednika države Boruta Pahorja, red za zasluge Republike Slovenije. Za strokovni prispevek v teoriji in praksi na področju andragogike je prejela najvišje priznanje v svetovnem merilu, sprejeta je bila v Dvorano slavnih strokovnjakov na področju izobraževanja odraslih in nadaljnjega izobraževanja (ang. International Adult and Continuing Education Hall of Fame).

SUTŽO je bila v letu 2019 vključena v pet evropskih projektov: LearnersMot - Spodbujanje motivacije malo izobraženih starejših delavcev za izobraževanje, SLIDE - Učenje s pripovedovanjem zgodb za digitalno Evropo, BBE - Gradnja mostov za Evropo, Štirje elementi – legende in zgodbe ter SPIDW – Strateško partnerstvo za digitalno vključevanje starejših. Z decembrom 2019 se je SUTŽO vključila v nov projekt Brezčasna dediščina (ang. Timeless - Cultural Interpretation as a Non-Formal and Informal Learning Method in Adult Education). Evropske projekte vodi dr. Dušana Findeisen v sodelovanju z Urško Majaron.

V mesecu aprilu 2019 je bil ustanovljen strokovni svet Inštituta za disleksijo, katerega predsednica je Petra Bališ. Število testiranj za disleksijo se je v letu 2019 v primerjavi z letom 2018 povečalo za 10 %, več je bilo tudi testiranj odraslih oseb. Inštitut je v letu 2019 za ozaveščanje javnosti o disleksiji izvedel sedem javnih predavanj, ki jih organizira mag. Marija Velikonja. Zelo je obiskana Facebook stran Inštituta za disleksijo, ki ima preko 2.200 sledilcev.

Sekcija Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani v študijskem letu 2019/2020 združuje 3.186 starejših študentov v 280 študijskih skupinah (preteklo leto 3.199 študentov v 274 študijskih skupinah). Sekcijo vodi Alijana Šantelj ob sodelovanju strokovnih sodelavk

Alenke Gabriele Ščuka, Urše Kramberger in Urške Telban. Področje računalniškega izobraževanja vodi od avgusta 2019 dalje Miha Kržič (do avgusta 2019 Robert Mlakar).

Število študentov UTŽO ostaja zadnja leta na približno enaki ravni. Število študijskih mest (udeležba v študijskih skupinah) je v letu 2019 višje za 1,3 %. Najvišja udeležba študentov je v izobraževalnih programih za umetnostno zgodovino (19,8 %), angleščino (12,3 %), geografijo (11,4 %), zgodovino (10,4 %), računalništvo in spoznavanje novih tehnologij (7,5 %), italijanščino (6,1 %), naravoslovje (3,3 %) in nemščino (3,1 %). V drugih izobraževalnih programih je udeležba nižja od 3 %.

Skozi vse leto 2019 smo izvedli številne javne dogodke UTŽO, nekatere od njih v sodelovanju s partnerskimi ustanovami (Enajsta šola v knjigarni, Srečamo se v kinu), ali sodelovali na dogodkih v organizaciji drugih ustanov (Dnevi evropske kulturne dediščine, Festival nevladnih organizacij, Noč knjige, Teden vseživljenjskega učenja, Dan za spremembe itd.).

V letu 2019 smo zaključili s sodelovanjem v projektu *Pridobivanje temeljnih kompetenc 2016-2019*, nadaljujemo pa sodelovanje kot konzorcijski partner v projektu *KORAK – Kompetence za razvoj kariere 2018–2022* v koordinaciji Javnega zavoda Cene Štupar, ki spodbuja k vključevanju v izobraževanje manj izobražene zaposlene osebe, starejše od 45 let. V okviru projekta izvajamo izobraževalne programe za pridobivanje digitalnih kompetenc, komunikacijskih veščin in osnovno sporazumevanje v angleščini. Projekt koordinira Petra Bališ v sodelovanju z Urško Telban.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je vključena v več mednarodnih združenj in mrež. Je članica Evropskega združenja za raziskovanje izobraževanja odraslih ESREA (European Society for Research on the Education of Adults), evropskega združenja za starejše EURAG, Združenja DANET, obdonavski sosedi (Danube Networkers), združenja obdonavskih civilnih organizacij Danube Civil Society Forum, prof. dr. Ana Krajnc je predstavnica SUTŽO v svetovni mreži Pass It On Network: A Global Exchange for Positive Ageing (Mreža Predaj naprej: svetovna izmenjava za pozitivno staranje), dr. Dušana Findeisen je predstavnica SUTŽO v združenju IAUTA, mednarodni zvezi univerz za tretje življenjsko obdobje (International Association of Universities of the Third Age).

Besedilo za letno poročilo so prispevali strokovni sodelavci SUTŽO po svojih področjih dela: prof. dr. Ana Krajnc za sekcijo Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, dr. Dušana Findeisen za Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja, Petra Bališ in mag. Marija Velikonja za Inštitut za disleksijo, Petra Bališ za projekta Pridobivanje temeljnih kompetenc starejših zaposlenih in Korak, Mirjam Bevc Peressutti za skupino za zagovorništvo, Alijana Šantej in Urška Telban za sekcijo Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani ter druge dejavnosti združenja.

Vsebino letnega poročila dopolnjuje *Teklo je leto 2019*, zbirka elektronskih novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, dostopna na: <http://www.utzo.si/e-novice/>

Alijana Šantej

KAZALO VSEBINE

POSŁANSTVO, NAMEN IN ORGANIZIRANOST ZDRUŽENJA SUTŽO	10
MREŽA SLOVENSKA UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE	12
1. Mreža povezuje in združuje	13
2. Oblike povezovanja članic mreže	16
3. Druge dejavnosti in dogodki v mreži SUTŽO	23
3.1 Skupina za razvoj srebrne ekonomije	23
3.2 Skupina za zagovorništvo	24
3.3 Članstvo mreže SUTŽO v mednarodnih združenjih	25
3.4 Jubilejna obeležja članic mreže SUTŽO in priznanja v letu 2019	26
3.5 Sodelovanje predstavnikov mreže SUTŽO v letu 2019	29
3.6 Naša opažanja	31
UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE V LJUBLJANI.....	32
1. Študijski krožki in študijske skupine ter druge oblike izobraževanja in delovanja.....	32
2. Vpis v študijsko leto 2019/2020	37
3. Število študentov, študijskih skupin, udeležba po izobraževalnih programih in udeležba moških	40
4. Študenti UTŽO Ljubljana po spolu, starosti, izobrazbi in poklicih	46
5. Pregled dogodkov na UTŽO Ljubljana, njenega delovanja v javnosti in sodelovanja z drugimi organizacijami v okolju	49
INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE IN RAZVOJ IZOBRAŽEVANJA	59
Uvod	59
1. Snovanje, vodenje in izvajanje transnacionalnih projektov.....	60
2. Nacionalni projekt – v fazi oblikovanja zamisli.....	63
3. Sodelovanje z Inštitutom za disleksijo	64
4. Cikel javnih dogodkov	64
5. Izdajanje znanstvenih in strokovnih publikacij	65
6. Posveti/nastopi	65
7. Strokovna periodika	66
8. Strokovne in druge objave znotraj projektov in na Epale	66
9. Informiranje in osveščanje javnosti	69
10. Evropska priznanja	69
INŠTITUT ZA DISLEKSIO	70
Dejavnosti Inštituta za disleksijo	70

Poročilo o delu Inštituta za disleksijo za leto 2019	71
DRUGE DEJAVNOSTI ZDRUŽENJA	75
Projekt Pridobivanje temeljnih kompetenc 2016-2019	75
Projekt KORAK – Kompetence za razvoj kariere 2018-2022	76
Specialna knjižnica.....	78
Mentorstvo študentom	79
Programi organiziranega prostovoljnega dela v javnih ustanovah.....	80
Sodelovanje z drugimi organizacijami	82
Javna kampanja	86
FINANČNO POROČILO ZA LETO 2019	92
PRILOGE	93
Priloga 1: Izobraževalni programi, študijske skupine, število in udeležba študentov v študijskih letih 2017/2018, 2018/2019 in 2019/2020	93
Priloga 2: Mentorji UTŽO Ljubljana v študijskem letu 2019/2020	96
Priloga 3: Članice mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje v letu 2019	101
Priloga 4: Organi Združenja SUTŽO	106
Priloga 5: Zaposleni in zunanji sodelavci v letu 2019	107

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Primerjava vpisa po študijskih letih.....	38
Graf 2: Število študentov UTŽO Ljubljana v letih 2013-2019	40
Graf 3: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih mestih v letih 2013-2019	41
Graf 4: Študenti UTŽO Ljubljana po spolu	46
Graf 5: Študenti UTŽO Ljubljana po starosti.....	47
Graf 6: Študenti UTŽO Ljubljana po izobrazbi	47

KAZALO TABEL

Tabela 1: Primerjava vpisa po študijskih letih	38
Tabela 2: Vpis po študijskih področjih.....	39
Tabela 3: Število študentov UTŽO Ljubljana v letih 2013-2019	40
Tabela 4: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih mestih v letih 2013-2019.....	40
Tabela 5: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih programih v študijskem letu 2019/2020	42
Tabela 6: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po številu obiskovanja študijskih skupin	42

Tabela 7: Udeležba moških v izobraževalnih programih.....	43
Tabela 8: Število študijskih skupin na UTŽO Ljubljana v letih 1984-2019.....	45
Tabela 9: Študenti UTŽO po spolu.....	46
Tabela 10: Študenti UTŽO Ljubljana po starosti.....	46
Tabela 11: Študenti UTŽO Ljubljana po izobrazbi	47
Tabela 12: Najbolj pogosti poklici študentov UTŽO Ljubljana	48

POSLANSTVO, NAMEN IN ORGANIZIRANOST ZDRUŽENJA SUTŽO

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, združenje za izobraževanje in družbeno vključenost (skr. Združenje SUTŽO) je združenje državljske narave, ki starejšim odraslim omogoča večjo vključenost v družbo, uveljavljanje večje družbene enakosti, doseganje prepoznavnosti v družbi, pridobivanje družbene moči, dejavno staranje, krepitev družbenih vezi z drugimi generacijami in družbenimi skupinami, vse na temelju znanja, kulture in organiziranega delovanja v lokalni skupnosti.

Združenje izvaja te naloge tudi s pomočjo internacionalizacije svojega delovanja, raziskovanja, razvoja, svetovanja, izobraževanja mentorjev in prostovoljcev animatorjev, z izvajanjem kampanje za prepričevanje javnosti, z nudenjem podporne strukture samo-organiziranim študijskim in drugim skupinam starejših ter njihovemu prostovoljskemu delovanju na temelju pridobljenega znanja in kulture.

Namen združenja je:

- ◇ prizadevati si za pravice starejših in jim v ta namen omogočati pridobivanje znanja,
- ◇ spodbujati delovanje starejših v dobro razvoja lokalne skupnosti,
- ◇ spremljati in uvajati inovativne prakse izobraževanja, učenja in delovanja starejših,
- ◇ manjšati neenakost družbenih skupin in delovati za doseganje družbene prepoznavnosti in enakosti starejših,
- ◇ krepiti kritično mišljenje in zmožnosti starejših za medsebojno strpnost, upoštevanje drugačnosti, spoštovanje človekovih pravic in svoboščin,
- ◇ omogočati družbeno participacijo starejših in njihovo politično delovanje,
- ◇ spodbujati, razvijati in izvajati zagovorništvo starejših zaboljšanje in utrjevanje njihovega družbenega položaja ter družbenih vezi z drugimi generacijami,
- ◇ spodbujati,boljšati in omogočati povezovanje in samo-organiziranost ter medsebojno pomoč starejših s pomočjo izobraževanja, kulture, svetovanja, raziskovanja in delovanja v javnosti,
- ◇ ustvarjati okoliščine za osebno rast starejših za njihovo vključenost v družbo, dejavno starost, solidarnost in sodelovanje z drugimi generacijami in to s pomočjo izobraževanja, kulture, svetovanja, raziskovanja, zagovorništva in delovanja v javnosti,
- ◇ nuditi podporo, informacije, izobraževanje in nasvete starejšim glede njihovih življenjskih okoliščin, glede prostovoljskega sodelovanja v družbi, v ta namen spodbujati nastanek novih prostovoljskih programov in drugih organiziranih dejavnosti, v katere se starejši lahko vključijo,
- ◇ analizirati in raziskovati vprašanja starejših, starost in staranje ter izobraževanje starejših tako z osebnega kot družbenega vidika,
- ◇ preučevati in lajšati posebne učne težave ter spodbujati talente oseb z disleksijo ne glede na njihovo starost,

- ◇ povečati osveščenost strokovnjakov in javnosti glede vprašanj starejših v lokalnem, narodnem in mednarodnem okolju,
- ◇ predstavljati starejše in upokojene, organizirati jih in skupaj z njimi zagovarjati njihove potrebe in interese v javnosti ter v odnosu do lokalnih, nacionalnih in mednarodnih ustanov.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje deluje v dobro starejših upokojenih, starejših na prehodu v upokojitev, dolgotrajno brezposelnih starejših, starejših, ki so invalidsko upokojeni ali so na dolgotrajni zdravstveni ali psiho-socialni rehabilitaciji. Poleg izobraževanja starejših za dejavno državljanstvo, ki je njena temeljna dejavnost, deluje Univerza tudi v širši javnosti in izvaja obširno javno kampanjo za razumevanje položaja starejših v družbi in krepitev njihove družbene vrednosti. Ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju izobraževanja, kar izkazuje in potrjuje vrednost njenega delovanja v javno dobro.

Organiziranost

Za doseganje svojega poslanstva ima združenje štiri sekcije:

- ◇ Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje
- ◇ Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani
- ◇ Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja
- ◇ Inštitut za disleksijo

Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje združuje 53 univerz za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji, spodbuja razvoj novih univerz za tretje življenjsko obdobje, informira, koordinira in povezuje članice mreže, jim nudi strokovno in svetovalno podporo ter jih zastopa na nacionalni ravni. Mrežo vodi predsednica prof. dr. Ana Krajnc.

Sekcija Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani združuje samo-organizirane skupine starejših, ki temeljijo na načelih prostovoljstva, proste izbire, vzajemnosti, medsebojne pomoči ter izmenjavi znanja, izkušenj in kulture. Skupine svoje učenje in delovanje uravnavajo same. V skupinah poteka pod mentorjevim vodstvom skupna gradnja novega znanja v podporo razvoja dejavnega državljanstva starejših. Sekcijo vodi Alijana Šantej.

Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja vodi razvojno, raziskovalno in projektno delo na individualni, lokalni, nacionalni in mednarodni ravni na področjih, kjer raziskovanje podpira razvoj izobraževanja za osebno rast in družbeno delovanje starejših državljanov. Inštitut vodi predstojnica dr. Dušana Findeisen.

Inštitut za disleksijo preučuje disleksijo, osvešča javnost za razumevanje disleksije in oseb z disleksijo, posveča pa se tudi iskanju individualnih rešitev v podporo otrokom in njihovim staršem, odraslim in starejšim odraslim. Delo Inštituta je namenjeno tudi podpori pri odkrivanju strategij, ki jih posamezniki razvijejo za premagovanje učnih in drugih težav. V ta namen organizira Inštitut javna predavanja, svetovanja in testiranja. Delo Inštituta vodi Petra Bališ, strokovno delo izvajajo prof. dr. Ana Krajnc, dr. Vesna Radonjič Miholič, mag. Marija Velikonja, na novo pa se je pridružila presojevalka za skotopični sindrom, Lea Lenart.

MREŽA SLOVENSKA UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Cilje in delovanje mreže SUTŽO uvrščamo med prizadevanja za bolj humano in vključujočo družbo. Dolgoživa družba je dosežek in pridobitev razvoja, nikakor ne napaka ali spodrslijaj. Prinaša novo kakovost življenja za vse generacije. Danes, z vedno bolj številnimi prizadevanji v praksi in znanosti, postajajo obrisi nove dolgožive družbe bolj jasni, kar se kaže v več pojavih in novih zakonitostih, ki odkrivajo družbene potrebe po izobraževanju starejših in podpirajo našo dejavnost.

Pogoj za nastajanje nove vključujoče družbe (ang. inclusive society) so demokratični odnosi, ki negirajo diskriminacijo ljudi po starosti in postavljajo »človeški kapital« kot glavni dejavnik dela in življenja, ker je nova tehnologija podrejena človeku. Porast vrednote »človek« postaja vedno bolj poudarjen tudi v našem okolju. Vse bolj pomembna postajajo vlaganja v ljudi. Pomanjkanje strokovnjakov se pojavlja na vseh področjih in že resno ogroža doseganje družbenih ciljev. Prvič v zgodovini našega obstoja so se podjetja obrnila na nas s prošnjo, da jim med upokojenci najdemo ustrezne sodelavce. Žal naša zakonodaja še vedno ni legalizirala neomejenega dela upokojencev, kljub našim številnim pobudam in intervencijam za spremembo zakonodaje. Ostale evropske države so zakonodajo že prilagodile upoštevanju in uresničevanju vseživljenjskega izobraževanja in vseživljenjskega dela. Razvoj ljudi zaostaja za razvojem znanosti in novih tehnologij, kar povzroča krize. Človekovi možgani so danes najbolj pomembna »surovina«, vendar le, če ljudi usposobimo, da jih uporabljajo. Ljudem moramo omogočiti, da uporabljajo svoje potenciale, ne pa, da starejše še vedno brezbrizno puščamo na robu družbene izločenosti. Človek je rojen za učenje in delovanje kot ptica za letenje, sicer osebno (telesno in duševno) propada.

V Sloveniji imamo preko 600.000 upokojencev. Je družba lahko zdrava (Erich Fromm), če ima četrtno in več prebivalcev družbeno izključenih? Samo jasen program izobraževanja starejših in zakonodaja, ki jih poveže v vseživljenjsko delovanje in vseživljenjsko delo, omogočata nastajanje vključujoče družbe vseh generacij, za kar si Evropa zelo prizadeva. Generacije ena drugo dopolnjujejo. V sinhronem delovanju in upoštevanju vseh ljudi se dvigne vitalnost družbe, kakovost življenja vseh generacij in družbeni doprinos vseh ljudi povečuje družbeno blaginjo.

1. Mreža povezuje in združuje

Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje (SUTŽO) povezuje 53 UTŽO, članic mreže, po Sloveniji. Članice mreže informira, koordinira in povezuje ter omogoča strokovno in svetovalno podporo z individualnimi svetovalnimi obiski, organiziranimi posveti in usposabljanji za vodje UTŽO, mentorje in animatorje. V ta namen organizira izobraževalna in svetovalna srečanja, strokovne konference, posvete in druge izmenjave med članicami mreže ter spodbuja razvoj novih UTŽO po Sloveniji. Mreža podpira razvoj kakovosti izobraževanja starejših, zato posveča posebno skrb usposabljanju vodstev UTŽO, mentorjev in animatorjev. Organizira redne seminarje, delavnice, usposabljanja, posvete, mednarodni festival znanja in kulture starejših ipd. Povezovanje članic mreže in prenos tekočih informacij o dogajanjih v mreži poteka tudi preko E-novic SUTŽO.

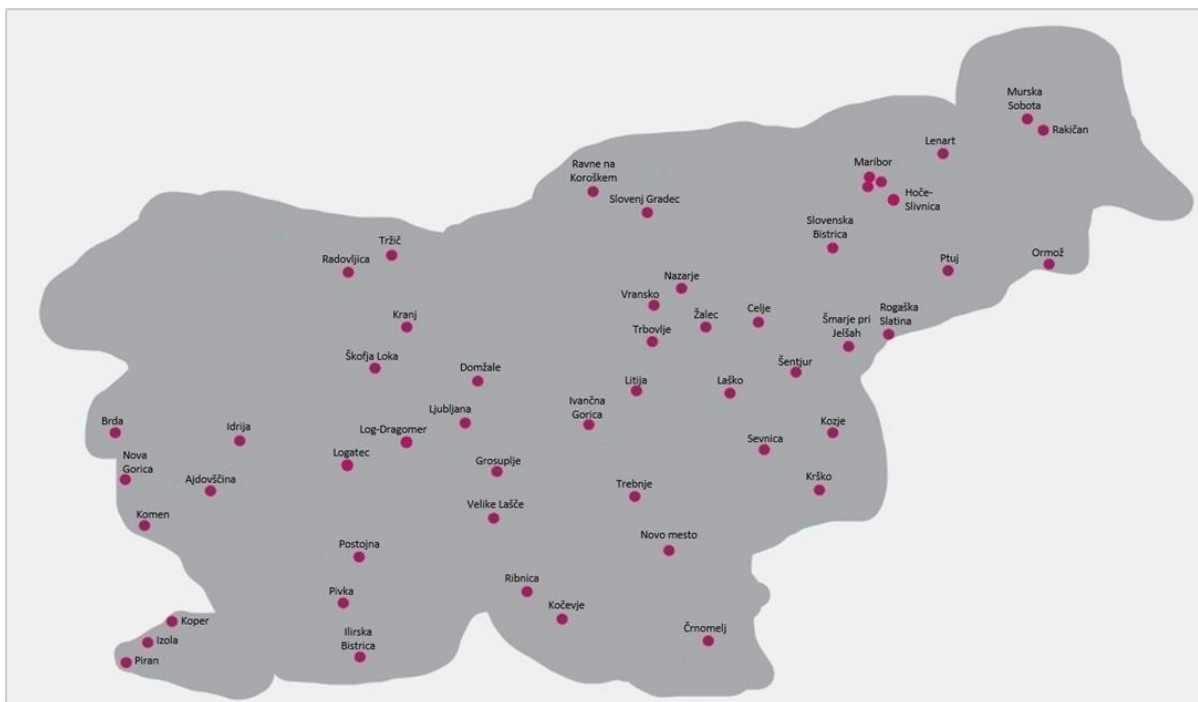
Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je priznana kot eno od šestih nacionalnih strokovnih združenj na področju izobraževanja odraslih in je nosilna mreža za izobraževanje starejših v Sloveniji.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je zaščiteno ime in predstavlja jasno opredeljen, določen koncept in model socialnega subjekta: študij poteka kontinuirano skozi vse študijsko leto v obliki študijskih krožkov, s sodelovanjem mentorja in animatorja ter aktivne vpetosti vseh članov skupine ter prenašanjem znanja in izkušenj v lokalno okolje. Študenti sami prevzamejo odgovornost za svoje delo in učenje ter prenos znanja in izkušenj v lokalno skupnost, v delo, ki bo osebni izziv in obenem koristno za skupnost. Takšen način delovanja se v formaliziranih dejavnostih v okviru institucije težje razvije, širino dobi v nevladni organizaciji. Izobraževanje na univerzah za tretje življenjsko obdobje temelji na znanstvenih vedah in disciplinah ter je naravnano izrazito neprofitno.

Mrežo SUTŽO vodi Svet mreže s predsednico prof. dr. Ano Krajnc in podpredsednico Nevenko Tomšič (predsednica UTŽO Ilirska Bistrica). Koordinacijsko, strokovno in administrativno delo za mrežo opravljajo strokovne sodelavke na sedežu Združenja SUTŽO: Petra Bališ, Alijana Šantej, Urša Kramberger in Urška Telban.

SUTŽO kot vodilna mreža za izobraževanje starejših prevzema odgovornost, da sodeluje pri razvoju drugih oblik izobraževanja za malo izobražene starejše in druge, posebne ciljne skupine starejših. Zlasti se povezuje z Oddelkom za pedagogiko in andragogiko pri Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, Andragoškim centrom Slovenije in Zvezo društev upokojencev Slovenije.

SUTŽO zastopa članice mreže na državni ravni v sodelovanju z več ministrstvi (MIZŠ, MJU, MDDSZEM) in na pomembnih nacionalnih in mednarodnih dogodkih. Članice zastopa tudi širše v mednarodnem sodelovanju s članstvom in sodelovanjem v evropski organizaciji za starejše EURAG, v Evropskem združenju za raziskovanje izobraževanja odraslih ESREA, Združenju DANET, prof. dr. Ana Krajnc je nacionalna predstavnica SUTŽO na spletnem portalu svetovne mreže Pass It On Network, dr. Dušana Findeisen je predstavnica SUTŽO v mednarodni zvezi univerz za tretje življenjsko obdobje IAUTA. SUTŽO zastopa članice mreže tudi s sodelovanjem v evropskih projektih, s čimer se znanje prenaša tudi nazaj v mrežo.

Mreža SUTŽO povezuje 53 UTŽO po Sloveniji

Mreža SUTŽO združuje 53 rednih članic (53 UTŽO po Sloveniji) in dve pridruženi članici: Zrela univerza Filozofske fakultete Univerze v Mariboru in Sveučilište za treću životnu dob Zagreb, ki deluje v okviru Pučkog otvorenog učilišta Zagreb.

Vodstvo mreže spodbuja nastajanje novih UTŽO v krajih po Sloveniji, kjer le-te še ne delujejo. Dejavnost mreže delno sofinancira Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS.

V letu 2019 sta se mreži pridružili dve novi univerzi za tretje življenjsko obdobje: Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Maribor in Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje, Univerza za tretje življenjsko obdobje Ribnica, Sodražica, Loški potok.

Izobraževanje starejših, to je izobraževanje v obdobju po upokojitvi, ki lahko traja 20, tudi 30 ali več let, je pomemben del vseživljenjskega izobraževanja. Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, ki deluje že 36 let, ima veliko družbeno odgovornost za razvoj izobraževanja starejših in dejavne starosti, saj smo edina in nosilna mreža za vseživljenjsko izobraževanje v slovenskem prostoru. Naloga mreže SUTŽO je spodbujanje in razvijanje dejavne starosti in dejavnega državljanstva starejših. Izobraževanje in delo sta dva vseživljenjska procesa.

Izobraževanje starejših vpliva na kakovost življenja njih samih in drugih generacij. V ta namen vodimo v mreži več dejavnosti: zagovorništvo za področje izobraževanja in družbenega delovanja starejših na nacionalni ravni (delovna skupina za zagovorništvo SUTŽO), razvijamo koncept vseživljenjskega učenja in vseživljenjskega dela (delovna skupina za srebrno ekonomijo ali vseživljenjsko delo), oblikujemo skupne cilje, za katere si prizadevamo, da se uresničujejo (filmsko usposabljanje, gledališče starejših, usposabljanje za računalniško programiranje), razvijamo in izvajamo kontinuirano usposabljanje mentorjev in animatorjev, izdajamo učna pisma *Mentor in znanje* in *E-novice* mreže Slovenska univerza za tretje

življenjsko obdobje, ki jih posredujemo mentorjem in vodstvom članic, izdajamo strokovne in znanstvene publikacije, sodelujemo v evropskih projektih, prizadevamo si za kakovosten študij v formalnih in neformalnih oblikah izobraževanja starejših in hkrati za dejavno staranje. Izobraževanje starejših je nepogrešljiv del vseživljenjskega izobraževanja. V sodobni družbi starejši ne morejo obstati brez učenja, sicer postanejo breme mlajšim generacijam, kar ni prednost dolgožive družbe.

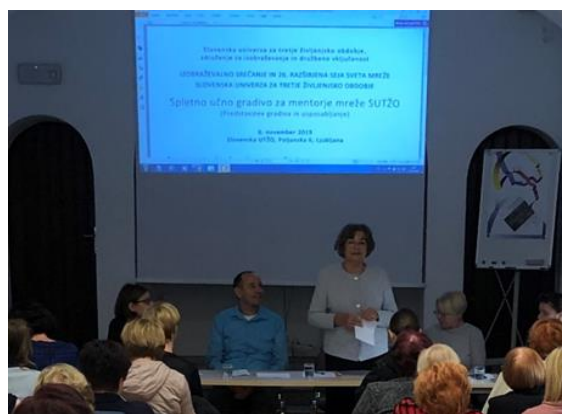
Vodimo tudi dokumentacijo za mrežo SUTŽO in tematsko knjižnico o izobraževanju in delovanju starejših. Nadaljujemo s sodelovanjem v evropskih projektih s partnerji širom Evrope, kjer posredujemo svoje znanje in izkušnje, hkrati pa prenašamo v mrežo SUTŽO evropske smernice nadaljnjega razvoja dolgožive družbe.

2. Oblike povezovanja članic mreže

Svet mreže SUTŽO

Mrežo SUTŽO vodi Svet mreže, sestavljen iz regijskih predstavnikov članic mreže. Sejo sveta vedno spremlja strokovni posvet na izbrano aktualno temo ali usposabljanje mentorjev in vodij članic mreže SUTŽO, ki podpre naše cilje. Predsednica Sveta mreže je prof. dr. Ana Krajnc, podpredsednica Nevenka Tomšič.

V letu 2019 se je Svet mreže v razširjeni sestavi sestel 6. novembra 2019 v Ljubljani. Seja Sveta mreže SUTŽO je bila povezana s strokovnim usposabljanjem za spoznavanje in uporabo spletne učne platforme za mentorje SUTŽO. Sejo je vodila Nevenka Tomšič, podpredsednica Sveta mreže SUTŽO. Posvečena je bila pregledu letnih dogajanj v mreži, predvsem sodelovanju članic mreže na TVU 2019 (pod sloganom *Ta veseli dan učenja* se je v mreži zvrstilo 39 dogodkov v okviru TVU 2019), pisanju prispevkov za e-novice, sodelovanju na letnem posvetu ACS o izobraževanju odraslih v Portorožu, prizadevanjem za vključitev delovanja mreže SUTŽO v Nacionalni program izobraževanja odraslih 2021-2030 ter sprejemu dveh novih članic v mrežo: Društvu UTŽO Maribor in UTŽO Ribnica, Sodražica in Loški potok.

Usposabljanje mentorjev in vodij mreže ter letna seja Sveta mreže SUTŽO
6. november 2019, SUTŽO, Ljubljana

Spletna učna platforma za mentorje mreže SUTŽO

Usposabljanje mentorjev v študijskih skupinah starejših na univerzah za tretje življenjsko obdobje je naša stalna naloga in odgovornost. V ta namen smo na SUTŽO v letu 2019 s sofinanciranjem MIZŠ pripravili spletno učno gradivo (video predavanja in podporno učno gradivo). Predavanja so izvedli prof. dr. Nives Ličen, prof. dr. Ana Krajnc, prof. dr. Marko Radovan in Slavica Ravnik, prof. soc. ped. in spec. psihoterapevtka.

Učno gradivo je tako bolj dostopno vsem mentorjem mreže SUTŽO, kar jim omogoča fleksibilnost pri izobraževanju. Predavatelji so pripravili pet video predavanj (učnih enot) z naslednjimi vsebinami:

Zakaj in kako se starejši učijo?

Predavateljica: prof. dr. Ana Krajnc

Model izobraževanja starejših na univerzi za tretje življenjsko obdobje

Predavateljica: prof. dr. Ana Krajnc

Načrtovanje izobraževalnih programov za starejše odrasle

Predavateljica: izr. prof. dr. Nives Ličen

Temeljne metode v izobraževanju starejših

Predavatelj: prof. dr. Marko Radovan

Skupina in skupinska dinamika

Predavateljica: Slavica Ravnik, prof. soc. ped. in spec. psihoterapevka

Video predavanja in spremljajoče učno gradivo so dostopni na naši domači spletni strani na povezavi: <http://www.utzo.si/usposabljanje/>. Predavatelji so pripravili tudi podporno gradivo (Powerpoint predstavitve) in priporočeno literaturo za obravnavanje in poglobljanje vsebin posameznega predavanja. Video predavanja so dostopna tudi na našem YouTube kanalu na naslovu: https://www.youtube.com/channel/UCF7htrVrddDB7azTWKY6FsQ?view_as=subscriber.

6. novembra 2019 smo izvedli izobraževalno srečanje za vodje in mentorje mreže SUTŽO, kjer so jim predavatelji, avtorji video predavanj, predstavili bistvene poudarke vsebin in vodila za obravnavanje učnih vsebin na usposabljanjih mentorjev, ki jih bodo organizirale lokalne UTŽO po Sloveniji.

Prednost programa je dostopnost učnih vsebin na daljavo. Mentorji si bodo izobraževanja lahko prilagodili glede na svoj razpoložljivi čas. Izobraževanje bo tudi finančno ugodnejše kot izobraževanje na neki določeni lokaciji, saj bo zahtevalo zgolj dostop do interneta.

Usposabljanje za uporabo digitalnih komunikacij za večjo samostojnost starejših, družbeno vključenost, prepoznavnost UTŽO v lokalnem okolju in boljše medsebojno povezovanje članic mreže SUTŽO

Z aktivnim in enotnim povezovanjem preko različnih digitalnih medijev, predvsem družbenih omrežij, se članice mreže lahko bolje povezujejo med seboj, povečajo medsebojno izmenjavo izkušenj in primerov dobrih praks, bolje ozaveščajo javnost o pomembnosti vključevanja starejših v izobraževalne programe, hkrati pa je to lahko dobra priložnost za animacijo novih starejših udeležencev za vključitev v izobraževalne aktivnosti UTŽO. Zato smo za članice mreže pripravili usposabljanje, na katerem so predavatelji predstavili pomen dobre spletne predstavitve ter vrednost in namen družbenih medijev. Usposabljanja, ki je potekalo 26. marca 2019, se je udeležilo 20 predstavnikov mreže. Prof. dr. Ana Krajnc je uvodoma izvedla kratko predavanje z naslovom *Digitalizacija mreže SUTŽO – potreba in zakonitosti razvoja* ter izpostavila pomembnost spoznavanja in uporabe digitalnih orodij ter spremljanja digitalnih trendov v tretjem življenjskem obdobju.

Udeležencem smo predstavili, kakšna je ustrezna uporaba družbenih omrežij, še posebej smo se osredotočili na Facebook. S pravilno in redno uporabo Facebook-a lahko posamezna UTŽO lokalni in širši javnosti predstavlja svoje aktivnosti, programe in rezultate svojega dela ter tako preko posrednih in neposrednih spletnih objav animira nove posameznike za vključevanje v izobraževanje.

Petra Bališ je v nadaljevanju predstavila pomen spletnih strani kot osnovnega komunikacijskega orodja na spletu. Predstavila je pregled obstoječega stanja prisotnosti članic mreže SUTŽO na spletu (tako spletnih kot Facebook strani) ter pripravila predloge za izboljšanje in nadgradnjo. Predstavila je pomen Facebook-a kot nepogrešljivega orodja za dvig prepoznavnosti UTŽO v lokalnem in širšem okolju.

Robert Mlakar je v praktičnem delu usposabljanja z naslovom *Moč družbenih omrežij* predstavil Facebook kot okolje neformalne komunikacije s svetom. Udeležence je naučil, kako odpreti Facebook poslovni profil, predstavil je razliko med osebnim in poslovnim profilom ter kako profil urediti. Udeleženci so imeli možnost aktivnega sodelovanja pri ustvarjanju nove strani.

5. mednarodni festival znanja in kulture starejših

Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je pripravila v letu 2019 svoj peti mednarodni festival znanja in kulture starejših, katerega namen je javna predstavitev dosežkov študentov UTŽO na področju izobraževanja in kulture. Festival omogoča starejšim vstop v javni prostor in jih poveže s širšo skupnostjo.

Ivo Ban: Pesmi štirih

Festival povezuje slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje med seboj kot tudi s sorodnimi organizacijami starejših doma in iz drugih držav. Je priložnost, da se različne organizacije starejših povežejo v skupnem mednarodnem dogodku na področju učenja in kulture. Festival je bienalni (poteka vsaki dve leti), vsakič v drugi slovenski regiji, z namenom decentralizacije in čim večje dostopnosti članicam mreže SUTŽO - da se festival čim bolj približa vsem univerzam za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji. Glavni organizator in programski koordinator festivala je Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, združenje za izobraževanje in družbeno vključenost. Gostitelj 5. festivala je bilo Društvo Lipa - Univerza za tretje življenjsko obdobje Domžale.

Češminke iz Domžal: Slamnik na glavo dati

Na festivalu so nasledke svojega učenja in ustvarjanja študentov predstavile slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje Domžale, Grosuplje, Log-Dragomer in Ljubljana, poleg njih pa še UTŽO Zagreb in Frankfurt ter Center za kulturne raziskave Bardo iz Zamejske Slovenije, iz Italije.

Festival so z uvodnimi nastopi in pozdravi uvedli: mag. Katja Dovžak, MIZŠ; prof. dr. Ana Krajnc, predsednica SUTŽO, Toni Dragar, župan občine Domžale, in Marjan Ravnikar, predsednik UTŽO Domžale.

Univerza za tretje življenjsko obdobje Domžale je pripravila predstavitveni film o UTŽO Domžale, nastop literarne in glasbene skupine ter razstavo likovnih del.

Dora Adamič in Ivo Puhar, člana Univerze za tretje življenjsko obdobje Grosuplje, sta predstavila medgeneracijsko povezovanje UTŽO Grosuplje s svojim okoljem s poudarkom na medgeneracijski učni pomoči, ki jo nudijo člani UTŽO učencem osnovnih in dijakom srednjih šol.

Nika Gams, Alenka Logar Pleško in Dragica Krašovec, članice UTŽO Log-Dragomer, so predstavile svoje izobraževalne dejavnosti in raziskovanje lokalne zgodovine skozi življenjske zgodbe krajanov, ki jih objavljajo v reviji *Pogovori z občani*. S temi dejavnostmi se UTŽO aktivno vključuje v svoj kraj.

Bojana Žokalj Jesih, UTŽO Ljubljana, je predstavila družbeno angažirano filmsko ustvarjanje starejših (*Filmi kot govorica sporazumevanja in učenja*). Člani UTŽO Ljubljana so sodelovali v dveh evropskih projektih (CINAGE in RefugeesIN), v katerih so se učili pisanja scenarijev in izdelovanja filmov, ki so jih nato predstavljali na javnih dogodkih doma in po Evropi.

Polna dvorana obiskovalcev festivala v Kulturnem domu v Domžalah

Silvia Dabo Cruz z UTŽO Frankfurt (Universität des 3. Lebensalters an der Goethe-Universität Frankfurt am Main) je poleg predstavitve svoje UTŽO izpostavila razvoj povezovanja in študijske izmenjave med študenti UTŽO Zagreb, UTŽO Ljubljana in UTŽO Frankfurt.

Jasna Čurin, predsednica UTŽO Zagreb (Sveučilište za treću životnu dob Zagreb), je predstavila *Most znanja in sodelovanja*: 22-letni projekt povezovanja študijskih skupin UTŽO Zagreb in UTŽO Ljubljana, kateremu se v zadnjem letu pridružuje tudi frankfurtska UTŽO.

Iva Gasar, študentka UTŽO Ljubljana, je povzela dolgoletno povezovanje študijskih skupin za umetnostno zgodovino s Tersko dolino, prisluhnili smo predstavitvi dejavnosti Centra za kulturne raziskave Bardo in nastopu Bardskega okteta s slovensko ljudsko glasbo iz Beneške Slovenije.

Iva Gasar, UTŽO Ljubljana, in Bardski oktet

Festivala se je udeležilo okoli 250 obiskovalcev in sodelujočih iz 19-ih krajev Slovenije ter sodelujoči in obiskovalci iz Italije, Hrvaške in Nemčije. Festival je potekal pod častnim pokroviteljstvom predsednika RS Boruta Pahorja.

Letni strokovni posvet mreže SUTŽO: *Starejši, učenje, umetnost. Izobraževanje in umetniško ustvarjanje za osebni razvoj in družbeno vključenost starejših*

Strokovni posvet mreže SUTŽO smo v letu 2019 posvetili umetnosti, umetniški izkušnji starejših, razvoju sočutne domišljije o tem, kako umetnost spreminja zaznavo sveta in pripoved o njem, saj uporablja drugačen, vizualni jezik. Posvet je moderirala dr. Dušana Findeisen, ki je v uvodu izpostavila, da najpogosteje razmišljamo o tem, kaj učenje, izobraževanje in umetnost pomenijo za posameznika, manj pogosto pa, kaj pomenijo za družbo.

Umetnost in umetniško ustvarjanje omogočata celostno učenje, saj so pri tem udeleženi vsi čuti, ne le razum. Samo pomislite, kako neizbrisljivi so čustveni spomini iz otroštva, kako močno učenje sprožajo za vse življenje. S temi mislimi je posvet uvedla prof. dr. Ana Krajnc, predsednica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Spregovorila je o umetnosti kot sodobnem načinu bivanja, prepletanju učenja in umetnosti, razmahu umetnosti v sodobni družbi ter približevanju profesionalne in amaterske umetnosti.

Izr. prof. dr. Nives Ličen s Filozofske fakultete v Ljubljani je spregovorila o pomenu povezovanja in organiziranih učnih mrežah v izobraževanju starejših. Predstavila je več načinov povezljivosti: povezanost med generacijami, med različnimi družbenimi skupinami, med posamezniki in povezanost med vrstami znanja/rezultati učenja. Izpostavila je vprašanje, ali umetnost lahko deluje v prid mentalni živahnosti in kako povezovanje deluje proti nemoči (starejših). Odgovor je pritrdilen, saj se nove možnosti (za pripadnike katere koli družbene skupine) odpirajo prav s povezovanjem, ustvarjanjem novih praks in novimi povezavami.

Prof. dr. Robi Kroflič z Oddelka za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani, ki se ukvarja z vlogo umetnosti v vzgoji, je odprl številna vprašanja o vplivu umetnosti na moralo, domišljijo, na sočutno domišljijo, o tem, kako z vpeljavo umetnosti v vzgojo spreminjati obrobne družbene skupine, tako tudi starejše.

Mag. Miran Erič, slikar in arheolog, je poudaril pomen vizualnih podob, ki danes vse bolj prevladujejo, tudi v izobraževanju, ter o nerazumljivi odsotnosti kritikov in urednikov umetnostnih oddaj o razstavah upokojenih ustvarjalcev. Mag. Miran Erič je več kot dvajset let vodil na UTŽO Ljubljana skupino starejših študentov slikarstva. Člani skupine so svoje znanje in izkušnje prelili v številne slikarske razstave, pa tudi v žanrsko nedoločljivo delo *Želve*, razpravo o umetnosti starejših.

Arhitektka Meta Kutin z UTŽO Ljubljana je predstavila, kako s svojimi starejšimi študenti raziskuje vlogo javnega prostora za ljudi in mesto. Nedavno jih je navdušila bližnja Poljanska cesta v Ljubljani, ki jo obravnavajo s funkcijskega vidika, vidika arhitekture ter urbanizma.

Lučka Šičarov, filozofinja in mentorica za keramiko, je spregovorila o pomenu številnih razstav starejših ustvarjalcev - udeležencev UTŽO, ki jim odpirajo vstop v javno prostor.

Alenka Logar Pleško, slovenistka v pokoju in mentorica bralnega krožka na UTŽO Domžale, je predstavila delo svoje skupine, ki se posveča slovenski književnosti v matični deželi in zamejstvu. Že večkrat se je izkazalo, da so prav starejši varuhi kulture slovenstva in Slovencev.

Doc. dr. Rajka Bračun je poudarila, da se zgolj na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani z umetnostno zgodovino in ustvarjanjem v umetnosti ukvarja domala 1.000 starejših študentov.

Posveta se je udeležilo skupno 49 sodelujočih in udeležencev. Razprava na posvetu je potekala o družbeno angažirani umetnosti in družbeno angažiranem izobraževanju starejših, ki obravnavata družbena vprašanja, starejše udeležence izobraževanja in umetniškega ustvarjanja pa vidno pozicionirata v javni prostor.

Politike obravnavajo starejše praviloma kot ranljivo družbeno skupino neenakih. Velika težava je, kadar odločevalce politik prepričujemo, da starejši morajo imeti možnost prispevati k inovativnemu družbenemu in ekonomskemu razvoju, so povedali na okrogli mizi o umetnosti in izobraževanju starejših. Večina starejših namreč ne potrebuje pomoči in oskrbe, potrebuje pa zakonodajne podlage, odstranitev ovir, ki jih potiskajo na družbeni rob, drugačne, današnjemu času primernejše poglede na njih.

Ambiciozen izstop v javni prostor, povezano delovanje v organiziranih učnih mrežah, razvite teorije na področjih starosti in staranja pa napovedujejo tudi politične spremembe na vseh ravneh. Izstop starejših v javnost pomaga tudi politikom graditi boljše razumevanje starosti in oblikovanje ustrežnejših politik.

Ta veseli dan učenja: skupna akcija mreže SUTŽO v Tednu vseživljenjskega učenja 2019

Mreža SUTŽO je v letu 2019 prvič sodelovala s skupno akcijo *Ta veseli dan učenja* v Tednu vseživljenjskega učenja (TVU). Avtorica novega koncepta enotnega sodelovanja je Alijana Šantej, predsednica UTŽO Ljubljana. SUTŽO je kot tematski koordinator TVU povezala članice mreže v dogodkih, ki slavijo učenje in ustvarjanje starejših: delavnice, razstave, srečanje ob zaključku študijskega leta, medgeneracijski dogodki, javna predavanja, dnevi odprtih vrat UTŽO in druge javne predstavitve nasledkov učenja in ustvarjanja starejših v študijskih skupinah. Dogodki so se odvijali v obdobju od 10. do 19. maja oziroma do 30. junija 2019. Akcija je prispevek mreže SUTŽO k TVU 2019 za prepoznavanje, utrjevanje in uveljavljanje vloge univerz za tretje življenjsko obdobje na področju vseživljenjskega izobraževanja v slovenskem prostoru. V akciji *Ta veseli dan učenja* je sodelovalo 16 slovenskih UTŽO z 39 dogodki.

Spletne novice mreže SUTŽO

E-novice so del promocijske dejavnosti mreže SUTŽO za večjo prepoznavnost delovanja univerz za tretje življenjsko obdobje in utrjevanje njihove vloge na nacionalni ravni in v lokalnem okolju. Članice mreže povezujejo med seboj in predstavljajo primere dobrih praks v izobraževanju starejših doma in po svetu. Odpirajo tudi širša vprašanja starejših, širijo zavedanje o njihovih novih socialnih vlogah, spodbujajo in krepijo dejavno staranje ter dejavno državljanstvo starejših. V letu 2019 je izšlo pet številke *E-novic* mreže SUTŽO; posamezna številka obsega v povprečju osem do devet strani.

Mentor in znanje

V letu 2019 smo poslali na naslove članic mreže SUTŽO tri številke spletnih učnih pisem *Mentor in znanje*: (1) Družbeno angažirano umetniško ustvarjanje starejših, (2) Programiranje izobraževanja starejših, (3) O projektu Kruh povezuje (ang. Bread Connects) in spominih na staro Ljubljano. Učna pisma *Mentor in znanje* pripravlja dr. Dušana Findeisen.

Sofinanciranje članic mreže SUTŽO

Tudi v letu 2019 je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport sofinanciralo dejavnost članic mreže SUTŽO, in sicer v višini 2.000,00 € za posamezno UTŽO. Simbolično vsoto vsaka od univerz oplemeniti in »pomnoži« s prostovoljnim delom. Četudi majhna vsota, pa je pomembna, ker daje priznanje in družbeni pomen obstoju UTŽO po Sloveniji.

3. Druge dejavnosti in dogodki v mreži SUTŽO

3.1 Skupina za razvoj srebrne ekonomije

Skupina deluje na ravni mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje (SUTŽO) kot samo-organizirana skupina upokojenih strokovnjakov, študentov mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje in zunanjih upokojenih ekspertov. Pobuda za nastanek skupine se je razvila med študenti UTŽO - v duhu poslanstva Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, naj starejši sami odločajo o vprašanjih v povezavi z njimi, sami iščejo rešitve ter se borijo za svoj položaj v družbi.

Skupina za razvoj srebrne ekonomije se je na SUTŽO oblikovala v letu 2016 na pobudo prof. dr. Jožeta Gričarja, študenta UTŽO Ljubljana, z namenom, da spremlja, raziskuje in razvija to področje, predvsem pa z namenom proaktivnega delovanja: ozaveščati širšo javnost (strokovno in laično) o pomenu celostnega pristopa v obravnavanju srebrne ekonomije ter oblikovati pobude za odločevalce politik za razvoj srebrne ekonomije. Poudarek pri razvoju srebrne ekonomije je na prispevanju znanja in izkušenj starejših ter nevladnih organizacij. Osrednje vodilo in cilj delovanja skupine za razvoj srebrne ekonomije je: neomejena pravica do vseživljenjskega učenja in vseživljenjskega dela. Skupino vodi Dušan Snoj, študent UTŽO Ljubljana, v njej sodeluje 16 študentov SUTŽO in vodij slovenskih UTŽO. Organizacijsko in tehnično podporo za delovanje skupine nudijo strokovni sodelavci na sedežu SUTŽO.

V letu 2019 je Vlada RS sprejemala spremembe Zakona o urejanju trga dela (ZUTD-E). V fazi priprave sprememb zakona smo na predsednika Vlade RS, Marjana Šarca, naslovili pisni predlog o odpiranju trga dela za neomejeno delo upokojencev. V nadaljevanju sta prof. dr. Ana Krajnc in Dušan Snoj opravila dva obiska (22. 2. in 11. 4.) pri državnem sekretarju Urošu Priklu v Kabinetu Vlade RS in izpostavila problematiko pravice starejših do zakonsko neomejenega plačanega dela po upokojitvi in pravice do vseživljenjskega učenja.

Predlagali smo tudi ustanavljanje »borze uslug« na zavodih za zaposlovanje. Tam bi se srečala povpraševanje in ponudba za občasno delo upokojencev. Žal smo bili preslišani in nov zakon ni prinesel pravih sprememb za delo upokojencev. Pokojnina ni socialna pomoč. Je prejemek iz predhodno vplačanih prispevkov. Zavzemamo se, da se trg dela odpre za stare, mlade in brezposelne. Družbena izločenost in zaprta pot do dela ljudi uničuje in povečuje stroške za zdravstvo.

Predsednik skupine Dušan Snoj je z ožjimi sodelavci skupine in v sodelovanju s strokovnimi sodelavci SUTŽO v letu 2019 pripravil 4. posvet Mreže SUTŽO o srebrni ekonomiji z naslovom ***Učenje, povezovanje, delovanje***. Posvet je potekal 16. maja na Gospodarskem razstavišču v okviru Dnevov medgeneracijskega sožitja (ZDUS) in Tedna vseživljenjskega učenja 2019 (ACS).

**4. letni posvet o srebrni ekonomiji
16. maj, Gospodarsko razstavišče Ljubljana**

Na posvetu smo prisluhnili strokovnjakom iz različnih organizacij. Uvodni prispevek *Prožne oblike dela povečujejo vključenost ljudi* je podala prof. dr. Ana Krajnc. Uroš Prikl, državni sekretar v Kabinetu predsednika Vlade RS, je predstavil pogled vlade na dileme srebrne ekonomije, prof. dr. Vlado Dimovski z Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani je svoj prispevek naslovil *Upravljanje s starostjo (Age Management)*, prizadevanje ZDUS-a na področju srebrne ekonomije je predstavila Alenka Reissner. Prejemnica priznanja Andragoškega centra Slovenije, Slavica Borka Kucler, nam je predala svoje izkušnje na področju vseživljenjskega izobraževanja in delovanja s prispevkom *Znanje bogatimo in delimo vse življenje*. O izkušnjah s povezovanjem prostovoljnega dela in izobraževanja so spregovorile predstavnice Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje: dr. Dušana Findeisen ter študentki UTŽO Ljubljana, Nada Serajnik Sraka (prostovoljka v Botaničnem vrtu Ljubljana) in Milena Majzelj (prostovoljka v Prirodoslovnem muzeju Slovenije).

Četrty posvet mreže SUTŽO o srebrni ekonomiji je bil enako kot predhodni posveti dobro obiskan (udeležilo se ga je 43 udeležencev), kar potrjuje, da je vprašanje aktivnega delovanja starejših in dejavnega staranja izziv in odprt problem za vso družbo, ne zgolj za upokojene. Potrebno je razvijati nove, prožne oblike učenja in delovanja starejših, čemur bi morala slediti tudi zakonodaja. Srebrna ekonomija naj podpira osebno rast ljudi ter upošteva znanje in izkušnje starejših za razvoj celotne družbe.

3.2 Skupina za zagovorništvo

Na ravni mreže SUTŽO se je leta 2015 kot nasledek projekta *Slovenska mreža za izobraževanje starejših in medgeneracijsko sodelovanje* oblikovala delovna skupina za zagovorništvo. Skupina oblikuje in daje pobude za razvoj in utrjevanje področja izobraževanja starejših in dejavnega staranja ter na neformalni ravni vzpostavlja stik z odločevalci politik z namenom pridobitve informacij, povezovanja, utrjevanja zagovorništva in dviga družbenega statusa UTŽO.

V skupini sodelujejo predstavnice slovenskih UTŽO: Mirjam Bevc Peressutti in Jasna Bačac (UTŽO Ljubljana), Nevenka Tomšič (UTŽO Ilirska Bistrica), Borjana Koželj (UTŽO Škofja Loka), Mateja Rozman Amon (UTŽO Radovljica). Skupino vodi Mirjam Bevc Peressutti.

Predstavniki Skupine za zagovorništvo so v letu 2019 sodelovali na več dogodkih:

Mirjam Bevc Peressutti se je 9. januarja 2019 v Cankarjevem domu udeležila slavnostnega dogodka ob 60. obletnici časopisa Delo.

Mirjam Bevc Peressutti in Urška Telban sta se 22. maja 2019 udeležili letnega srečanja Konzorcija vsebinskih mrež nevladnih organizacij Slovenije. Tema srečanja je bila problematika umeščanja vsebinskih mrež v nevladni sektor, pričakovanja vsebinskih mrež in pričakovanja področnih ministrstev. Poseben poudarek je bil namenjen ovrednotenju položaja posamezne vsebinske mreže po uveljavitvi Zakona o nevladnih organizacijah. Predstavljeni so bili tudi štirje primeri dobrih praks NVO (Cipra, Zavod Sopotniki, Mreža za prostor, Asociacija) v luči povezav z vsebinskimi mrežami.

27. junija 2019 smo na povabilo profesorice Marije Milavec Kapun z Zdravstvene fakultete v Ljubljani sodelovali v raziskavi o uporabi računalnika in spletne aplikacije v podporo pri odločitvah glede zdravja starejših s poudarkom na samoocenjevanju lastnega zdravja.

Mirjam Bevc Peressutti je v oktobru 2019 sodelovala pri uvajanju novih študijskih skupin na UTŽO. Novim študentom je predstavljala poslanstvo, koncept in model delovanja UTŽO. S primeri iz osebnih izkušenj se je osredotočila na pomen prostovoljstva in samo-organiziranosti kot osnovnih načel delovanja študijskih skupin ter na vlogo animatorja kot veznega člana med študenti, mentorjem in UTŽO.

Skupina za zagovorništvo je 23. oktobra 2019 poslala na CNVOS pobudo za presojo kriterijev za izbor projektov na Javnem razpisu za razvoj in profesionalizacijo nevladnih organizacij in prostovoljstva, ki ga je pripravilo Ministrstvo za javno upravo RS. Bistvo pobude je bil predlog za nižji kriterij točkovanja, kar bi posledično pomenilo večje število organizacij, ki bi lahko dobile finančna sredstva, četudi bi šlo za manjše pogodbene zneske.

3.3 Članstvo mreže SUTŽO v mednarodnih združenjih

Mreža SUTŽO je članica Evropskega združenja za raziskovanje izobraževanja odraslih ESREA (European Society for Research on the Education of Adults), Združenja obdonavskih dežel DANET, Evropske mreže strokovnjakov na področju izobraževanja starejših For-Age in Evropskega združenja za starejše EURAG. Prof. dr. Ana Krajnc je predstavnica SUTŽO v mreži »Predaj naprej: svetovna izmenjava za pozitivno staranje« (Pass It On Network: A Global Exchange for Positive Ageing). Dr. Dušana Findeisen je predstavnica SUTŽO v mreži IAUTA, mednarodni zvezi univerz za tretje življenjsko obdobje (International Association of Universities of the Third Age). Mreža SUTŽO je del mednarodnega omrežja E-region. Kot članica Slovenskega sveta za zagotavljanje e-storitev za seniorje širi zavest o potrebah in možnostih uporabe e-tehnologij pri uporabi e-storitev za starejše, spodbuja e-vključevanje v aktivno staranje in razvoj srebrne ekonomije. Združenje SUTŽO je vpisano tudi v Kažipot storitev za seniorje (55+) - vodnik za odrasle otroke (55+), ki skrbijo za svoje starše (75+).

3.4 Jubilejna obeležja članic mreže SUTŽO in priznanja v letu 2019

Praznovanje 20. obletnice UTŽO Žalec. Foto: Edi Masnec

Mrežo SUTŽO je na dogodku predstavljala njena podpredsednica Nevenka Tomšič.

UTRINKI VELIKE VOLJE: **Ž**IVETI.

UTŽO Kras je ob 10. obletnici delovanja izdala zbornik z naslovom *Utrinki velike volje: Živeti*. Uvodni govor predsednice prof. dr. Ane Krajnc in članek v zborniku sta nas vsebinsko še bolj povezala.

UTŽO Škofja Loka je obeležila 15 let delovanja. Mrežo SUTŽO sta zastopali Alijana Šantej, predsednica UTŽO Ljubljana, in Urška Telban. Prispevka predsednice prof. dr. Ane Krajnc in Alijane Šantej za zbornik sta začrtala poti nadaljnjega razvoja in sodelovanja.

UTŽO Celje, ki je najobsežnejša in ena najbolj prepoznavnih dejavnosti Osrednje knjižnice Celje, je praznovala srebrni jubilej: 25 let delovanja. Vztrajna prizadevanja Slavice Hrastnik, predsednice UTŽO Celje, so iz leta v leto združevala vedno več izobraževalnih dejavnosti. Čestitke za prizadevanja, ki so v mreži zelo vidna.

UTŽO Izola, Andragoško društvo Morje, pluje na valovih znanja deseto leto in šteje blizu 800 članov. Pogosti stiki s sedežem SUTŽO vzdržujejo našo povezanost. Ob vidnih uspehih jim iskreno čestitamo.

Ljudska univerza Krško je praznovala 60 let, znotraj nje pa že 20 let deluje UTŽO Krško. Predsednica prof. dr. Ana Krajnc je prispevala članek za zbornik, ki ga je LU Krško izdala ob slavnostni obletnici.

UTŽO Velike Lašče je bila ustanovljena leta 2009, od leta 2016 deluje v okviru Kulturno-umetniškega društva Primož Trubar Velike Lašče. V letu 2019 je praznovala 10. obletnico svojega delovanja. Okolju prilagojeni študijski programi bodo še bolj utrdili UTŽO v občini in med ljudmi. Čestitamo ob obletnici!

Že deseto leto deluje UTŽO pri Knjižnici Šmarje pri Jelšah. Okroglo obletnico so obeležili z izdajo zbornika z naslovom *Spletanje vezi*. Spregovorila jim je predsednica prof. dr. Ana Krajnc, ki je tudi prispevala besedilo za jubilejni zbornik.

11. junij, Ljubljana, Predsedniška palača

Predsednik RS Borut Pahor je prof. dr. Ani Krajnc podelil red za zasluge RS njen prispevek v raziskovanju izobraževanja odraslih in uvajanju inovativnih modelov tega izobraževanja v prakso.

19. september: prof. dr. Ana Krajnc med slovenskimi andragogi v Beogradu

Prof. dr. Ana Krajnc je septembra 2019 prejela v Beogradu največje priznanje v svetovnem merilu: sprejeta je bila v Dvorano svetovno priznanih strokovnjakov na področju

izobraževanja odraslih (ang. International Adult and Continuing Education Hall of Fame) pri University of Oklahoma.

3.5 Sodelovanje predstavnikov mreže SUTŽO v letu 2019

10. januar, Državni zbor, Ljubljana: 3. seje Odbora DZ za izobraževanje, znanost, šport in mladino se je v imenu mreže SUTŽO udeležila Olga Drofenik.

14. januar, Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem, Koper: *Sodobne paradigme raziskovanja izobraževanja in učenja odraslih; eseji v počastitev jubileja Ane Krajnc.* Okrogla miza in predstavitev monografije *Liber Amicorum Ana Krajnc*. Na okrogli mizi o razvoju in raziskovanju izobraževanja odraslih in starejših odraslih so sodelovale predstavnice Društva Pristan – UTŽO Koper. Prof. dr. Ana Krajnc je spregovorila o novih paradigmah v izobraževanju.

22. januar, Andragoški center Slovenije, Ljubljana: prvega srečanja za izvedbo TVU 2019 sta se v imenu mreže SUTŽO udeležili Alijana Šantej in Urša Kramberger.

31. januar, Ljubljana: *Ne moreš biti šofer, če ne veš, kam bi odpeljal avto.* Sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc v oddaji Storž, Radio Slovenija 1. Tema: postavljanje ciljev po upokojitvi.

22. februar, Vlada RS, Ljubljana: sestanek prof. dr. Ane Krajnc, predsednice SUTŽO, in Dušana Snoja, predsednika Skupine za srebrno ekonomijo pri SUTŽO, s sekretarjem vlade, gospodom Urošem Priklom, na temo trga dela in priprave novega zakona o delu upokojencev.

15. marec, Filozofska fakulteta v Ljubljani: spletno izobraževanje Oddelka za pedagogiko in andragogiko v projektu za spodbujanje sodelovanja starejših moških v lokalni skupnosti »*Old guys Say Yes to the Community*«. Udeležilo se ga je pet predstavnikov mreže SUTŽO.

8. april, Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Ljubljana: obisk Alijane Šantej, Andreja Šolarja in Petre Bališ pri ministru Iztoku Puriču za možnost financiranja mreže SUTŽO iz evropskih kohezijskih skladov.

9. april, Škofja Loka: udeležba Urške Telban na mednarodnem posvetu E-regije in predstavitev *Kažipota storitev za seniorje (55+) – vodnika za odrasle otroke (55+), ki skrbijo za svoje starše (75+)*.

April, revija Vzajemnost: *Festival, ki slavi učenje in ustvarjanje starejših.* Prispevek o 5. mednarodnem festivalu znanja in kulture starejših.

6. maj, Delo, Generacija+, Ljubljana: *Izobraževanje odraslih še vedno podhranjeno.* Sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc, dr. Dušane Findeisen in Alijane Šantej za prispevek o festivalu znanja in kulture starejših v Domžalah ter izobraževanju starejših.

10. in 11. maj, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani: ESREA - ELOA konferenca Sodelovale so: prof. dr. Ana Krajnc, dr. Dušana Findeisen in Anamarija Rančič, študentka UTŽO Ljubljana.

10.-19. maj: Ta veseli dan učenja: skupna akcija mreže SUTŽO v Tednu vseživljenjskega učenja 2019. V koordinaciji SUTŽO je v Tednu vseživljenjskega učenja sodelovalo 16 slovenskih UTŽO z 39 dogodki.

11. maj, Stara elektrarna, Ljubljana: zaključna konferenca v projektu »*Old guys Say Yes to the Community*« v organizaciji Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Andragoškega društva Slovenije.

22. maj, Dom sindikatov, Ljubljana: *Perspektive vsebinskih mrež.* Nacionalnega srečanja nevladnih organizacij sta se udeležili Mirjam Bevc Peressutti in Urška Telban.

6. junij, Medobčinska splošna knjižnica Žalec: *Znanje kot edini človekov zaklad – moje izkušnje in odkritja.* V pogovoru je sodelovala prof. dr. Ana Krajnc.

7. junij, Center Vitalis, Ljubljana: posvet Andragoškega društva Slovenije »*Kje smo in kam gremo v izobraževanju odraslih? Vizija ravnanja in pomena izobraževanja odraslih v prihodnje*«. S prispevkom »*Nove paradigme in prihodnost izobraževanja odraslih, ki je že tu*« je sodelovala prof. dr. Ana Krajnc.

4. julij, Maribor: ustanovni zbor Društva Univerza za tretje življenjsko obdobje Maribor. Udeležili sta se ga prof. dr. Ana Krajnc in Urška Telban.

8. oktober, Kulturni center Kočevje: sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc na motivacijski delavnici z naslovom *Zakaj se moramo učiti?*

10. oktober, Zagorje ob Savi: sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc na strokovnem dogodku *Ali bomo kos izzivom, ki jih prinaša Strategija dolgožive družbe v Zasavje? (Vseživljenjsko učenje in delo, aktivno staranje – mit ali resničnost?)*

18. oktober, Ajdovščina: 60. obletnica delovanja Ljudske univerze Ajdovščina. V pogovoru, ki ga je vodila Boža Bolčina, je sodelovala prof. dr. Ana Krajnc.

7. november, Kulturni dom Štanjel: *Utrinki velike volje: Živeti.* Prireditve ob deseti obletnici delovanja Društva Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras sta se udeležili prof. dr. Ana Krajnc in Urška Telban.

19. november, Portorož: *Letni posvet o izobraževanju odraslih 2019.* V panelni razpravi na temo evropske kohezijske politike 2021-2027 je sodelovala prof. dr. Ana Krajnc. Posveta sta se udeležila tudi Nada Mislej Božič in Andrej Šolar, študenta UTŽO Ljubljana.

27. november, Lukovica: *Stičišča.* Na posvetovalnem dogodku za prenovu Nacionalnega programa izobraževanja odraslih v povezavi s projektom EPUO je sodelovala prof. dr. Ana Krajnc.

17. december, Šmarje pri Jelšah: *Spletamo vezi.* Slavnostna govornica obeleženja 10. obletnice delovanja UTŽO pri Knjižnici Šmarje pri Jelšah je bila prof. dr. Ana Krajnc.

19. december, Konservatorij za glasbo in balet v Ljubljani: na dogodku ob 20. obletnici delovanja programa PUM (Projektno učenje mladih) v organizaciji ACS je s prispevkom »*Ko človek mora najti pot v življenje*« sodelovala prof. dr. Ana Krajnc.

3.6 Naša opažanja

Opažamo vse večjo medsebojno povezanost članic mreže in tudi večjo povezanost mreže z javnostjo preko digitalnih medijev. Čutiti je povečano identifikacijo študentov z mentorji in s svojo UTŽO. Z načrtno selitvijo mednarodnega festivala znanja in kulture starejših po raznih lokalnih destinacijah težimo k temu, da bi v posamezni občini podprli in utrdili vlogo in pomen UTŽO v lokalnem okolju.

Za povezovanje članic mreže so pomembni osebni stiki. Obiski članic mreže in osebni stiki povečujejo pripadnost naši skupnosti (mreži SUTŽO) in pomembno vplivajo na motivacijo sodelujočih. Načrtno podpiramo povezovanje članic z drugimi družbenimi subjekti v občini in širše. Iščemo možnosti, da bi študente UTŽO bolj povezali z mednarodnim okoljem.

Usposabljanje mentorjev za izobraževanje starejših še ni sistemsko urejeno, kot je npr. urejeno usposabljanje predšolskih vzgojiteljev, razrednih in predmetnih učiteljev. Velik napredek v priznavanju, uveljavljanju in razvoju našega področja vidimo v novem predmetu Izobraževanje starejših, ki ga je v tem študijskem letu odprl Oddelek za pedagogiko in andragogiko na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje omogoča študentom predmeta opravljanje vaj in s tem vpogled v neposredno prakso izobraževanja starejših.

Kvaliteta izobraževanja na UTŽO je najbolj odvisna od strokovne usposobljenosti in osebnostnih lastnosti mentorja ter povezovalne vloge animatorja. Nadaljevali bomo z ambicioznim ciljem, da usposabljanje mentorjev v naslednjih letih poteka po multimedijem študijskem programu, pri čemer bomo upoštevali povratne informacije članic mreže SUTŽO in bomo na osnovi tega program še izboljšali.

Vseživljenjsko izobraževanje in vseživljenjsko delo sta povezana. Cilji, da vplivamo na sprejetje bolj sodobne delovne zakonodaje, so srednjeročni. Naša prizadevanja in vsakoletni posveti o srebrni ekonomiji nas vodijo le do delnih uspehov. Dokazujejo nam, da zaostali družbeni razvoj pri nas še ne daje prednosti sodobnim, fleksibilnim oblikam dela, čeprav vse statistike dokazujejo, kako se številčno povečujejo. Težava je v zakonodaji, ki jim ne priznava enakovrednega statusa. V prizadevanja za uresničevanje skupnega cilja upokojenih, to je neomejena pravica do vseživljenjskega učenja in vseživljenjskega dela, bomo poskusili vključiti čim več študentov in študentk UTŽO, v prizadevanja pa bo smiselno in pomembno pritegniti tudi ZDUS in stranko DESUS.

Inovativno se vedno bolj povezujemo s kulturnimi ustanovami: filmski abonma (Kinodvor, Komuna), gledališki abonma (Slovensko mladinsko gledališče), Slovenska filharmonija, Gledališče Glej, Noč knjige, Dnevi evropske kulturne dediščine, plesni program s plesno šolo Katarine Venturini Plesna zvezda. Kultura gibanja po ritmu in melodiji obnavlja primarne možganske funkcije (Iain McGilchrist) in preprečuje upad spomina. Prepletanje kulture z izobraževanjem podpira osebni razvoj, ker omogoča doživljajsko učenje.

UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE V LJUBLJANI

1. Študijski krožki in študijske skupine ter druge oblike izobraževanja in delovanja

Sekcija *Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani* združuje študijske skupine, študijske krožke in druge samo-organizirane skupine starejših, ki temeljijo na načelih prostovoljstva, proste izbire, vzajemnosti, medsebojne pomoči, izmenjave znanja, izkušenj in kulture med člani skupine in pod vodstvom usposobljenega mentorja.

Sekcijo vodi Alijana Šantej; v letu 2019 ob sodelovanju strokovnih sodelavcev Alenke Gabriele Ščuka, Urše Kramberger, Urške Telban, Roberta Mlakarja (do konec julija) in Mihe Kržiča (od avgusta dalje).

Osnovna organizacijska oblika v sekciji Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani je študijska skupina, katere člani z izmenjavo znanja in izkušenj, prostovoljnim delom, medsebojno pomočjo, javnim delovanjem in mesečno skupinsko podporno članarino uresničujejo program svoje skupine in s tem poslanstvo in cilje Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost.

Na Univerzo za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani je vpisanih 3.186 študentov, ki zasedajo 4.667 študijskih mest. 104 mentorji vodijo 58 izobraževalnih programov v 280-ih študijskih skupinah. Mentorji izvedejo v enem študijskem letu okvirno 16.500 pedagoških ur mentorskega dela.

Načrtovanje, priprava, svetovanje, izvedba in evalvacija delovanja študijskih skupin in krožkov zahtevajo obsežno strokovno, organizacijsko in administrativno delo. V obdobju vpisa se v delo vključujejo tudi študenti prostovoljci (osnovne informacije ob vpisu, prvi stiki z obiskovalci, pomoč pri administrativnih delih ipd.). Študenti prostovoljci sodelujejo tudi na javnih dogodkih Univerze, kjer predstavljajo svojo ustanovo, svoje delo in učenje.

Na sedežu združenja poteka tekoče delo, kot je svetovanje in vodenje prostovoljnih animatorjev za delo v študijskih skupinah, svetovanje ob vpisu, spremljanje študijskih skupin in mentorjev pri delu, individualno svetovanje mentorjem in animatorjem, evidentiranje prostih mest v študijskih skupinah in zapolnjevanje prostih mest, oblikovanje in vodenje baz podatkov, mesečni obračuni, priprava in obdelava statističnih podatkov ipd.

Pomemben del našega dela je vzdrževanje osebnih stikov z že vključenimi študenti (svetovanje pri premestitvi v drugo skupino, svetovanje v primeru organizacijskih in drugih težav v skupinah, združevanje skupin, svetovanje glede medsebojnih odnosov v skupini itd.).

Redni letni program v študijskih skupinah teče strnjeno osem mesecev v okviru študijskega leta (od oktobra do zaključka meseca maja), ostale štiri mesece pa v pretežno samo-organiziranih oblikah starejših. Študenti UTŽO različne izobraževalne dejavnosti po našem modelu organizirajo tudi sami in/ali pod vodstvom ustrezno usposobljenega mentorja.

Poleg rednega programa teče še vrsta razvojnih, podpornih in spremljevalnih aktivnosti: administrativna in tehnična podpora programu, javna kampanja, organizirani programi prostovoljnega dela v javnih ustanovah, študijske izmenjave, javne predstavitve nasledkov učenja študentov UTŽO, sodelovanje na javnih dogodkih, povezovanje in sodelovanje z drugimi strokovnimi ustanovami, publiciranje, izobraževanje mentorjev in animatorjev, vodenje in mentorstvo študentov na študijski praksi, evalvacija programa itd.

V študijskem letu 2019/2020 smo v izobraževalne programe UTŽO vključili dva iranska preganjana umetnika (v okviru mreže mest - zatočišč za preganjane umetnike ICORN) in v sodelovanju s Slovensko filantropijo migrante iz Azilnega doma Vič v Ljubljani.

Izvajanje mestnega programa izobraževanja odraslih

Mestna občina Ljubljana je v obdobju od 1. januarja do 31. maja 2019 sofinancirala šest izobraževalnih programov UTŽO Ljubljana, ki smo jih izvedli kot del mestnega programa izobraževanja odraslih:

- Program za razvijanje veščin javnega nastopanja,
- Od biologije do kemije: znanstveni pogled na aktualno problematiko,
- Z znanjem do dejavnega državljanstva,
- Preteklost in prihodnost mojega mesta ter sveta okoli nas,
- Oprema in prenova doma v starejših letih,
- Spoznajmo svoje mesto in domovino.

Vseh šest izobraževalnih programov je skupno obiskovalo 146 starejših meščanov Ljubljane. V okviru mestnega programa izobraževanja odraslih smo v obdobju januar-maj 2019 izvedli 209 pedagoških ur programa.

Priprave za novo študijsko leto

Pomemben segment dela za oblikovanje novega študijskega leta so dogovori z najemodajalci, sklepanje najemnih pogodb, urejanje višine uporabnine prostorov, urejanje osnovne opreme prostorov in učnih pripomočkov, oblikovanje in usklajevanje urnikov itd.

UTŽO ima stalno najete prostore po tržni ceni v izmeri 462 m² na Poljanski 6, kjer so sedež, knjižnica in predavalnice, v katerih poteka 64 % rednih izobraževalnih dejavnosti. V večji predavalnici (dvorani) na Poljanski 6 poteka tudi večina javnih predavanj UTŽO (razen Enajste šole v knjigarni): cikel Podobe časa, program Z znanjem do dejavnega državljanstva, izobraževanja v sodelovanju z drugimi organizacijami (Javna agencija RS, za varnost prometa, Slovenska tiskovna agencija itd.).

11,5 % rednih izobraževalnih dejavnosti poteka v brezplačnih prostorih četrtnih skupnosti Mestne občine Ljubljana. Za preostali del programa (24,5 %) najemamo prostore po urah na raznih lokacijah po mestu.

Po uvodnih razgovorih za izbor novih mentorjev v maju in juniju smo stopili v individualne dogovore z njimi o vsebinah in ciljih izobraževalnega programa, urniku, velikosti skupine, metodah dela itd.

Skozi poletje smo pripravili gradivo za animatorje študijskih skupin, katerega potrebujejo pri svojem delu: pravilnike, evidenčne obrazce, navodila, plačilne naloge, študijske izkaznice, koledar študijskega leta itd. V poletnem času smo v sodelovanju z mentorji urejali in usklajevali izobraževalne programe ter jih pripravili za vpis v mesecu septembru.

Animator študijske skupine

Animatorjeva vloga je večplastna, predvsem ima povezovalno vlogo v študijski skupini (je vezni člen med člani študijske skupine, med skupino in mentorjem ter med študijsko skupino in vodstvom UTŽO). Animator spodbuja spoznavanje in povezovanje med člani skupine, razvija pozitivno vzdušje in dobre odnose med člani skupine. Spodbuja učenje v študijskem krožku, išče in predlaga dodatne vire za učenje, obvešča skupino o aktualnih dogajanjih v okolju v povezavi z izobraževalnim programom. Animira in motivira člane skupine za dejavnosti v okolju (razstave, raziskave, preučevanje kulturne dediščine, aktivnosti za urejanje kraja ipd.), vodi in ureja evidence ter skrbi za organizacijo dela in učenja študijske skupine, pri čemer je v veliko oporo mentorju. Člani študijske skupine ob mentorjevem in animatorjevem spodbujanju in vodenju zlagoma sami vse bolj prevzemajo odgovornost za organizacijo učenja in delovanja svoje študijske skupine.

Animatorjev na UTŽO Ljubljana je toliko, kolikor je študijskih skupin; torej 280. V vlogi animatorja je 247 študentk (žensk) in 33 študentov (moških). Moških v vlogi animatorja je torej 11,8 %.

Z znanjem do dejavnega državljanstva

Študenti UTŽO v tem programu pridobivajo znanje za dejavno in odgovorno državljanstvo, védenje o tem, kje in kako lahko uresničujejo svoje pravice ipd. V programu se seznanjajo predvsem z organizacijami na področju socialnega varstva in drugimi pravnimi institucijami ter njihovimi vlogami (Zavod za zdravstveno zavarovanje, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, upravne enote, izvajalci socialnih storitev, Varuh človekovih pravic, Državni zbor, Državni svet, Evropski parlament itd.).

Del programa se oblikuje v skladu z interesi udeležencev. V letu 2019 smo v programu *Z znanjem do dejavnega državljanstva* izvedli šest izobraževalnih srečanj: *Obisk Državnega zbora RS in spremljanje seje Državnega zbora*; *Obisk predstavništva – informacijske pisarne Evropskega parlamenta v Sloveniji*; *Potrebujem oskrbo. Kaj pa sedaj? (predstavitev knjige dr. Alenke Oven)*; *Kje in kako lahko prispevam svoje pobude na lokalni, nacionalni in evropski ravni?* Program je vodila Alenka Oven, doktorica pravnih znanosti s področja socialne varnosti in delovnega prava.

Enajsta šola v knjigarni

Enajsta šola v knjigarni je plod programskega sodelovanja Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje in Mladinske knjige, knjigarne Konzorcij. Cikel javnih mesečnih predavanj pod imenom *Enajsta šola v knjigarni* se odvija vsak prvi torek v mesecu ob 11. uri v okviru študijskega leta Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje; od novembra do maja naslednjega koledarskega leta. Na njih priznani predavatelji Univerze za tretje življenjsko obdobje predstavljajo raznovrstna področja in teme, zanimive za študente Slovenske UTŽO in širšo javnost. Posamezna predavanja in diskusije se navezujejo na priporočeno literaturo po izboru knjigarnarjev Konzorcija.

Pregled predavanj v ciklu *Enajsta šola v knjigarni* v letu 2019:

- ◇ januar: *Kaj je disleksija in katere so njene prednosti?* (prof. dr. Ana Krajnc)
- ◇ februar: *Vrt skozi štiri letne čase* (kraj. arh. Mitja Škrjanec)
- ◇ marec: *Od branja do pisanja* (dr. Mateja Seliškar Kenda)
- ◇ april: *Slovenski slikar Tone Kralj in motiv kmečke svatbe* (doc. dr. Rajka Bračun Sova)
- ◇ maj: *Kaj se skriva za pisanimi fasadami stare Ljubljane?* (dipl. arh. Meta Kutin)
- ◇ november: *Ob 110. obletnici rojstva Mare Kralj* (mag. Olga Paulič)
- ◇ december: *Alma Karlin: ženska za novo obdobje* (Kaja Rožman, dipl. umet. zgod.)

Filmski abonma: Srečamo se v kinu 2019

V letu 2019 smo nadaljevali programsko sodelovanje s kinom Komuna v filmskem abonmaju *Srečamo se v kinu*. V abonmaju se vsako leto zvrsti 12 filmskih predstav, vsak zadnji torek v mesecu ob 10. uri. Ogledu filma sledijo pogovori o vsebini filma, ki jih vodi dr. Filip Breskvar, poznavalec filmske umetnosti, ki se poglobljeno ukvarja z analizo, recenzijo in kritiko filmov.

Pregled filmskih predstav v letu 2019:

- ◇ januar: *Poj mi pesem*
- ◇ februar: *Najtemnejša ura*
- ◇ marec: *Trije plakati pred mestom*
- ◇ april: *Tatiči*

- ◇ maj: *Čuvarke*
- ◇ junij: *Prvi človek*
- ◇ julij: *Bohemian Rhapsody*
- ◇ avgust: *Koko in velika skrivnost*
- ◇ september: *Bojevnica*
- ◇ oktober: *Srečen kot Lazzaro*
- ◇ november: *Brez ljubezni*
- ◇ december: *Zemlja: nepozaben dan*

V pogovor po ogledu filmske predstave se občasno vključujejo gosti, predvsem mentorji študijskih programov UTŽO Ljubljana, pa tudi zunanji gosti kot, denimo, Vlado Kreslin po ogledu januarske filmske predstave.

Za avgustovsko filmsko predstavo izberemo animirani film, s čimer želimo pritegniti k ogledu filma medgeneracijsko občinstvo oziroma omogočiti skupni ogled filma starim staršem in njihovim vnukom. Animirana filmska predstava *Koko in velika skrivnost* v abonmaju leta 2019 je bila dobro medgeneracijsko obiskana.

Pred ogledom decembrske filmske predstave je dr. Filip Breskvar pripravil predstavitev programa filmskega abonmaja za leto 2020.

Abonma Gledališče ob petih

Univerza za tretje življenjsko obdobje sodeluje s Slovenskim mladinskim gledališčem v abonmaju *Gledališče ob petih*. V sezoni 2019/2020 se v gledališkem abonmaju odvijajo štiri predstave: *Tak silen vzlet se siloma konča/These violent delights have violent ends*; *Hlapci: Država* in *Prerok*. Po ogledu predstave sledi pogovor z ustvarjalci in igralci gledališke predstave.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je tudi partnerska ustanova Mestnega kina Kinodvor v abonmaju *Filmska srečanja ob kavi*. Vloga UTŽO je predvsem promocija filmskega programa med študenti UTŽO.

2. Vpis v študijsko leto 2019/2020

Zadnji teden meseca avgusta in ves september vsako leto namenjamo vpisu, drugo polovico septembra pa tudi osebnemu stiku z animatorji že oblikovanih skupin, ki v tem obdobju prihajajo po gradivo na sedež UTŽO. V primeru velikega interesa na izbranem študijskem področju oblikujemo še dodatno skupino (v letu 2019 smo naknadno oblikovali še skupine za italijanski jezik, svetovne religije in verstva, računalniško usposabljanje, ruski jezik).

Konec avgusta in ves mesec september izvajamo intenzivno in ciljno javno kampanjo za vključitev novih vpisnikov v programe UTŽO: domača spletna stran, domača Facebook stran, zloženke in plakati UTŽO na več javnih mestih (ZPIZ, Mestni kino Kinodvor, knjižnice), predvajanje telopov v mestnih kinodvoranah (Komuna, Kinodvor), posneli smo promocijski film Zdaj je čas za vpis na UTŽO (Janez Platiše, objave na MMC RTV SLO, STA, Seniorske novice in druge), sodelovanje mentorjev v radijski oddaji Storž (Radio Slovenija 1), v kateri so predstavljali nove programe UTŽO v novem študijskem letu, objava v časopisu Delo, predstavljena stojnica UTŽO na Festivalu nevladnih organizacij Lupa in na Maratonu pozitivne psihologije v Cankarjevem domu, objave za vpis v novo študijsko leto v E-novičkah ACS, na spletnem portalu Mojaobcina.si in spletnem portalu MojaLeta.si itd.

V prvem in delno še drugem tednu oktobra smo uvedli v delo 15 novih študijskih skupin, dve skupini smo uvedli v mesecu novembru in eno v decembru. Na uvodnem srečanju poglobljeno predstavimo poslanstvo, načela in model delovanja študijskih skupin na Univerzi, predstavimo in osmislimo vlogo animatorja ter ga skupaj izberemo.

Vsako študijsko leto se širi obseg dela z urejanjem številčno manjših skupin, ki jih ne uspemo zapolniti z novimi vpisniki. To so predvsem dolgoletne jezikovne, likovne, keramične in druge skupine na višjih nadaljevalnih stopnjah s pet ali šest člani. Združevanje teh skupin je zahtevno, saj so (predvsem jezikovne) skupine na različnih nadaljevalnih stopnjah, z različnimi učbeniki, prihaja do težav v usklajevanju terminov, lokacij ipd. Združevanje skupin je tudi psihološko naporno, saj so člani posamezne skupine čustveno navezani na svojega mentorja in težko sprejmejo spremembo v mentorstvu.

V oktobru in tudi še v novembru smo zapolnjevali prosta mesta z osebami s čakalnih seznamov in naknadnimi vpisniki. V tem obdobju se izjemno poveča število stikov – telefonskih klicev in osebnih obiskov (podajanje osnovnih informacij o UTŽO, programih, prostih mestih, urnikih, svetovalni razgovori z animatorji, mentorji ipd.).

V času vpisa se v delo na sedežu vključujejo tudi študenti prostovoljci, ki sprejemajo obiskovalce in jim nudijo osnovne informacije ter posredujejo svoje izkušnje. V letu 2019 so pri vpisu sodelovale prostovoljke Nada Klučar, Mojca Močnik, Duška Ravnikar, Maruška Soklič-Klasinc, Ivica Žonta, ter Mirjam Bevc Peressutti pri uvajanju novih študijskih skupin.

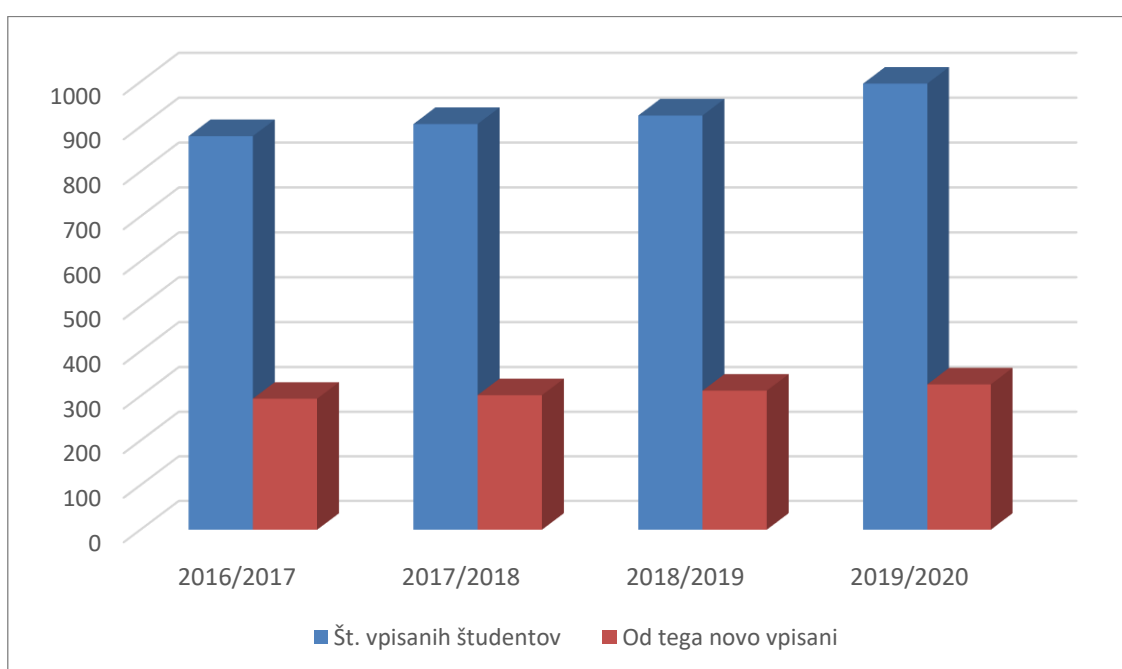
V obdobju vpisa se je vpisalo skupno 996 študentov, od tega je bilo novih študentov 326. V letu 2018 se je v enakem obdobju vpisalo skupno 925 študentov, od tega 312 novih.

Razlika v primerjavi števila vpisnikov med letoma 2018 in 2019 je 71 vpisnikov več v letu 2019 oziroma za 9,3 % večje število vpisnikov.

Število novih vpisnikov se je v letu 2019 povečalo za 14 oziroma za 4,3 %.

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Število vpisanih študentov	879	906	925	996
Od tega število novih študentov	294	302	312	326

Tabela 1: Primerjava vpisa po študijskih letih

Graf 1: Primerjava vpisa po študijskih letih

996 študentov se je v obdobju vpisa vpisalo v 1.408 študijskih mest: isti študent se namreč (lahko) vpiše tudi v dva ali več programov. Za primerjavo: leta 2018 se je v istem obdobju vpisalo 925 študentov v 1.382 študijskih mest.

V letu 2019 beležimo v obdobju vpisa za 26 študijskih mest večji vpis kot v letu 2018 oziroma za 2 % večjo udeležbo vpisnikov po študijskih mestih.

Študijsko področje	Leto 2018	Leto 2019	Razlika
Jezikovne skupine	352	381	+ 29
Zgodovina	54	146	+ 92
Umetnostna zgodovina	226	129	- 97
Računalništvo	143	103	- 40
Geografija	113	72	- 41
Svetovne religije in verstva	9	60	+ 51
Medsebojni odnosi in sporazumevanje	50	45	- 5
Slikarstvo	44	26	- 18
Naravoslovje	34	26	- 8
Etnologija	15	26	+ 11
Spoznavanje glasbe	23	15	- 8
Drugo (antropologija in filozofija, hortikultura, keramika, varovanje zdravja, restavratorstvo, kultura bivanja, človek in pisave, novinarstvo, književnost, itd.)	189	379	+ 190
SKUPAJ	1.382	1.408	+ 26

Tabela 2: Vpis po študijskih področjih

3. Število študentov, študijskih skupin, udeležba po izobraževalnih programih in udeležba moških

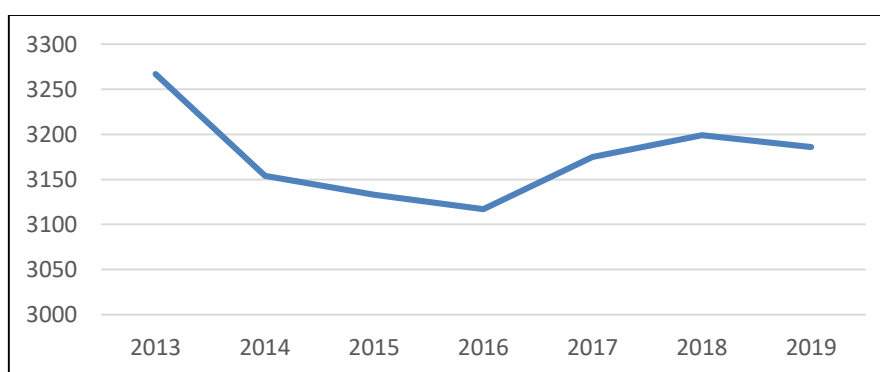
Število študentov in udeležba po študijskih mestih

Decembra 2019 je UTŽO Ljubljana obiskovalo 3.186 študentov, ki so zasedali 4.667 študijskih mest. Predhodno leto, to je decembra 2018, je UTŽO Ljubljana obiskovalo 3.199 študentov, ki so zasedali 4.608 študijskih mest. Število študentov je v letu 2019 na skoraj enaki ravni kot prejšnje leto: 13 študentov manj (za 0,4 % manj).

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Število študentov	3.267	3.154	3.133	3.117	3.175	3.199	3.186
Indeks	100	96,5	95,9	95,4	97,2	97,9	97,5

Tabela 3: Število študentov UTŽO Ljubljana v letih 2013-2019

Leto 2013 je indeks 100.

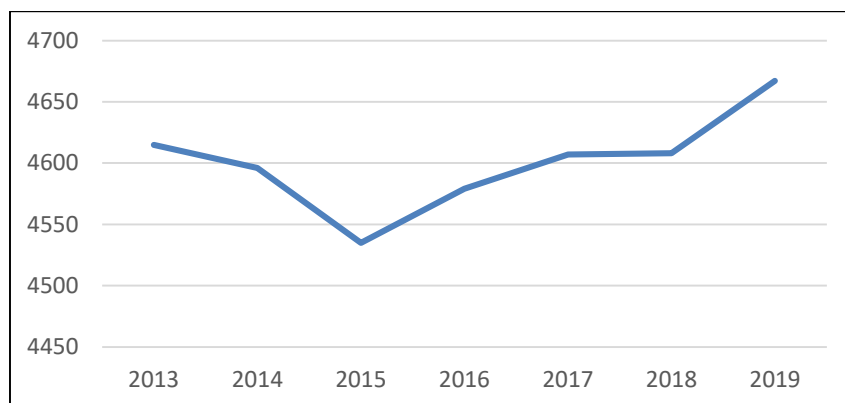
Graf 2: Število študentov UTŽO Ljubljana v letih 2013-2019

Udeležba študentov po študijskih mestih je v primerjavi s preteklim študijskim letom višja za 1,3 % (razlika je 59 študijskih mest več v letu 2019).

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Udeležba študentov po študijskih mestih	4.615	4.596	4.535	4.579	4.607	4.608	4.667
Indeks	100	99	98	99	100	100	101

Tabela 4: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih mestih v letih 2013-2019

Leto 2013 je indeks 100.

Graf 3: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih mestih v letih 2013-2019

Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih programih v študijskem letu 2019/2020

Študijski program	Udeležba	Odstotek
Umetnostna zgodovina	926	19,8
Angleščina	572	12,3
Geografija	532	11,4
Zgodovina	486	10,4
Računalništvo	349	7,5
Italijanščina	286	6,1
Naravoslovne vede (Astronomija, Človek in okolje, Naravno vrtnarjenje, Rastlinstvo Slovenije, Vrtna umetnost in oblikovanje vrtov, Narava – znana neznanka)	153	3,3
Nemščina	145	3,1
Francoščina	125	2,7
Španščina	114	2,4
Medsebojni odnosi in sporazumevanje	102	2,2
Slikarstvo	90	1,9
Etnologija	82	1,7
Svetovne religije in verstva	82	1,7
Glasba	64	1,3

Arhitektura (Trgi, ulice in stavbe okrog nas, Notranja oprema in kultura bivanja, Slovenska in svetovna stavbna dediščina)	54	1,1
Ustvarjalno pisanje	51	1,0
Arheologija	40	0,9
Drugi programi (Restavratorstvo, Misleče telo, Človek in njegove pisave, Ruščina, Književnost, Novinarstvo, Rad/-a imam gledališče, Govor in komunikacijske veščine, Portugalščina, Keramika, Umetniška fotografija itd.)	432	9,2
Skupaj	4.667	100,0

Tabela 5: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po študijskih programih v študijskem letu 2019/2020

Udeležba študentov po številu obiskovanja študijskih skupin

	Število študentov	Odstotek
Eno študijsko skupino obiskuje	2.104	66,0
Dve študijski skupini obiskuje	830	26,1
Tri študijske skupine obiskuje	183	5,7
Štiri študijske skupine obiskuje	56	1,8
Pet študijskih skupin obiskuje	13	0,4
Skupaj	3.186	100,0

Tabela 6: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po številu obiskovanja študijskih skupin

Udeležba moških v izobraževalnih programih v študijskem letu 2019/2020

Izobraževalni program	Odstotek vključenih moških
Astronomija	56,5 %
Umetniška fotografija	41,7 %
Restavratorstvo	41,7 %
Računalništvo in nove tehnologije	39,8 %
Portugalski jezik	33,3 %
Latinski jezik	33,3 %
Od branja do pisanja	33,3 %
Ruski jezik	32,5 %
Nemški jezik	25,2 %
Slikarstvo	20,7 %
Španski jezik	20,2 %
Italijanski jezik	18,3 %
Zgodovina	16,5 %
Francoski jezik	15,7 %
Angleški jezik	14,9 %
Geografija	14,8 %
Ustvarjalno pisanje	13,9 %
Medsebojni odnosi in sporazumevanje	13,3 %
Spoznavanje glasbene umetnosti	8,5 %
Umetnostna zgodovina	6,8 %
Ustvarjamo vrtove	4,8 %
Ples: igra gibanja	3,7 %
Naravno vrtnarjenje	3,7 %
Z znanjem do dejavnega državljanstva	2,0 %

Tabela 7: Udeležba moških v izobraževalnih programih

Število študijskih skupin na UTŽO Ljubljana: 1984-2019

Študijsko leto	Število študijskih skupin
1984/1985	1
1985/1986	5
1986/1987	13
1987/1988	21
1988/1989	25
1989/1990	27
1990/1991	34
1991/1992	46
1992/1993	52
1993/1994	57
1994/1995	73
1995/1996	94
1996/1997	116
1997/1998	143
1998/1999	176
1999/2000	203
2000/2001	207
2001/2002	217
2002/2003	223
2003/2004	225
2004/2005	234
2005/2006	239
2006/2007	249
2007/2008	278
2008/2009	291

2009/2010	294
2010/2011	290
2011/2012	293
2012/2013	284
2013/2014	284
2014/2015	284
2015/2016	283
2016/2017	270
2017/2018	267
2018/2019	274
2019/2020	280

Tabela 8: Število študijskih skupin na UTŽO Ljubljana v letih 1984-2019

Izpisi študentov

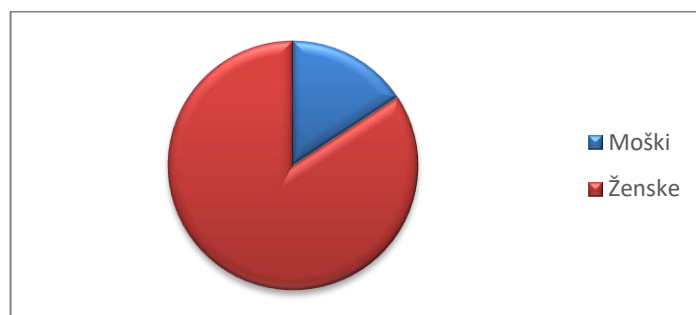
Vsako leto poleg vpisa beležimo tudi izpise študentov. Nekateri študenti se izpišejo in s tem zaključijo obiskovanje UTŽO, spet drugi se izpišejo iz ene in vpišejo v drugo študijsko skupino. Razlogi za izpis so skozi vsa leta domala enaki: (1) dolgoletne skupine (z več let delovanja) se skozi leta številčno zmanjšajo, študenti se vključijo v druge študijske skupine ali prenehajo z obiskovanjem UTŽO, (2) nekatere študijske skupine po vnaprej predvideni časovni omejitvi programa (po letu, dveh ali več) zaključijo z delovanjem, (3) sprememba urnika in/ali lokacije delovanja skupine, nujna zaradi drugih obveznosti mentorja ali oblikovanja urnika, povzroči izpis nekaterih študentov, ki jim spremembe ne ustrezajo, (4) izpis zaradi varovanja vnukov, bolezni svojcev in drugih spremenjenih življenjskih okoliščin, (5) izpis zaradi bolezni študenta, (6) nekateri novi programi ne zaživijo – premalo vpisnikov ali se pričakovanja vpisnikov razlikujejo od vsebine programa, (7) neustrezna stopnja programa, zlasti pri jezikovnih in računalniških programih, (8) drugi razlogi (nezadovoljstvo s programom ali z mentorjem, visoka članarina) in druge neopredeljene okoliščine ali razlogi za izpis. Mnogo študentov pa pri izpisu ne želi navesti razloga izpisa, te izpise beležimo pod 'neopredeljen razlog za izpis'.

4. Študenti UTŽO Ljubljana po spolu, starosti, izobrazbi in poklicih

Študenti UTŽO Ljubljana po spolu

Spol	Število študentov	Odstotek
Ženske	2.676	84,0
Moški	510	16,0
Skupaj	3.186	100,0

Tabela 9: Študenti UTŽO po spolu

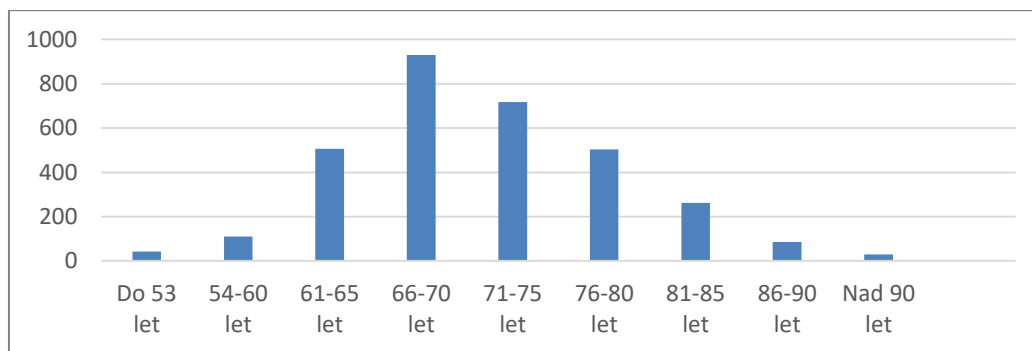

Graf 4: Študenti UTŽO Ljubljana po spolu

Študenti UTŽO Ljubljana po starosti

Starost	Število študentov	Število študentov v %
do 53 let	42	1,3
54 do 60 let	110	3,4
61 do 65 let	506	15,9
66 do 70 let	930	29,2
71 do 75 let	717	22,5
76 do 80 let	503	15,8
81 do 85 let	262	8,2
86 do 90 let	86	2,7
nad 90 let	30	0,9
Skupaj	3.186	100,0

Tabela 10: Študenti UTŽO Ljubljana po starosti

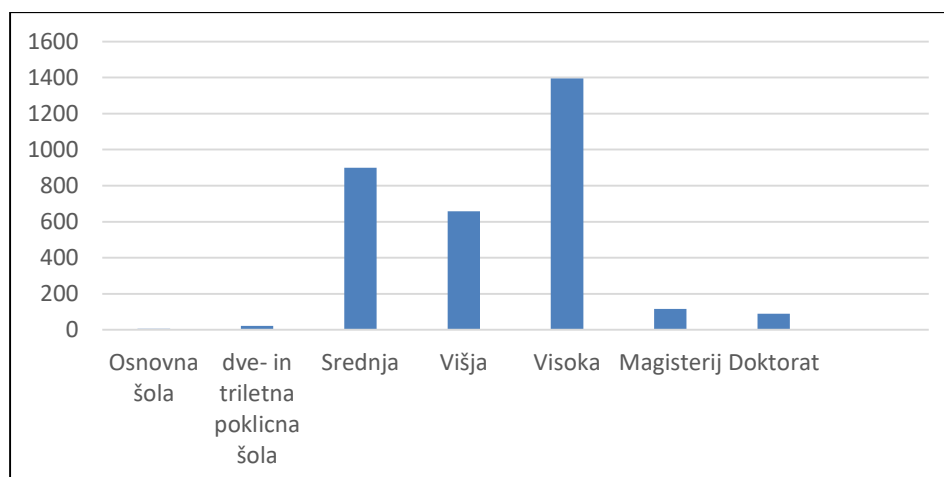

Graf 5: Študenti UTŽO Ljubljana po starosti

Študenti UTŽO Ljubljana po izobrazbi

Izobrazba	Število študentov	Odstotek
Osnovna šola	6	0,1
Dve- in triletna poklicna šola	21	0,7
Srednja	900	28,2
Višja	658	20,7
Visoka	1.396	43,9
Magisterij	116	3,6
Doktorat	89	2,8
Skupaj	3.186	100,00

Tabela 11: Študenti UTŽO Ljubljana po izobrazbi

Graf 6: Študenti UTŽO Ljubljana po izobrazbi

Študenti UTŽO Ljubljana po poklicih

Poklic	Odstotek
Poklici s področja ekonomije	17,7
Vzgojitelji in učitelji	7,1
Poklici v zdravstvu	6,5
Administrativni poklici	5,6
Pravniki	3,6
Družboslovci	3,2
Kemiki	2,6
Jezikoslovci	2,4
Arhitekti	1,6
Naravoslovci	1,6
Farmacevti	1,6

**Tabela 12: Najbolj pogosti poklici študentov UTŽO Ljubljana
(ostali poklici so zastopani z manj kot 1,5 %)**

5. Pregled dogodkov na UTŽO Ljubljana, njenega delovanja v javnosti in sodelovanja z drugimi organizacijami v okolju

V pregledu niso zajeti dogodki v okviru nacionalnih in mednarodnih projektov. Le-ti so navedeni posebej pri posameznem projektu. Prav tako v pregledu niso navedeni ciklični dogodki, kot so Enajsta šola v knjigarni, Z znanjem do dejavnega državljanstva, Srečamo se v kinu (dogodki, ki potekajo kontinuirano vsak mesec ali ciklično skozi vse študijsko leto). Le-ti so že predstavljeni v posebnih podpoglavjih na straneh 31 in 32 tega poročila.

9. januar, Knjižnica Fužine, Ljubljana

Literarni večer. Literarnega branja članov študijskih skupin za ustvarjalno pisanje pod mentorstvom Neli Filipić se je udeležila Alijana Šantej.

9. januar, Cankarjev dom, Ljubljana

Časopis, prvi odtis zgodovine. Razstave ob 60. obletnici časopisa Delo se je v imenu SUTŽO udeležila Mirjam Bevc Peressutti.

26. januar, Pekarna Osem, Ljubljana

Urbani kruh. Medgeneracijske delavnice v okviru projekta *Kruh povezuje* pod vodstvom peka Andreja Gerželja in arh. Mete Kutin so se udeležili študenti UTŽO Ljubljana. Sodelovali sta dr. Dušana Findeisen in Urška Telban.

29. januar, Državni zbor RS, Ljubljana

Obisk Državnega zbora RS za študente UTŽO Ljubljana in spremljanje seje Državnega zbora v okviru programa *Z znanjem do dejavnega državljanstva*.

29. januar, UTŽO Ljubljana

Sodelovanje dr. Dušane Findeisen in študijske skupine za francoski jezik pri snemanju oddaje *Na kratko* za izobraževalni program TV SLO 1.

4. februar, Slovenski etnografski muzej, Ljubljana

Srečanja Dnevov evropske kulturne dediščine in Tedna kulturne dediščine 2019 se je udeležila Urška Telban.

6. februar, UTŽO Ljubljana

Spoznavmo kitajsko kulturo in kitajski jezik. Javno predavanje Saše Chen, univ. dipl. sinologinje in mentorice UTŽO, v okviru cikla Podobe časa.

13. februar, UTŽO Ljubljana

Evalvacijsko srečanje novih mentorjev UTŽO Ljubljana je vodila Alijana Šantej.

13. februar, UTŽO Ljubljana

Srečanje animatorjev novih študijskih skupin na UTŽO Ljubljana je vodila Alijana Šantej.

14. februar, CNVOS, Ljubljana

Kako ohraniti status društva v javnem interesu? Delavnice se je udeležila Alijana Šantej.

14. februar, Kulturni center Španski borci, Ljubljana

Predsodki in izključenost. Kako vidimo in izključujemo stare v vsakdanjem življenju? Okrogle mize v organizaciji Zavoda za aplikativne študije – OPRO sta se udeležili dr. Dušana Findeisen in Urška Telban.

20. februar-10. april, UTŽO Ljubljana

Valentin Vodnik. Odprtje razstave starih razglednic Zmaga Tančiča, člana študijske skupine Trgi, ulice in stavbe okoli nas.

20. februar, Ljubljana

Obisk študentov UTŽO *predstavništva – informacijske pisarne Evropskega parlamenta v Sloveniji* v okviru programa Z znanjem do dejavnega državljanstva.

22. februar-9. marec, Galerija DIKA, Kamnik

Plečnik v keramiki. Razstava keramičnih izdelkov članov in članic študijskih krožkov UTŽO Ljubljana in UTŽO Lipa Domžale pod mentorstvom Lučke Šiće.

6. marec, UTŽO Ljubljana

Ples – igra življenja. Javno predavanje dr. Mete Zagorc v okviru cikla Podobe časa.

13. marec, Knjižnica Šiška, Ljubljana

Literarni večer. Literarno branje članov in članic študijskih skupin za ustvarjalno pisanje pod mentorstvom Neli Filipić.

15.-16. marec, Ptuj

Sodelovanje doc. dr. Rajke Bračun Sova na mednarodni konferenci 'Šola in muzeji'.

18. marec, STAKlub Slovenske tiskovne agencije, Ljubljana

Dolgotrajna oskrba – izzivi sedanjosti za prihodnost. Okrogle mize se je udeležila Alijana Šantej.

26. marec, Zagreb

V življenju vstopaš in izstopaš skozi nešteto vrat. Odprtje razstave arhitekturnih ambientov, članov študijske skupine *Trgi, ulice in stavbe okoli nas* pod mentorstvom arh. Mete Kutin, na UTŽO Zagreb v okviru projekta Most znanja in sodelovanja.

27. marec, UTŽO Ljubljana

Potrebujem oskrbo. Kaj pa sedaj? Predstavitev knjige dr. Alenke Oven v okviru izobraževalnega programa Z znanjem do dejavnega državljanstva.

28. marec, Škofja Loka

Locopolis ali praznik starorimske kulture v Škofji Loki. Sodelovanje članov študijskega krožka Latinski jezik in kultura pod mentorstvom mag. Gašperja Kvartiča. Dogodka sta se udeležili Urška Majaron in Urška Telban.

29. marec, City hotel, Ljubljana

Sto let študija pedagogike na Slovenskem. Slavnostnega dogodka Oddelka za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani so se udeležile prof. dr. Ana Krajnc, Alijana Šantej in Alenka Gabriela Ščuka.

6. april, UTŽO Ljubljana

S filmi do sprememb. V dogodku, ki je bil prispevek UTŽO Ljubljana k vseslovenski akciji Dan za spremembe, je bila gostja prof. Marija Milavec Kapun z Zdravstvene fakultete Univerze v Ljubljani.

12. april, UTŽO Ljubljana

Akt. Odprtje likovne razstave članov in članic študijske skupine za slikarstvo pod mentorstvom akad. slikarke Duše Jesih.

18. april, Botanični vrt v Ljubljani

Obiščimo Botanični vrt in spoznajmo delo vrtnih prostovoljcev. Vodenega ogleda in predstavitve se je udeležilo 29 študentov in študentk UTŽO ter Alijana Šantej in Urška Telban.

23. april, UTŽO Ljubljana

Večer je naš, zgodba je moja. Literarni nastop članov študijskih skupin za ustvarjalno pisanje pod mentorstvom Neli Filipić in dr. Mateje Seliškar Kenda v okviru dogodka Noč knjige.

24. april, UTŽO Ljubljana

Kje in kako lahko prispevam svoje pobude na lokalni, nacionalni in evropski ravni? Javno predavanje dr. Alenke Oven v okviru programa Z znanjem do dejavnega državljanstva.

8. maj, Cene Štupar – CILJ, Ljubljana

Uradnega odprtja novih prostorov Javnega zavoda Cene Štupar se je udeležila Petra Bališ.

10. in 11. maj, Filozofska fakulteta v Ljubljani

ESREA - ELOA konferenca »*The pluralisation of transitions to the after-working life phase: Gender capital, silver productivity and mental health*«. S prispevkoma sta sodelovali prof. dr. Ana Krajnc in dr. Dušana Findeisen. Anamarija Rančič, študentka in prostovoljka UTŽO, je goste mednarodne konference povedla po Ljubljani.

15. maj, UTŽO Ljubljana

Delavnica *Pravopisne zanke in uganke*. TVU dogodek je pripravila in vodila Urška Telban.

15. maj, Gospodarsko razstavišče Ljubljana

Varni in zdravi v svojem domu. Predstavitev raziskovalne naloge članov in članic študijske skupine *Dom, kultura bivanja, oprema in prenova* pod mentorstvom arh. Barbare Železnik Bizjak v sklopu TVU 2019 in Dnevov medgeneracijskega sožitja.

23. maj, UTŽO Ljubljana

Vse naše mize. Predstavitev raziskovalne naloge članov in članic študijske skupine *Dom, kultura bivanja, oprema in prenova* pod mentorstvom arh. Barbare Železnik Bizjak. Dogodek v okviru TVU 2019.

23.-28. maj, Ljubljana

Obisk študentov Univerze za tretje življenjsko obdobje iz Frankfurta.

28. maj, UTŽO Ljubljana

Pomen preverjenih informacij in kako se izogniti lažnim novicam. Delavnica Slovenske tiskovne agencije (STA) za študente UTŽO Ljubljana.

30. maj do 30. avgust, Prirodoslovni muzej, Ljubljana

Naše reke in rečice. Razstava članov in članic študijske skupine *Narava – znana neznanka* pod mentorstvom dr. Staše Tome v okviru Tedna vseživljenjskega učenja.

11. junij, Predsedniška palača, Ljubljana

Predsednik RS Borut Pahor je prof. dr. Ano Krajnc odlikoval z državnim odlikovanjem - Redom za zasluge Republike Slovenije za njena prizadevanja v raziskovanju izobraževanja odraslih in uvajanju inovativnih modelov tega izobraževanja v prakso.

2.-25. september, UTŽO Ljubljana

Ustvarjamo v keramiki. Razstava keramičnih izdelkov članov in članic študijskih krožkov za keramiko pod mentorstvom Lučke Šičarov v prostorih UTŽO Ljubljana.

11. september, Ljubljana

Festival nevladnih organizacij LUPA. UTŽO Ljubljana sta na stojnici na festivalu predstavljali Urša Kramberger in Urška Telban.

12.-13. september, Pomurski muzej Murska Sobota

Slušatelji Univerze za tretje življenjsko obdobje kot zahtevni (in hvaležni) obiskovalci muzejev. Predavanje doc. dr. Rajke Bračun Sova na študijskem srečanju Sekcije za izobraževanje in komuniciranje Skupnosti muzejev Slovenije.

16. september, Ljubljana

Predstavitev UTŽO Ljubljana in voden ogled Ljubljane za goste, profesorje Filozofske fakultete iz Banja Luke, so pripravili študenti UTŽO Ljubljana: Vida Vilhar Pobegajlo, Duška Ravnikar in Dubravko Lovrečič.

19. september, Beograd

Sprejem prof. dr. Ane Krajnc v Dvorano svetovno priznanih strokovnjakov na področju izobraževanja odraslih (International adult and continuing education Hall of Fame). Slavnostnega dogodka in ESREA konference v Beogradu se je udeležila tudi Petra Bališ. Prof. dr. Ana Krajnc je bila slavnostna govornica na proslavi ob 40. obletnici Oddelka za andragogiko Filozofske fakultete v Beogradu.

20.-21. september, Kulturni center Tržič

Umetnostne razstave kot oblika kulturnega turizma. Na XIX. zborovanju Slovenskega muzejskega društva je sodelovala mentorica doc. dr. Rajka Bračun Sova.

26. september, UTŽO Ljubljana

Uvodno informativno srečanje mentorjev novih študijskih skupin je vodila Alijana Šantej.

30. september, Dvorana četrtne skupnosti Trnovo, Ljubljana

Ob 110. obletnici rojstva Mare Kralj. Medgeneracijska prireditev članov študijske skupine za umetnostno zgodovino *Spoznajmo svoje mesto in domovino* pod mentorstvom Olge Paulič. Dogodka v okviru DEKD in TKD 2019 se je udeležila Urška Telban.

7. oktober do 6. december, UTŽO Ljubljana

Tretje oko. Odprtje razstave fotografij članov študijskega krožka Umetniška fotografija pod mentorstvom Nataše Košmerl.

10. oktober, City hotel, Ljubljana

Program Active Citizens fund. Informativnega dogodka v organizaciji CNVOS se je udeležila Urška Majaron.

19. oktober, Cankarjev dom, Ljubljana

Starost kot najlepše življenjsko obdobje: Pozitivno staranje. Predavanje prof. dr. Ane Krajnc na Maratonu pozitivne psihologije. Dogodka so se udeležile Petra Bališ, Urška Majaron in Urška Telban.

22. oktober-5. november, Knjižnica Domžale

Miki Muster v keramiki. Razstava keramičnih izdelkov študijskih krožkov za keramiko UTŽO Ljubljana pod mentorstvom Lučke Šičarov.

23. oktober, Slovenska matica, Ljubljana

Znamenite Slovenke – Mara Kralj (1909-2010). Predstavitve raziskovalnega dela študijskega umetnostnozgodovinskega krožka Spoznajmo svoje mesto in domovino pod mentorstvom Olge Paulič se je udeležila dr. Dušana Findeisen.

7. november, Ljubljana

PRO BONO DAN – projekt brezplačnega svetovanja o strateškem komuniciranju za nevladne organizacije. Projekta IABC Slovenija, Mednarodnega združenja poslovnih komunikatorjev, Slovenskega društva za odnose z javnostmi in CNVOS-a se je udeležila Petra Bališ.

14. november, Prirodoslovni muzej Slovenije

Spoznavno-uvodno srečanje novih prostovoljcev v Prirodoslovnem muzeju Slovenije. Dogodka sta se udeležili tudi Alijana Šantej in Urška Telban.

15. november 2019-20. januar 2020

Človek človeku prijatelj. Sodelovanje članov študijskih krožkov za ustvarjalno pisanje UTŽO Ljubljana na literarnem natečaju ob mednarodnem dnevu epilepsije.

18. november do 30. november, Galerija Škofijske klasične gimnazije, Ljubljana

»Kadar me stvar prime, jo znam« (Jože Plečnik). Razstava študijskih krožkov za keramiko in arhitekturo pod mentorstvom arh. Mete Kutin in Lučke Šiçarov.

20. november, UTŽO Ljubljana

Varnost v prometu. Izobraževalni dogodek za študente UTŽO Ljubljana v sodelovanju z Javno agencijo RS za varnost prometa v okviru projekta *Sožitje za večjo varnost v cestnem prometu.*

21. november, CNVOS; Ljubljana

Predstavitev portala Dobrodelen.si in usposabljanje za večjo transparentnost in učinkovitost v Ljubljani. Usposabljanja se je udeležila Urška Telban.

27. november in 18. december, UTŽO Ljubljana

Bonton za vsakdan – Lepo vedenje je način življenja. Predavanja prof. Neve Sosič v okviru cikla javnih predavanj Podobe časa.

27. november, UTŽO Ljubljana

Razstava punčk. Razstava punčk iz cunj, ki so jih izdelale članice UTŽO Ljubljana, prostovoljke v programu UNICEF-a.

27. november, Slovenski etnografski muzej

Spodbujanje integracije migrantov/migrantk v družbo skozi njihovo vključevanje na trg dela. Simpozija v organizaciji Mirovnega inštituta se je udeležila dr. Dušana Findeisen.

28. november in 5. december, UTŽO Ljubljana

Izdelovanje voščilnic s prešanim cvetjem. Delavnici je vodila mentorica Jožica Vinter, študentka in prostovoljka UTŽO Ljubljana.

4. december, UTŽO Ljubljana

Darila – kako jih zaviti. Delavnico zavijanja daril je vodila Mojca Močnik, mentorica za kaligrafijo na UTŽO Ljubljana.

5. december, Hiša evropske unije, Ljubljana

12. Slovenskega kongresa prostovoljstva se je udeležila Urška Telban.

6. december, UTŽO Ljubljana

Darovi narave v risbi. Odprtje razstave avtorice Ivanke Sket v dvorani UTŽO na Poljanski 6.

9. december, Botanični vrt Univerze v Ljubljani

Novoletnega srečanja prostovoljcev v Botaničnem vrtu se je udeležila Urška Telban.

11. december, Kinodvor

Udeležba Alijane Šantej in Urške Telban na novoletnem druženju predstavnikov partnerskih ustanov v Kinodvoru.

12. december, Služba Vlade RS za razvoj in kohezijsko politiko

Udeležba Alijane Šantej na uvodnem srečanju za pripravo nacionalnega pregleda doseganja ciljev trajnostnega razvoja v Sloveniji.

INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE IN RAZVOJ IZOBRAŽEVANJA

Uvod

V letu 2019 se je delo Inštituta za raziskovanje in razvoj izobraževanja osredotočilo predvsem na evropske projekte in spremljajoče dejavnosti. Raziskovalne dejavnosti so tako potekale v okviru projektov. Rezultati so dosegljivi na spletni podstrani (<http://www.utzo.si/o-nas/institut-za-raziskovanje-in-razvoj-izobrazevanja/>). Projektni rezultati obsegajo vrsto priročnikov, ki prinašajo konceptualne okvire za posamezna študijska področja, učbenike in smernice za učitelje. Močna je digitalna razsežnost, ki se vplete domala v vse projekte, ker naj bi jo izobraževalci odraslih vpletali v svoje programe.

Projekti so namenjeni gradnji in odkrivanju novih vsebin, ki potrjujejo starejše, potrjujejo njihove višje psiho-socialne potrebe, razbijajo stereotipe, gradijo večjo družbeno pravičnost na ekonomski, družbeni, sociokulturni in najpogostejše simbolni ravni.

Projekti so posredno namenjeni starejšim. Neposredni uporabniki rezultatov projekta so mentorji, osebje. Ti naj bi znanje in spretnosti vpletali v svoje programe za starejše. Projekta CODANEC in Timeless pa sta namenjena mešani učni publiki, torej starejšim in mentorjem.

UTŽO se v projekte vključuje in jih snuje skupaj s partnerji, z njimi nastopa v javnosti, s tem pa utrjuje zamisel o družbeno angažiranem izobraževanju, ki spreminja starejše in okolje, vodi v nove socialne prakse.

Naloga Inštituta za raziskovanje in razvoj izobraževanja je predvsem, da raziskuje in napoveduje potrebe različnih skupin starejših po izobraževanju, ugotavlja družbene potrebe ter razvija ustrezne inovativne izobraževalne programe za starejše odrasle in odrasle. Inštitut skrbi za razvoj programov usposabljanja za odrasle, ki delajo na področju starejših in si želijo pridobiti posebno znanje o izobraževanju starejših ter drugih vprašanjih v povezavi z njimi.

V tem poročilu so predstavljene dejavnosti, ki so potekale v letu 2019 in ustrezajo posameznim predvidenim nalogam Inštituta. Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja se tako osredotoča na:

- (1) snovanje, vodenje in izvajanje transnacionalnih projektov,
- (2) raziskovanje in oblikovanje modelov dejavnega staranja,
- (3) razvoj vsebinskega sodelovanja s partnerskimi ustanovami/združenji,
- (4) sodelovanje na konferencah, konceptualiziranje, organiziranje konferenc in posvetov,
- (5) spremljanje razvoja področja izobraževanja starejših in referenčnih področij,
- (6) informiranje in osveščanje javnosti,
- (7) izdajanje znanstvenih in strokovnih publikacij.

1. Snovanje, vodenje in izvajanje transnacionalnih projektov

1.1 ZAKLJUČENI PROJEKTI V LETU 2019

SLIDE - Storytelling Learning in Digital Europe (slov. Učenje s pripovedovanjem zgodb za digitalno Evropo)

Koordinator: Fundacja Integracji Społecznej FIS, POLJSKA

Projekt smo namenili izmenjavi dobrih praks in digitalizaciji izobraževanja starejših (filmi, Story Jumper, Canva).

BBE - Building Bridges for Europe (slov. Gradnja mostov za Evropo)

Koordinator: Illeu, Ulm, NEMČIJA

Zbirka najboljših raziskovalnih in andragoških metod, uporabljenih v projektih.

LearnersMot - Spodbujanje motivacije malo izobraženih starejših delavcev za izobraževanje

Koordinator: Edensol Danmarc, Reus, ŠPANIJA

Projekt smo namenili spodbujanju motivacije malo izobraženih starejših za učenje in vprašanje funkcionalne pismenosti.

1.2 PROJEKTI V TEKU

Timeless

Koordinator: University of Usak, TURČIJA

Projekt je namenjen odkrivanju nesnovne kulturne dediščine, ki ji starejši pripisujejo družbeno, estetsko, emocionalno vrednost, razvoju učbenika za učenje angleškega jezika na temelju odkrite dediščine in ob sodelovanju starejših študentov ter vodenju sodelovalnega, tovariškega, recipročnega in vzajemnega učenja za nastanek učbenika.

Štirje elementi

Koordinator: CVO EduKempen, BELGIJA

Temelji na štirih elementih - zemlja, ogenj, zrak, voda, v katere se je nekoč "zaprl" celotno vedenje človeštva. Projekt daje pregled mitov, legend, zgodb, ki jih najdemo po Evropi. Vsi so indoevropskega izvora, kot sta pokazala že brata Grimm, in za Evropo povezujoči, saj gradijo skupno identiteto Evropejcev in skupno zavedanje o pripadnosti Evropi. Posebnost projekta je tudi v tem, da razkriva to zajeto nesnovno dediščino v nastajajočem gradivu za učenje angleškega jezika, pri tem pa upošteva posebno učno publiko, skupine s posebnimi potrebami, kot so skupine oseb z disleksijo, slabo slišče itd. Za njih in vse druge v projektu nastajajo digitalne knjige, pri čemer vsaka od njih vsebuje eno "lekcijo".

SPIDW - Strategic partnership for older people's inclusion into the digital world

Koordinator: EureCons Förderagentur GmbH, Augsburg, NEMČIJA

V projektu Erasmus+ K1 povezave med ustanovami in znanje o filmskem ustvarjanju prenašamo na evropske partnerje. Ena od 2,5 dni trajajočih delavnic se je namreč odvila v Ljubljani. Obveza Slovenije je bila tridnevno izobraževanje in razumevanje kinematografskega jezika in izražanja, učenje ter uporaba aplikacije Moodle.

Projekt je namenjen digitalnemu vključevanju starejših v družbo, manjšanju prepada med digitalnimi domorodci, rojenimi po letu 2000, in tistimi, ki to niso. Znotraj tega projekta je Slovenska UTŽO razvila izobraževalni program vizuelne pismenosti, ki je potekal v Ljubljani in se je iztekel v snemanje kratkih filmov s področja makro sociologije vsakdanjega življenja. Program je razvit in zdaj bi ga bilo moč uvrstiti med programe izobraževanja mentorjev, lahko tudi študentov. Partnerji se srečajo še v Lizboni. Izbrani partnerji so se med seboj povezali v snovanje projekta VISION.

CODANEC Hunting for personal treasure

Koordinator: Illeu, Ulm, NEMČIJA

CODANEC je projekt, ki vabi k sodelovanju študente SUTŽO. Ti naj bi prebrali prevedeni opis projekta in v slovenščino prevedeni formular vnesli "osebno dediščino". Ta je lahko predmet ali pa je nesnovne narave. Študenti novinarstva na UTŽO Ljubljana so že pripravili članke na temo čebel, dvojine v slovenskem jeziku, ljudskih pesmi itd.

1.3 DRUGI PROJEKTI

DANET, Danube networkers

Za DANET smo opravili več prevodov, bili na sestankih v Beogradu in drugod. Bili smo uredniki 10. številke Novic tega združenja, katerega člani smo.

1.4 PROJEKTNE PRIJAVE

ERASMUS+ 2020-2022

Za obdobje 2020-2022 smo izdelali naslednjih devet projektnih prijav. Letošnje leto je namreč zadnje v zdajšnji finančni perspektivi, zato je bilo potrebno prijaviti več evropskih projektov kot običajno. Pripravljali smo jih intenzivno, skozi tri mesece. V večini projektov so nam partnerji zaupali razvoj zamisli in konceptualno podlago, druge spet smo razvijali v širšem obsegu dejavnosti.

LearnersMot 2 - Creating a continuous supportive learning environment for the 45+, low educated and low skilled learners in situation of functional illiteracy

Koordinator: Edensol, Reus, ŠPANIJA

TAG, True to age, true to gender. Enhancing gendered education of women and their use of ict tools in old age

Koordinator: Timișoara, ROMUNIJA

The making of active 45+ consumers by means of adult education and ICT tools

Koordinator: DomSpain, Reus, ŠPANIJA

VISION - Retaining the 45+ on the labour market or call them back from retirement using tailored educational contents and ict tools

Koordinator: Augsburg, NEMČIJA

Dreamlike neighbourhood

Koordinator: Queraum, Dunaj, AVSTRIJA

Keep it to the rhythm

Koordinator: Pučko otvoreno učilište Zagreb, HRVAŠKA

Keep going

Koordinator: Municipality of Kaunas, LITVA

ART

Koordinator: ITALIJA

Vloga lokalne skupnosti za zdravje starejših

Koordinator: Eurosucces, CIPER

2. Nacionalni projekt – v fazi oblikovanja zamisli

Center za ustvarjalno in nadarjeno staranje – razvoj koncepta v sodelovanju z doc. dr. Petro Javrh

Namen »Centra za ustvarjalno in nadarjeno staranje«

Center se umesti v organigram strukture Slovenske UTŽO. Gre za praktičen poizkus odgovoriti na aktualno potrebo v okolju, potrebo visoko izobraženih starejših, ki so opravljali vodstveno in samostojno odgovorno delo, denimo znanstveniki, zdravniki, sodniki ... Za pridobivanje članov bo potrebno na vrsto novih načinov ustvarjati zavest o potrebi, prav zato je predpogoj za nastanek centra poglobljen teoretski razmislek, ki narekuje ustanovitev **»Centra za ustvarjalno in nadarjeno staranje«**. Struktura centra bi se razvijala glede na sprotno prepoznane potrebe. Sprva bi pripravili poskusni uvodni izobraževalni program, ki bo temeljil na sodelovalnem učenju udeležencev.

Utemeljitev

O ustvarjalnosti v tretjem življenjskem obdobju vemo premalo. Poznamo zgodbe uveljavljenih umetnikov, znanstvenikov ..., ki so v tem obdobju kakovostno ustvarjali in živeli svoj ustvarjalni potencial do konca življenja. Splošno prepričanje o večini starejših ne vključuje pojma nadarjenosti. Kot da je v tretjem življenjskem obdobju ne bi bilo oz. se ne bi mogla razvijati oz. manifestirati.

Starejši odrasli z višjo stopnjo izobrazbe in zahtevnejšimi poklicnimi izkušnjami so na pragu upokojitve v nejasnem položaju. Njihove življenjske moči zadoščajo za ustvarjalno delo, vendar jim pomanjkanje scenarija v družbi za novo obdobje življenja ne ponuja veliko izbire. Kljub temu, da nekateri sveže upokojeni še imajo delovne pogodbe v svojem nekdanjem delovnem okolju, njihov položaj ni več enak prejšnjemu. Kljub ekspertizi so v strukturi organizacije pomaknjeni iz središča moči in bodo postopno drseli na njen rob. To pomeni, da bodo postopno bolj ali manj hitro začeli izgubljati tudi aktualno strokovno znanje, zaradi česar se bosta začeli krhati tudi njihova avtoriteta in moč v profesionalnih skupnostih. Vrhunsko znanje bo zastarelo, socialne mreže se bodo začele rahljati. Tu je eden glavnih razlogov, da tudi zelo ustvarjalni in povsem čili starejši pogosto ne najdejo poti, kako bi v tretjem življenjskem obdobju polno živeli svoje družbeno angažirano profesionalno poslanstvo. Namen centra je natanko v tem, da jih v tej potrebi opolnomoči in jim da veččin ter uvidov, ki jim bodo omogočili iznajti zase nove poti v družbi – torej izraz njihove nadarjenosti. Tako bi lahko postali polnopravni del različnih obstoječih ali novih družbenih teles in s tem osmislili svoje delovanje ter ustvarjalnost na nov način (Iz nastajajočega gradiva, 2019).

3. Sodelovanje z Inštitutom za disleksijo

Izvedli smo predavanje v Šoli za starše z naslovom *Nasvidenje disleksija*. Predavala je dr. Dušana Findeisen. Prof. dr. Ana Krajnc je v knjigarni Konzorcij v Ljubljani 8. januarja 2019 v okviru Enajste šole izvedla predavanje z naslovom »Kaj je disleksija?«.

Pripravili smo predstavitveno gradivo za temelj nove spletne strani Inštituta za disleksijo.

4. Cikel javnih dogodkov

4.1 Enajsta šola v knjigarni

Program oblikujeta Dušana Findeisen in Alijana Šantej.

Šola je nastala v letu 2014. Obe ustanovi sta podpisali Sporazum o sodelovanju, ki določa vsebinske cilje in poslanstvo šole ter medsebojne zaveze: utrjevanje imen obeh partnerjev v javnosti, uporabno lastnih kanalov obveščanja in animacije. Enajsta šola v knjigarni je dobila ime z mislijo na k življenju obrnjeno izobraževanje starejših in literarni mit svobodne enajste šole v naši kulturi. Operativno pomoč nudijo tako Mladinska knjiga kakor tudi sodelavci Univerze za tretje življenjsko obdobje. Šola se odvija v prostorih knjigarne Konzorcij, vsak prvi torek v mesecu. Letno se odvije 7 šol v času od novembra do maja.

Enajsta šola v knjigarni v letu 2019

- ◇ januar: *Kaj je disleksija in katere so njene prednosti?* (prof. dr. Ana Krajnc)
- ◇ februar: *Vrt skozi štiri letne čase* (kraj. arh. Mitja Škrjanec)
- ◇ marec: *Od branja do pisanja* (dr. Mateja Seliškar Kenda)
- ◇ april: *Slovenski slikar Tone Kralj in motiv kmečke svatbe* (doc. dr. Rajka Bračun Sova)
- ◇ maj: *Kaj se skriva za pisanimi fasadami stare Ljubljane?* (dipl. arh. Meta Kutin)
- ◇ november: *Ob 110. obletnici rojstva Mare Kralj* (mag. Olga Paulič)
- ◇ december: *Alma Karlin: ženska za novo obdobje* (Kaja Rožman, dipl. umet. zgod.)

5. Izdajanje znanstvenih in strokovnih publikacij

Findeisen, D. (2019) Simone de Beauvoir STAROST 1. Andragoška spoznanja, 25(2), 103-105. Dostopno na: <https://revije.ff.uni-lj.si/AndragoskaSpoznania/article/view/8389/8576>

Findeisen, D. (2019) Stari se ne rodimo, stari postanemo. Ob izidu monografije Simone de Beauvoir. Dostopno na: <http://www.utzo.si/knjiznica/raziskave-in-clanki/>

6. Posveti/nastopi

Findeisen, D., Serajnik Sraka, N., Majzelj, M. (2019) Kako povezujemo izobraževanje z organiziranim prostovoljnim delom. 4. letni posvet o srebrni ekonomiji 'Učenje, povezovanje, delovanje'. ZDUS - Dnevi medgeneracijskega sožitja, Ljubljana, 16. maj 2019. <http://www.utzo.si/dogajanje-v-mrezi/>

Sodelovanje dr. Dušane Findeisen pri Memorandumu posveta Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje: Učenje, povezovanje, delovanje. ZDUS – Dnevi medgeneracijskega sožitja, Ljubljana, 16. maj 2019. <http://www.utzo.si/knjiznica/konference/>

Findeisen, D. (2019) *Older Adult Education Is Not Just Casual Leisure Time. Socially Engaged Education, Art and Filmmaking Of Older Students At Slovenian U3A. Engaged education and art of older people are not just casual free time activity but typically serious leisure time.* <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/10/DANET-ELOA.pdf>

Sodelovanje dr. Dušane Findeisen na konferenci omrežja ESREA *Izobraževanje in učenje starejših odraslih*. 10.-11. maj 2019. <https://enovicke.acs.si/event/konferenca-omrezja-esrea-izobrazevanje-in-ucenje-starejsih-odraslih-in-projekta-old-guys-say-yes-to-community/>

Sodelovanje dr. Dušane Findeisen in moderiranje posveta in okrogle mize o umetnosti. Domžale, 25. april 2019. <http://www.utzo.si/starejsi-ucenje-umetnost/>

Strokovni posvet in okrogla miza o umetnosti, umetniški izkušnji starejših, razvoju sočutne domišljije o tem, kako umetnost spreminja zaznavo sveta in pripoved o njem. Umetnost in umetniško ustvarjanje omogočata celostno učenje, saj so pri tem udeleženi vsi čuti, ne le razum. Umetnost vpliva na moralo, domišljijo, sočutno domišljijo. Umetnost naj bo tudi

družbeno angažirana, takšna, ki obravnava družbena vprašanja, iz starejših pa naredi borce, politike, sociologe in jih vidno pozicionira v javni prostor.

Findeisen, D. (2019) *What is your view of "European awareness" or "European identity", what is your definition of critical thinking?* A paper prepared for the BBE Conference Mola di Bari. <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/11/Molla-di-Bari-European-identity.pdf>

7. Strokovna periodika

7.1 Mentor in znanje

Mentor in znanje je publikacija, ki nima vnaprej določenega programa, saj sledi vprašanjem, ki se pojavljajo in ko se pojavijo kot potreba mentorjev ali kot odzven novih spoznanj o izobraževanju odraslih. Izšle so tri številke te publikacije.

Mentor in znanje, september 2019

V oddaji Storž o spominih na staro Ljubljano so sodelovali Meta Kutin, Dušana Findeisen in Andrej Gerželj.

Mentor in znanje, avgust 2019

O programiranju v izobraževanju odraslih.

Mentor in znanje, april 2019

Ob rob posveta Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje *Starejši, učenje, umetnost*.

8. Strokovne in druge objave znotraj projektov in na Epale

Findeisen, D. (2019) *A Manifesto For Adult Educators' Digital Competencies Inspired By The SLIDE Project*. <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/manifesto-adult-educators-digital-competencies-inspired-slide-project>

(2019) *Toolbox*. <https://bbe-toolbox.eu/>

Findeisen, D. (2019) *Toolbox glossary*. <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/11/BBE-Toolbox-Original-Glossary.pdf>

(2019) *Methods*. <https://bbe-toolbox.eu/method>

(2019) *Methods in focus*. <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2018/07/Methods-in-focus-2.pdf>

(2019) *Press release – Transnational meeting in Mola di Bari, Italy*. <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/06/Press-release-of-BBEurope-project-meeting.pdf>

Findeisen, D. (2019) *Two EU projects developed by partners and Slovenian Third Age University have recently been called good practice*. <http://www.utzo.si/wp->

[content/uploads/2020/01/TWO-EU-PROJECTS-DEVELOPED-BY-PARTNERS-AND-SLOVENIAN-THIRD-AGE-UNIVERSITY-HAVE-RECENTLY-BEEN.pdf](#)

Findeisen, D. (2019) *The power of our collective imagery has created myths, legends and tales – The “Four Elements” project (EPALE)*. <https://epale.ec.europa.eu/en/node/129464>

(2019) Four Elements Facebook Page. <https://www.facebook.com/4elementsEUKA2/>

Findeisen, D. (2019) *Learnersmot: Adult Students Feel Guilty For Being Low Educated*. <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/learnersmot-adult-students-feel-guilty-being-low-educated>

Findeisen, D. (2019) *Education of adult educators – how do we cope with low literacy in Slovenia*. <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2018/07/Low-literacy-in-Slovenia.pdf>

(2019) *Deep In. What Adult Educators Need To Know About Educating Low Educated And Low Skilled Workers – A Handbook Produced By LearnersMot Project Partners*. <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/02/Deep-In.-What-Adult-Educators-Need-To-Know-About-Educating-Low-Educated-And-Low.pdf>

Findeisen, D. (2019) *Adult educators’ ict skills first, adult learners’ skills second - Strategic Partnership For Older People’s Inclusion Into The Digital World*. <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/adult-educators-ict-skills-first-adult-learners-skills-second-strategic-partnership-older>

Findeisen, D. (2019) *Urban myths and commercials. What makes them readable we discovered in the SPIDW project training in Ljubljana*. <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/11/Urban-myths-and-commercials.pdf>

Findeisen, D. (2019) *Conceptual Background? Methodology/Four Elements*. http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/06/Four-elements-Methodology_final.pdf

Findeisen, D. (2019) *Adult educators’ ICT skills first, adult learners’ skills second – Strategic Partnership For Older People’s Inclusion Into The Digital World (published on EPALE)*. <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/adult-educators-ict-skills-first-adult-learners-skills-second-strategic-partnership-older>

Findeisen, D. (2019) *Urban myths and commercials. What makes them readable we discovered in the SPIDW project training in Ljubljana*. <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/11/Urban-myths-and-commercials.pdf>

(2019) *Newsletter Strategic Partnership for Older People’s Inclusion into the Digital World – SPIDW*. http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/11/SPIDW_EureCons_Newsletter-1_2019-10-21.pdf

Findeisen, D. (2019) *Compiled European Report on the state of art of low educated and low skilled adults’ education in selected European countries*. <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2018/07/LearnersMot-European-Report-on-the-state-of-art-reviewed.pdf>

(2019) *Deep In. What Adult Educators Need To Know About Educating Low Educated And Low Skilled Workers – A Handbook Produced By LearnersMot Project Partners.* http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/11/LearnersMot_Final-handbook-English-9-April.pdf

Findeisen, D. (2019) *Two EU projects developed by partners and Slovenian Third Age University have recently been called good practice.* <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2020/01/TWO-EU-PROJECTS-DEVELOPED-BY-PARTNERS-AND-SLOVENIAN-THIRD-AGE-UNIVERSITY-HAVE-RECENTLY-BEEN.pdf>

Kutin, M. (2019) *The story of Ljubljana for the project Bread connects.* <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2020/01/Backup-of-Barn-final-with-pictures.pdf>

Findeisen, D. (2019) *Thirty-six years of Slovenian Third Age University. An article prepared for Pass-it-On.* <http://www.utzo.si/en/communication/>

Findeisen, D. (2019) *Glossary related to old age, ageing and education in later life.* <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/09/Glossary-3.pdf>

Findeisen, D. (2019) *What is your view of “European awareness” or “European identity”, what is your definition of critical thinking?* <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/11/Molla-di-Bari-European-identity.pdf>

Findeisen, D. (2019) *Older Adult Education Is Not Just Casual Leisure Time. Socially Engaged Education, Art and Filmmaking Of Older Students At Slovenian U3A.* <http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/10/DANET-ELOA.pdf>

9. Informiranje in osveščanje javnosti

9.1 Izšlo je pet števil elektroniskih novic

Skozi leto 2019 smo jih združili v publikacijo *Teklo je leto 2019*. Novice so edina publikacija v Sloveniji, ki se nanaša na področje izobraževanja in participacije starejših ter medgeneracijski dialog. Povezuje študente, izobraževalce, raziskovalce, novinarje, osebe nevladnih organizacij, politike na vseh ravneh itd.

9.2 Objave na Facebooku

O dogajanjih na SUTŽO in drugod smo obveščali z objavami na Facebooku (<https://www.facebook.com/univerza3/>).

9.3 Bili smo uredniki 10. številke Obdonavskih novic DANET

Findeisen, D. (2019) Editorial: *Older People, Their Education And Quality Of Their Life?*
<http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/11/DANET-NEWS-FINAL-OCTOBER-2019-1.pdf>

10. Evropska priznanja

PREJELI SMO TRI PRIZNANJA ZA DELO V TRANSNACIONALNIH PROJEKTIH:

LearnersMot je postal dobra praksa EAEA – Evropskega združenja za izobraževanje odraslih.

Bread connects (slov. Kruh združuje) je postal najboljši projekt civilne družbe za leto 2019.

BBE – Gradnja mostov za Evropo je dobil priznanje nemške nacionalne agencije za primer dobre prakse.

INŠTITUT ZA DISLEKSIJO

Dejavnosti Inštituta za disleksijo

Osveščanje javnosti:

- širjenje zavedanja o obstoju disleksije,
- širjenje razumevanja pojavov disleksije in oseb z disleksijo,
- širjenje zavedanja o prednostih disleksije,
- širjenje zavedanja o možnostih razvoja strategij za uspešno učenje in življenje oseb z disleksijo.

Izobraževanje, testiranje in svetovanje:

- izvajanje javnih predavanj za spoznavanje in razumevanje disleksije in specifičnih učnih težav,
- izvajanje testiranj za prepoznavanje in razumevanje disleksije ter specifičnih učnih težav,
- nudenje svetovalne opore in spodbude otrokom ter odraslim z disleksijo in specifičnimi učnimi težavami za premagovanje teh težav ter razvijanje uspešnih strategij za učenje, delo in življenje,
- usposabljanje mentorjev, učiteljev, prostovoljcev in drugih o disleksiji in specifičnih učnih težavah.

Raziskovanje in razvoj:

- izvajanje teoretičnih in praktičnih raziskav na področju disleksije in specifičnih učnih težav,
- razvijanje in izvajanje nacionalnih in mednarodnih projektov,
- razvijati teoretične temelje disleksije,
- raziskovanje motivacije za učenje pri osebah z disleksijo,
- prilagajanje raziskovalnih rezultatov praksi,
- razvijanje kakovosti izobraževanja za osebe z disleksijo.

Poročilo o delu Inštituta za disleksijo za leto 2019

Ustanovitev strokovnega sveta Inštituta za disleksijo

Aprila 2019 je bil ustanovljen strokovni svet IDIS. Člani sveta (po abecednem redu) so:

Petra Bališ, uni. dipl. andr., predstojnica inštituta in predsednica sveta
Uroš Ferlin
Dr. Dušana Findeisen
Doc. dr. Vojko Kavčič
Prof. dr. Ana Krajnc
Dr. Vesna Radonjić Miholič
Gregor Usenik, MBA
Mag. Marija Velikonja

Člani sveta so se v letu 2019 sestali dvakrat, in sicer 23. 4. 2019 in 16. 10. 2019.

Sodelavci IDIS

Novembra 2019 se je Inštitutu za disleksijo pridružila nova zunanja sodelavka – presojevalka skotopičnega sindroma, andragoginja Lea Lenart, ki bo testirala otroke in odrasle za skotopični sindrom. Testiranje bo potekalo na sedežu Univerze za tretje življenjsko obdobje ali na lokaciji presojevalke v Grosupljem.

Testiranja za disleksijo

Zanimanje za splošne informacije in več védenja in spoznanj o disleksiji ter za testiranje za disleksijo je zelo veliko. Posamezniki, ki so iskali informacije in možnosti testiranja zase in predvsem za svoje otroke, so stik z nami našli na spletni strani ali po priporočilu. Pogosto, večkrat mesečno, včasih večkrat tedensko, beležimo klice ali e-pošto posameznikov (staršev, zdravstvenih delavcev, pedagogov, logopedov ...), ki potrebujejo nasvet, pomoč, informacijo ali se želijo dogovoriti za datum testiranja.

Testiranja za disleksijo so v letu 2019 potekala redno. Čakalna doba ni bila daljša od enega meseca. Skrajšanje čakalne dobe z dveh mesecev na en mesec ali manj je rezultat testiranja dveh strokovnjakinj: prof. dr. Ane Krajnc in dr. Vesne Radonjić Miholič, ki se nam je pridružila oktobra 2018.

V letu 2019 smo izvedli 64 testiranj za disleksijo, največ otrok, nekaj mladostnikov in 10 odraslih oseb. V primerjavi z letom 2018 to pomeni 6 testiranj več (v letu 2018 jih je bilo 58) in 6 odraslih več (v letu 2018 smo testirali 4 odrasle osebe). Pri vseh testiranjih je bila ugotovljena primarna disleksija. Izdelali smo 38 mnenj (enako število kot v letu 2018), katera smo prejemnikom naknadno poslali po pošti.

Testiranja za skotopični sindrom bodo potekala od januarja 2020 dalje. Dogovori za termine že potekajo.

Javna predavanja

Z namenom informiranja in ozaveščanja javnosti smo tudi v letu 2019 organizirali javna brezplačna predavanja, ki so bila namenjena staršem, starim staršem, pedagoškim delavcem, učiteljem in drugim posameznikom, ki so v stiku z osebami z disleksijo. Predavanja smo izvedli na sedežu Univerze za tretje življenjsko obdobje, na Poljanski cesti 6, v Ljubljani. Pri pripravi vsebin in povezovanju s predavatelji sodeluje mag. Marija Velikonja, organizacijski del opravlja Petra Bališ.

**Predavanje Bojane Caf iz Svetovalnega centra
za otroke, mladino in starše v Ljubljani**

V letu 2019 smo izvedli šest predavanj:

- *Pomoč otrokom z disleksijo v Svetovalnem centru.* Predavateljica: dr. Bojana Caf, profesorica defektologije in specialistka gibalno-plesne terapije iz Svetovalnega centra za otroke, mladostnike in starše Ljubljana (11. februar);
- *Učenje angleščine je lahko zanimivo in zabavno.* Predavateljica: Dušica Kunaver, profesorica angleščine in ruščine (25. februar);
- *Spoznavmo svet oseb z disleksijo.* Predavatelj: Gregor Usenik, MBA, podjetnik (1. april);
- *Kako starši pomagamo otroku pri učenju.* Predavateljica: prof. Dušica Kunaver (7. oktober);
- *Težave pri učenju matematike, razumevanje, podpora in pomoč.* Predavateljica: prof. dr. Marija Kavkler, izredna profesorica za didaktiko, specialno in rehabilitacijsko pedagogiko na Pedagoški fakulteti ter predsednica društva Bravo (11. november);
- *Nasvidenje, disleksija.* Predavateljica: dr. Dušana Findeisen, prof. francoščine in angleščine, doktorat iz pedagoških znanosti (2. december).

Prof. dr. Ana Krajnc je v knjigarni Konzorcij v Ljubljani, 8. januarja 2019 v okviru Enajste šole izvedla predavanje z naslovom »Kaj je disleksija?«.

V letu 2020 bomo nadaljevali s predavanji, ki bodo zajemala različna področja disleksije. Datumi predavanj za prvo polovico leta so že določeni, delno tudi že teme in predavatelji.

Vsa predavanja so vzbudila veliko zanimanja in so bila dobro obiskana. Udeleženci so aktivno sodelovali, delili in izmenjevali svoje izkušnje. Opažamo, da mnogo staršev že vsa leta redno prihaja na predavanja, kjer veliko zvedo o disleksiji, s tem premagajo strah pred njo in doma lažje pomagajo svojim otrokom. Učijo se tudi drug od drugega. Tovrstnih predavanj si močno želijo tudi v bodoče.

Nekatera predavanja smo z dovoljenjem predavateljev posneli in si jih je mogoče ogledati tudi na FB strani Inštituta za disleksijo. Število ogledov na FB strani je nad 2.000.

Inštitut za disleksijo na Facebook strani

Inštitut za disleksijo ima svojo Facebook stran s preko 2.240 sledilci. Stran nudi vpogled v razne oddaje, video prispevke, aplikacije, članke o disleksiji in skotopičnem sindromu ter obvešča in vabi na naše in druge dogodke na temo disleksije. Naslov FB strani: <https://www.facebook.com/disleksijainstitut/>.

Facebook stran Inštituta za disleksijo je v letu 2019 urejala Petra Bališ. Zanimanje je veliko in je naraščalo, prav tako doseg objav. Posamezniki, ki sledijo Facebook strani, so v objave izredno vpleteni, radi jih komentirajo, vsebine priporočajo naprej ali jih delijo. Izredno veliko zanimanje pokažejo uporabniki za prenos predavanj v živo. Video posnetek pa si lahko pogledajo tudi kasneje. Zato smo nekaj predavanj v soglasju s predavatelji predvajali tudi v živo. Videoposnetek predavanja prof. dr. Ane Krajnc v knjigarni Konzorcij (*Kaj je disleksija?*) si je ogledalo več kot 32.200 ljudi.

Inštitut za disleksijo na domači spletni strani SUTŽO

Leta 2016 je bila postavljena spletna stran Inštituta za disleksijo v okviru domače strani Slovenske UTŽO. Vsebinsko smo jo dopolnjevali tudi v letu 2019. Dostopna je na spletnem naslovu: www.utzo.si, kjer ima svojo podstran: <http://www.utzo.si/o-institutu-za-disleksijo/>.

V letu 2019 smo pričeli z izdelavo samostojne spletne strani Inštituta za disleksijo, ki bo nared v prvi tretjini leta 2020. Spletna stran bo prilagojena osebam z disleksijo in bo kot taka prva spletna stran v Sloveniji. Omogočala bo pogled za dislektike, kjer bo možno izbrati pisavo in njeno velikost, zamenjati barvo ozadja, barvo črk ter ožiti stolpce z besedili. Samostojno domeno www.institutzadisleksijo.si smo si že priskrbeli.

Disleksija – otok zakladov: enodnevni dogodek za starše in otroke z disleksijo

Z namenom povezovanja staršev in nudenja medsebojne pomoči je na prvem sestanku strokovnega sveta IDIS nastala ideja o izvedbi tabora za otroke z disleksijo in njihove starše. Idejo razvijamo in aktivno delujemo v smeri izvedbe.

Sodelovanje z mediji in drugimi organizacijami

Na Inštitutu za disleksijo smo se povezali z različnimi institucijami in organizacijami. Povezali smo se s portaloma *Ringaraja.net* in *Mojaleta.si*, ki sta namenjena staršem in starim staršem. Portala bosta IDIS podprla in objavljala predavanja in druge dogodke ter novice. Povezali smo se z zavodom *Family Lab*.

Še naprej si bomo prizadevali za sodelovanje z Zavodom Republike Slovenije za šolstvo, Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport, Mestno občino Ljubljana in drugimi ustanovami, ki delujejo na tem področju oziroma sodelujejo z osebami z disleksijo.

Sponzorstva

Na nekatera podjetja smo naslovili prošnjo za pridobitev sponzorskih sredstev za delovanje IDIS-a (Zavarovalnica Sava, Vzajemna, NLB, Audaxceph, Sodexo, Microsoft ...). Za sedaj nismo bili uspešni.

DRUGE DEJAVNOSTI ZDRUŽENJA

Projekt Pridobivanje temeljnih kompetenc 2016-2019

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je v letu 2019 zaključila z izvajanjem programov v projektu »Pridobivanje temeljnih kompetenc 2016-2019«. Projekt je financirala Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS. Projekt je potekal od 17. 6. 2016 do 31. 3. 2019.

Koordinator projekta (konzorcija partnerskih organizacij) je bil Javni zavod Cene Štupar. V projektu so sodelovale naslednje organizacije: B2 d. o. o., Mednarodni center za prenos znanja d. o. o., Micro team, družba za računalniški inženiring d. o. o., Srednja ekonomska šola Ljubljana in Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je izvajala v projektu izobraževalne programe za pridobivanje digitalnih kompetenc, razvijanje komunikacijskih veščin in osnovno sporazumevanje v angleščini. Udeležba v programih je bila brezplačna.

Cilj projekta je bil izboljšati temeljne in poklicne kompetence ciljne skupine manj izobraženih zaposlenih (manj kot 4-letna srednja šola oziroma ISCED 1-2), starejših od 45 let. Namen projekta je bil povečati vključenost zaposlenih v vseživljenjsko učenje ter izboljšati njihove kompetence za potrebe trga dela, večjo zaposljivost in mobilnost ter osebni razvoj za delovanje v sodobni družbi.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je število predvidenih programov za obdobje 2016-2019 izvedla že v letih 2016, 2017 in 2018. V letu 2019 smo pripravili zaključno poročilo s potrebno spremljajočo dokumentacijo.

Projekt KORAK – Kompetence za razvoj kariere 2018-2022

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje v projektu **KORAK – Kompetence za razvoj kariere 2018-2022** izvaja izobraževalne programe zaboljšanje temeljnih in poklicnih kompetenc zaposlenih, manj izobraženih in manj usposobljenih. Je partnerica v konzorciju organizacij, izbranim na Javnem razpisu za pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc za obdobje 2018-2022. Projekt *sofinancirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada*. Obdobje izvajanja projekta je od 14. 9. 2018 do 31. 10. 2022.

Koordinator **projekta** (konzorcija partnerskih organizacij) je Javni zavod Cene Štupar. V projektu sodelujejo naslednje organizacije: Micro team, družba za računalniški inženiring d. o. o., Srednja ekonomska šola Ljubljana, Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje in Izobraževalni center Geoss d. o. o.

Cilj projekta je izboljšati temeljne in poklicne zmožnosti zaposlenih nad 45 let, ki so doslej imeli manj možnosti vključevanja v organizirano izobraževanje, zdaj pa si želijo izboljšati svoje znanje in spretnosti za osebni razvoj in večjo delovno uspešnost.

Namen projekta je povečati vključenost zaposlenih v izobraževanje in vseživljenjsko učenje ter izboljšati kompetence udeležencev izobraževanja in usklajenost s potrebami trga. Pomemben cilj je povečati njihovo zaposljivost in mobilnost ter spodbuditi njihovo osebno rast in participacijo v družbi.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje izvaja neformalne programe za pridobivanje digitalnih kompetenc in temeljnih kompetenc za komuniciranje, tudi v tujem jeziku. Udeležba v programih je brezplačna.

V letu 2019 smo izvedli naslednje programe:

- Začetni tečaj računalništva
- Učinkovito komuniciranje
- Začetni tečaj angleščine »Mozaik v tujem jeziku«
- Komunikacijske veščine
- Pametne naprave v službi in doma

Program **Začetni tečaj računalništva** je namenjen zaposlenim in starejšim od 45 let, ki imajo le osnovno znanje za delo z računalnikom in internetom, so manj kompetentni za delo v digitalnih okoljih in potrebujejo osnovne veščine za učinkovito elektronsko komuniciranje. Temeljni namen 40-urnega programa je bil omogočiti udeležencem, da ponovijo in nadgradijo znanje uporabe operacijskega sistema Windows 10, urejanja datotek in map, dela z besedili v Word-u, Excel, obdelovanje in organizacijo fotografij, družbena omrežja. Program je vodil mentor Miha Kržič in je potekal v računalniški učilnici na Poljanski cesti 6 v Ljubljani.

Programa **Učinkovito komuniciranje** in **Komunikacijske veščine** omogočata razvoj veščin, ki jih zaposleni potrebujejo za učinkovito komunikacijo s strankami, sodelavci in poslovnimi partnerji. Udeleženci se seznajajo s strategijo učinkovite komunikacije, poslovno

komunikacijo, različnimi načini reševanja konfliktov, aktivnim poslušanjem in razumevanjem sporočil nasprotnika, pomenom telesne govorice in pozitivne komunikacije v skupini s ciljem objektivnega, verodostojnega komuniciranja in reševanja problemov ter izogibanja subjektivnim ocenam vedenja. Programa, ki sta se izvajala na Zdravstvenem inšpektoratu RS in v Delu d. o. o., je vodila univ. dipl. psihologinja Nives Fortunat Šircelj.

Program **Pametne naprave v službi in doma** je namenjen udeležencem, ki imajo le osnovno znanje za delo s pametnim telefonom ali tablico in so manj kompetentni za delo v digitalnih okoljih ter potrebujejo osnovne veščine za učinkovito elektronsko komuniciranje. Namen programa je poznavanje uporabe pametnih naprav in spoznavanje prednosti in možnosti njihove uporabe. Program je vodil mentor Miha Kržič in je potekal v računalniški učilnici na Poljanski cesti 6 v Ljubljani.

Program za pridobivanje temeljnih kompetenc znanja tujega jezika z naslovom **Mozaik v angleškem jeziku** omogoča razvijanje veščin, ki jih zaposleni potrebujejo za učinkovito delo in komunikacijo s strankami v angleščini. Udeleženci se seznaniijo z izborom besedišča in slovničnih struktur, ki so potrebne za delo in komunikacijo s strankami. Program poteka v obliki praktičnih delavnic. Udeleženci skozi igre vlog in igrane situacije aktivno sooblikujejo delavnice in se tako usposabljaajo za kasnejšo samostojno rabo tujega jezika. Cilji so tudi spoznavanje uporabe IK tehnologije, tako za delo s strankami kot tudi za pomoč pri nadaljnjem učenju tujega jezika. Program je vodila mentorica Urška Drobnič in je potekal na Poljanski cesti 6 v Ljubljani.

Vseh navedenih programov se je v letu 2019 udeležilo skupno 78 udeležencev.

Specialna knjižnica

Specialna knjižnica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje je namenjena raziskovalcem različnih vprašanj o starosti in starejših, mentorjem, študentom, novinarjem, še posebej pa študentom fakultet, ki prihajajo na organizirano študijsko prakso.

Najpogostejši obiskovalci knjižnice v letu 2019 so bili mentorji UTŽO ter zunanji obiskovalci, ki so preučevali različna vprašanja starejših. Evidenco izposoje vodi Urška Telban.

Knjižnica šteje skupno 2.185 enot. V letu 2019 smo jo dopolnili s 96 novimi knjižničnimi enotami. Nekaj gradiva smo zaradi redke rabe in prostorske stiske podarili (starejše gradivo za učenje nemškega jezika, gradivo o sadjarstvu ipd.). Celotno knjižnično gradivo je javno objavljeno v elektronski obliki na naši domači spletni strani: <http://www.utzo.si/knjiznica/http-www-utzo-si-wp-content-uploads-2018-10-knjiznica-gradivo-1-pdf/>

Gradivo knjižnice je urejeno po lastnem sistemu, tj. glede na različna področja in prevladujoče ključne besede. Vsebinska področja, v katera je knjižnično gradivo umeščeno, imajo sledeče oznake (v oklepaju):

- Raziskovalne naloge (RN): 58 enot;
- Strokovne in predstavitvene publikacije Univerze za tretje življenjsko obdobje (SPU): 125 enot;
- Izdelki študijskih krožkov (IŠK): 59 enot;
- Študijska praksa študentov (ŠP): 26 enot;
- Članki v Andragoških spoznanjih (ČAS): 38 enot;
- Andragoška spoznanja (AS): 84 enot;
- Kakovostna starost (KS): 49 enot;
- Umetnost (U): 18 enot;
- Umetnostna zgodovina (UZ): 19 enot;
- Psihogeriatija (PG): 15 enot;
- Starejši in prostovoljstvo (SIP): 55 enot;
- Gerontologija (G): 103 enote;
- Socialna gerontologija (SG): 147 enot;
- Socialno varstvo (SV): 75 enot;
- Narodopisje (NAR): 104 enote;
- Andragogika in geragogika (ANDR): 426 enot;
- Jezikoslovje (JEZ): 36 enot;
- Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje (SU): 163 enot;
- Drugo knjižno gradivo (DG): 348 enot;
- Avdio-video gradivo (AVG): 188 enot;
- Multimedijско gradivo (MG): 1 enota;
- Disleksija (DIS): 48 enot.

Starejše gradivo in manjkrat rabljeno gradivo hranimo v arhivu in obsega 514 knjižnih enot ter 101 enoto avdio-video gradiva.

Mentorstvo študentom

V letu 2019 smo omogočili ali podprli raziskovalne naloge 15 študentom rednih fakultet in strokovnim sodelavcem drugih ustanov ter enemu dijaku. Mentorstvo na UTŽO koordinira Alijana Šantej.

Marja Černelič, doktorska študentka sociologije na Fakulteti za uporabne družbene študije Nova Gorica, je za potrebe kvantitativne raziskave doktorata opravila intervju s prof. dr. Ano Krajnc na temo Odnos naše družbe do staranja in smrti.

Skupini psihologov z Inštituta Andrej Marušič Univerze na Primorskem smo omogočili izvedbo fokusne skupine na temo duševnega zdravja. V fokusni skupini so sodelovali člani študijske skupine UTŽO za medsebojne odnose pri mentorici prof. dr. Ani Krajnc.

Alu Žnidaršiču, dijaku Centra za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje (CIRIUS) Kamnik, program računalničar, smo omogočili enotedensko prakso, ki jo je opravljal v študijskih skupinah UTŽO za računalništvo pod mentorstvom Roberta Mlakarja.

Mileni Mikec, študentki Fakultete za zdravstvene vede Univerze v Mariboru smo omogočili posredovanje ankete, ki jo je izvajala v okviru svoje magistrske naloge Poznavanje in sprejemanje nadomestnega materinstva – razkorak med generacijami.

Mariji Milavec Kapun, predavateljici na Zdravstveni fakulteti Univerze v Ljubljani, smo v okviru njene raziskave za doktorat omogočili izvedbo testiranja aplikacije, namenjene samoocenjevanju lastnega zdravja. V raziskavi so sodelovali člani študijske skupine UTŽO za računalništvo.

Damjanu Mariniču, študentu magistrskega študija na Fakulteti za informacijske študije, smo posredovali učne programe UTŽO za študijsko področje Računalniško izobraževanje in spoznavanje novih tehnologij, ki so mu bili v pomoč pri sestavljanju ankete za seminarsko nalogo pri predmetu Metode kvalitativne analize.

Nataši Vrbnjak, študentki doktorskega programa Zakonska in družinska terapija, smo omogočili posredovanje ankete za raziskavo o notranjem doživljanju in odnosu do sebe pri osebah z izkušnjo posvojitve.

10 študentom pedagogike in andragogike Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani smo pri predmetu Izobraževanje starejših omogočili hospitacijo v študijski skupini Trgi, ulice in stavbe okoli nas (pri mentorici arh. Meti Kutin) ter udeležbo na javne predavanju v programu Enajsta šola v knjigarni, kjer so se udeležili predstavitve raziskovalne naloge o slikarki Mari Kralj, študijske skupine Spoznajmo svoje mesto in domovino (pri mentorici mag. Olgi Paulič).

Programi organiziranega prostovoljnega dela v javnih ustanovah

Na UTŽO Ljubljana smo v preteklosti uvedli več modelov vzporednega izobraževanja in prostovoljskega dela v javnih kulturnih, izobraževalnih, humanitarnih in sorodnih organizacijah, ki omogočajo pretakanje znanja in izkušenj ter dejavno tretje življenjsko obdobje. Vodenje in organiziranje programov prostovoljstva izvajata predvsem Alijana Šantej in Urška Telban.

Ob tem vseskozi sodelujemo s Slovensko filantropijo, združenjem za promocijo prostovoljstva, ki nam omogoča izobraževanje o prostovoljstvu, nas informira o novostih in nudi strokovno pomoč. V decembru smo se udeležili 12. Slovenskega kongresa prostovoljstva, na katerem smo volili nove člane Etične komisije prostovoljstva, si izmenjali izkušnje dobrih praks in razmišljali o možnostih merjenja učinkov prostovoljstva na družbeno blaginjo. Prostovoljstvo je namreč v javnosti zelo zaželeno in prepoznano, kadar rešuje različne krizne situacije, kasneje pa je njegov prispevek pogosto hitro pozabljen.

V letu 2019 smo nadaljevali in razvijali že obstoječe programe organiziranega prostovoljstva, obudili smo program organiziranega prostovoljstva v Tehniškem muzeju Slovenije in vpeljali nov program organiziranega prostovoljskega dela, ki vključuje migrante, begunce ipd. v študijske krožke za keramiko.

Z Botaničnim vrtom Univerze v Ljubljani sodelujemo že vrsto let. Program poteka pod imenom Vrtni prostovoljci v Botaničnem vrtu. Skupina 16-ih prostovoljcev, slušateljev in slušateljic UTŽO, se po predhodnem usposabljanju vključuje v organizirano prostovoljsko delo v Botaničnem vrtu, trije so aktivni prostovoljci programa že od leta 2011. V mesecu februarju smo za vse naše člane in članice pripravili predstavitev prostovoljskega dela v Botaničnem vrtu z vodenim ogledom in jih povabili k vključitvi v prostovoljski program. Pri predstavitvi so sodelovale: Alenka Marinček, prof. biologije in pedagoška vodja Botaničnega vrta v Ljubljani, Olga Marinko in Nada Serajnik Sraka, študentki UTŽO in vrtni prostovoljki, ter Alijana Šantej, vodja UTŽO. V mesecu maju smo gostili 10 študentov Univerze za tretje življenjsko obdobje iz Frankfurta. Prostovoljka Helena Puh jih je popeljala na ogled vrta in tropskega rastlinjaka, prostovoljka Nada Serajnik Sraka pa jim je predstavila delo prostovoljcev v vrtu in motive zanj. Gostje so bili nad vrtom navdušeni, prvič pa so se poglobljeje seznanili z možnostjo organiziranega prostovoljskega dela študentov univerz za tretje življenjsko obdobje, ki ga v Frankfurtu še niso razvili. V letu 2019 so Vrtni prostovoljci v Botaničnem vrtu opravili preko 1.000 ur prostovoljskega dela. Na prednovoletnem srečanju, ki je potekalo 9. decembra, nas je dr. Jože Bavcon, vodja Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani, seznanil z delom in dosežki preteklega leta.

Programsko partnersko sodelovanje imamo razvito tudi s Prirodoslovnim muzejem Slovenije, v okviru katerega deluje študijska skupina *Narava – znana neznanka*, ki jo vodi kustosinja muzeja, dr. Staša Tome. Člani te in drugih študijskih skupin UTŽO Ljubljana se vključujejo v delo muzeja kot *prostovoljni kulturni mediatorji* (vodijo delavnice za otroke, vodijo obiskovalce po razstavi Dotikanje dovoljeno, pripovedujejo Krilate in kosmate zgodbe ipd.). Skupina je ob zaključku študijskega leta pripravila razstavo: *Reke in rečice*, s katero je javnosti predstavila svoje delo v študijskem letu 2018/2019. Sredi meseca novembra smo pripravili uvodno srečanje novih prostovoljcev v Prirodoslovnem muzeju Slovenije. Udeležilo se ga je

13 slušateljev univerze za tretje življenjsko obdobje, katerim je Prirodoslovni muzej Slovenije omogočil nadaljnje usposabljanje za prostovoljsko delo.

Študenti UTŽO kot prostovoljni kulturni mediatorji delujejo tudi v Muzeju za arhitekturo in oblikovanje Ljubljana, kjer sodelujejo pri pripravi razstav in urejajo arhivsko gradivo muzeja.

V letu 2019 smo nadaljevali s sodelovanjem z Društvom likovnih umetnikov Ljubljana. Člani študijskih skupin za slikarstvo in risanje sodelujejo kot prostovoljci pri delu v galerijskem prostoru DLUL. Njihovo delo obsega informiranje o razstavah in vodenje obiskovalcev po razstavnih prostorih galerije DLUL.

Z UNICEF-om nas povezuje dolgoletni humanitarni projekt *Punčka iz cunj*. Študentke, prostovoljke UTŽO, oblikujejo in izdelujejo punčke, pripravljajo samostojne razstave, prenašajo znanje na mlajše generacije, na prebežnike ter sodelujejo na lokalnih in nacionalnih prodajnih razstavah. Skupina Punčka iz cunj je imela v preteklem letu 12 aktivnih članic, ki so skupaj izdelale 117 punčk. Prostovoljke so jih postavile na ogled 27. novembra na že tradicionalnem Miklavževem sejmu na UTŽO Ljubljana. Posvojenih je bilo 16 punčk. V mesecu decembru pa so aktivno sodelovale pri pripravi in vodenju po tradicionalni razstavi punčk na Ljubljanskem gradu.

Sodelovanje z drugimi organizacijami

Z namenom uresničevanja svojega poslanstva se SUTŽO povezuje s sorodnimi organizacijami v svojem okolju, kot so: Oddelek za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani, Andragoški center Slovenije, Andragoško društvo Slovenije, Mladinska knjiga – Knjigarna Konzorcij, Mestni kino Kinodvor, Kino Komuna, Slovensko mladinsko gledališče, CNVOS, Zveza društev upokojencev Slovenije, Slovenska filantropija, Inštitut Antona Trstenjaka, UNICEF, Botanični vrt v Ljubljani, Prirodoslovni muzej Slovenije, Slovenski etnografski muzej, Revija Vzajemnost itd. Z navedenimi in drugimi organizacijami nas povezuje kontinuirano programsko sodelovanje ali sodelovanje v posameznih ali občasnih dogodkih in akcijah.

Z Oddelkom za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani smo povezani od začetkov delovanja UTŽO, saj je bila ena od so-ustanoviteljic UTŽO, prof. dr. Ana Krajnc, vodilna andragoginja v slovenskem prostoru in tedanja predavateljica na Oddelku. Študenti andragogike so raziskovalno spremljali in se prostovoljsko vključevali v razvoj izobraževanja starejših in nastanek UTŽO. Smo učna baza za študente andragogike (na andragoško prakso sprejemamo študente andragogike, nudimo jim svetovanje in pomoč pri opravljanju raziskovalnih nalog, organiziramo zanje hospitacije v študijskih skupinah UTŽO v okviru predmeta Izobraževanje starejših). Predavatelji in sodelavci Oddelka za pedagogiko in andragogiko so člani Zbora članov združenja SUTŽO (prof. dr. Sonja Kump, izr. prof. dr. Nives Ličen, Tanja Šulak), strokovnjaki z navedenega oddelka sodelujejo v dejavnostih SUTŽO (na strokovnih posvetih in izobraževanjih Mreže SUTŽO). Strokovni sodelavci SUTŽO sodelujejo v dejavnostih, ki jih organizira Oddelek: sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc in dr. Dušane Findeisen na mednarodni konferenci ELOA, sodelovanje na Pedagoško-andragoških dnevih in drugih strokovnih dogodkih, sodelovanje v evalvaciji projekta Old Guys Say Yes to Community.

Tudi v letu 2019 smo sodelovali na *Vseslovenskem festivalu nevladnih organizacij Lupa* v organizaciji CNVOS, ki je potekal 11. septembra na Bregu v Ljubljani. Na naši predstavitveni stojnici smo predstavljali izobraževalne programe in druge dejavnosti Univerze za tretje življenjsko obdobje ter animirali obiskovalce za vpis. V okviru potreb in možnosti se udeležujemo tudi usposabljanj, ki jih za nevladne organizacije izvaja CNVOS.

S Slovensko filantropijo se povezujemo na področju *prostovoljstva*, v letu 2019 največ pri vključevanju migrantov v študijske krožke UTŽO za keramiko. V letu 2019 smo se udeležili 12. Slovenskega kongresa prostovoljstva, občasno se udeležimo tudi izobraževalnih dogodkov v organizaciji Slovenske filantropije. UTŽO je za *Dan za spremembe* (krovna organizacija Slovenska filantropija) prispevala dogodek *S filmi do sprememb*.

Z Mladinsko knjigo, knjigarno Konzorcij, smo povezani v programu *Enajsta šola v knjigarni*. Vsak prvi torek v mesecu mentorji Univerze za tretje življenjsko obdobje predstavijo študijska področja in teme, zanimive za študente UTŽO in širšo javnost.

Z Zvezo društev upokojencev Slovenije (ZDUS) so nas v letu 2019 povezali *Dnevi medgeneracijskega sožitja*, ki jih je ZDUS v tem letu organizirala prvič. SUTŽO je na Dnevih medgeneracijskega sožitja sodelovala s posvetom o srebrni ekonomiji *Učenje, povezovanje, delovanje* ter s predstavitvijo vodnika po varnem stanovanju študijske skupine Dom in kultura bivanja (mentorica arh. Barbara Železnik Bizjak) z naslovom *Varni in zdravi v svojem*

domu. Z ZDUS nas povezujejo tudi dolgoletna prizadevanja za enakovredno vključevanje starejših v vsa področja družbenega delovanja.

Z javnim mestnim zavodom za izobraževanje odraslih Cene Štupar – CILJ se povezujemo v skupnih programih in projektih: UTŽO Ljubljana sodeluje v izvedbi letnega *mestnega programa izobraževanja odraslih* in v projektu *Korak – Kompetence za razvoj kariere*.

Mestna občina Ljubljana, Služba za lokalno samoupravo, nam omogoča brezplačno uporabo prostorov četrtnih skupnosti (nekdanjih krajevnih skupnosti) za delovanje študijskih skupin na več lokacijah po mestu: na Štefanovi 11, Rozmanovi 12 na Taboru, Vojkovi 1 in Dunajski 101 za Bežigradom. V prostorih mestnih četrtnih skupnosti deluje 11,5 % študijskih skupin UTŽO Ljubljana.

Z Andragoškim centrom Slovenije in Andragoškim društvom Slovenije nas povezuje skupno področje našega delovanja: izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje. Naša prizadevanja se prepletajo v iskanju možnosti za nadaljnji razvoj področja izobraževanja odraslih, v skupni javni kampanji, sodelovanju na posvetih in konferencah, sodelovanje v Tednu vseživljenjskega učenja ipd.

Z UNICEF-om, Botaničnim vrtom v Ljubljani, Društvom likovnih umetnikov Ljubljana (DLUL), s Tehniškim muzejem Bistra in občasno še z nekaterimi drugimi organizacijami se povezujemo v programih organiziranega prostovoljnega dela v javnih ustanovah in humanitarnih organizacijah.

S Prirodoslovnim muzejem Slovenije nas povezuje več področij: v okviru muzeja poteka reden izobraževalni program UTŽO *Narava, znana neznanka*, ki ga vodi kustosinja muzeja dr. Staša Tome. Program vsako leto zaokroži skupinska tematska razstava članov študijske skupine v muzeju. Študenti UTŽO se vključujejo v prostovoljno delo v muzeju (vodijo delavnice za otroke, sodelujejo v programu Dotikanje dovoljeno ipd.).

Programsko sodelovanje imamo že več let razvito s Slovenskim etnografskim muzejem, v okviru katerega študenti programa Etnologija pod vodstvom rednega mentorja programa in so-mentorstvom kustosov muzeja spoznavajo različna področja etnologije in etnografske zbirke v muzeju.

Na *Dnevih evropske kulturne dediščine* (DEKD in TDK - Teden kulturne dediščine) v organizaciji Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije že nekaj let zapored sodeluje študijska skupina *Spoznajmo svoje mesto in domovino* (mentorica mag. Olga Paulič), ki predstavi nasledke svoje raziskovalne naloge. Na DEKD 2019 so člani študijske skupine predstavili zbornik o slikarki Mari Kralj.

V muzejskih krogih (Skupnost muzejev Slovenije, Slovensko muzejsko društvo) izobraževalne dejavnosti UTŽO na področju umetnostne zgodovine in sorodnih ved predstavlja mentorica doc. dr. Rajka Bračun Sova. V letu 2019 je sodelovala na študijskem srečanju Skupnosti muzejev Slovenije s predstavitvijo primera dobre prakse *Slušatelji Univerze za tretje življenjsko obdobje kot zahtevni in hvaležni obiskovalci muzejev* ter na XIX. zborovanju Slovenskega muzejskega društva s prispevkom *Univerza za tretje življenjsko obdobje: umetnostne razstave kot oblika turizma*.

Z Mestnim kinom Kinodvor nas že več let povezuje filmski abonma za poznejša leta *Filmska srečanja ob kavi*. V letu 2019 smo nadaljevali s filmskim abonmajem v sodelovanju s kinom Komuna *Srečamo se v kinu*. Utečeno partnersko sodelovanje nas povezuje tudi s Slovenskim mladinskim gledališčem (SMG) v gledališkem abonmaju *Gledališče ob petih*. Po vsaki gledališki predstavi pripravi SMG za obiskovalce pogovore z igralci, dramaturgi in režiserji uprizoritve.

V organizaciji Javne agencije RS za varnost prometa in drugimi partnerskimi ustanovami smo v letu 2019 izvedli usposabljanje za študente UTŽO na temo *Sožitje za večjo varnost v cestnem prometu*.

Z Zavodom sv. Stanislava sodelujemo v pripravi skupnih razstav v Meršolovem atriju. V letu 2019 sta razstavljali študijska skupina Trgi, ulice in stavbe okoli nas (mentorica arh. Meta Kutin) in študijski krožki za keramiko (mentorica Lučka Šičarov) z razstavo del po navdihu Jožeta Plečnika »Kadar me stvar prime, jo znam«.

V duhu širjenja gibalne kulture se je UTŽO v letu 2019 povezala s plesno šolo Plesna zvezda, ki je za študente UTŽO razvila plesni program Ples – igra gibanja. Oblikovale so se štiri skupine, v katere je včlanjenih 107 študentk in 5 študentov UTŽO.

Študijski krožki UTŽO za ustvarjalno pisanje so v sodelovanju z Društvom Liga proti epilepsiji sodelovali v literarnem natečaju ob mednarodnem dnevu epilepsije na temo *Človek človeku prijatelj*.

UTŽO sodeluje pri pripravi nacionalnega pregleda doseganja ciljev trajnostnega razvoja v Sloveniji do leta 2020, ki ga vodi Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

S Slovensko tiskovno agencijo (STA) smo izvedli delavnico o pomenu preverjenih novic in kako se izogniti lažnim novicam. Udeležili smo se tudi okrogle mize v organizaciji STA *Dolgotrajna oskrba – izziv sedanjosti za prihodnost*.

UTŽO Ljubljana vsako leto sodeluje z literarnim dogodki ob svetovnem dnevu Noč knjige. V letu 2019 so literarni študijski krožki UTŽO pripravili branje avtorske proze in poezije *Večer je naš, zgodba je moja*.

Partnersko sodelovanje smo razvili s Slovensko filharmonijo, ki za študente UTŽO pripravlja dneve odprtih vrat, študentom UTŽO posredujemo vabila filharmonije na koncerte in abonmaje, tematska predavanja ipd.

UTŽO Ljubljana se povezuje z univerzami za tretje življenjsko obdobje v Zagrebu (Sveučilište za trečo životnu dob) in Frankfurtu (Universität des 3. Lebensalters an der Goethe-Universität Frankfurt am Main).

Člani študijske skupine Trgi, ulice in stavbe okoli nas so na Sveučilištu za trečo životnu dob Zagreb predstavili svojo razstavo fotografij Ljubljane z naslovom V življenju vstopaš in izstopaš skozi nešteto vrat. Dogodek je potekal 26. marca v okviru vsakoletnega povezovanja članov UTŽO Zagreb in Ljubljana v projektu *Most znanja in sodelovanja*.

V maju 2019 smo na študijskem obisku v Ljubljani gostili člane UTŽO Frankfurt. Predstavili smo jim dejavnosti naše organizacije, skupaj s študenti UTŽO Ljubljana smo izvedli okroglo mizo na temo dejavnega staranja in položaja starejših v družbi. Člani študijske skupine Trgi,

ulice in stavbe okoli nas so obiskovalce povedli po Ljubljani in jim predstavili kulturne in urbanistične spomenike v našem mestu. V Botaničnem vrtu v Ljubljani in Prirodoslovnem muzeju Slovenije so jim prostovoljci, študenti UTŽO, predstavili ustanovi in vključevanje prostovoljcev v delo obeh ustanov.

Javna kampanja

Spletne novice Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje

V letu 2019 smo izdali pet števil *E-novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje*. Pripravlja jih dr. Dušana Findeisen in so namenjene informiranju študentov, mentorjev in sodelavcem Slovenske univerze za tretje obdobje, novinarjem, andragogom, socialnim, gerontologom, psihologom, geragogom in drugim strokovnjakom s področij, ki se dotikajo starosti, staranja in izobraževanja starejših. V e-novicah odpiramo vprašanja o starejših in izpostavljam pomembna dogajanja v mreži SUTŽO.

Domača spletna stran, elektronske in pisne okrožnice, oglasna deska

Na domači spletni strani www.utzo.si seznanjamo naše člane in članice, mentorje, slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje in širšo javnost o dogodkih, novostih in aktivnostih v projektih, ki potekajo na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje. S soglasjem naših študentov jih obveščamo tudi z elektronskimi dopisi in okrožnicami. Tiste, ki niso uporabniki elektronske pošte, obveščamo s pisnimi okrožnicami. Obveščamo tudi z objavami na oglasnih deskah, ki so razporejene tematsko (Obvestila in vabila UTŽO, E-novice Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, Novice iz partnerskih ustanov in Kulturni dogodki).

Objavljanje v drugih elektronskih medijih

Obvestila o aktualnih dogodkih in novostih na UTŽO objavljamo tudi na naši Facebook strani (*UTŽO Ljubljana*), na spletnem portalu *Moja občina*, na spletni strani *EPAL*, *Seniorji.info*, v *CNVOS* obvestilih, *Eurydice* novicah, *e-novicah ACS* in *e-novicah Andragoškega društva Slovenija*.

Mentor in znanje

V letu 2019 smo izdali tri številke elektronske publikacije *Mentor in znanje*, ki je namenjena predvsem mentorjem študijskih skupin na ljubljanski UTŽO in v mreži SUTŽO, pa tudi izobraževalcem starejših iz drugih okolij:

- *Mentor in znanje 1: Ob rob posveta Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje Starejši, učenje, umetnost* (april 2019)
- *Mentor in znanje 2: Ah ja, vi osnutek programa objavite na spletu? Potem pa ja ... O programiranju* (avgust 2019)
- *Mentor in znanje 3: Sodelujoči v oddaji Storž o spominih na staro Ljubljano 12. 9. 2019, Radio Prvi* (september 2019).

Učna pisma *Mentor in znanje* pripravlja dr. Dušana Findeisen.

Sodelovanje v radijskih in televizijskih oddajah

Radio Slovenija 1, oddaja Storž, 31. 1. 2019

Tema: Ne moreš biti šofer, če ne veš, kam bi odpeljal avto

Sodelovala: prof. dr. Ana Krajnc

Novinarka: Jana Bajželj

Povezava: <https://radioprvi.rtv slo.si/2019/01/storz-123/>

TV Slovenija 1, oddaja Na kratko, 28. 3 2019

Tema: Starizem

Sodelovali: dr. Dušana Findeisen in študijska skupina za francoski jezik na UTŽO Ljubljana

Novinarka: Helena Pirc

Povezava: <https://4d.rtv slo.si/arhiv/na-kratko/174601056>

Radio Slovenija 1, oddaja Storž, 11. 4. 2019

Tema: Zanimajo me raznotere vsebine

Sodeloval: Andrej Šolar, prostovoljec in član Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani

Novinarka: Lucija Fatur

Povezava: <https://radioprvi.rtv slo.si/2019/03/storz-133/>

Radio Slovenija 1, oddaja Storž, 5. 9. 2019

Tema: Upokojenci kot študentje

Sodeloval: mentorici doc. dr. Rajka Bračun Sova in Lučka Šičarov, mentor dr. Damir Josipovič in študentka UTŽO Jožica Vinter

Novinarka: Lucija Fatur

Povezava: <https://radioprvi.rtv slo.si/2019/08/storz-153/>

Radio Slovenija 1, oddaja Storž, 12. 9. 2019

Tema: Spomini na staro Ljubljano

Sodeloval: mentorici dr. Dušana Findeisen in arh. Meta Kutin

Novinarka: Lucija Fatur

Povezava: <https://radioprvi.rtv slo.si/2019/08/storz-155/>

Radio Slovenija ARS, oddaja Oder, 25. 10. 2019

Tema: Mara Kralj – o njenem opusu in lutkah

Sodeloval: mentorica mag. Olga Paulič in članici študijske skupine Spoznajmo svoje mesto in zgodovino, Vesna Koželj Oblak in Mojca Slana

Novinarka: Magda Tavčar

Povezava: <https://ars.rtv slo.si/2019/10/oder-240/>

Članki in objave v javnih občilih izpod našega peresa

Krajnc, A. (2019): Gledališče, osebnostni in družbeni razvoj. Glej, list: Starci, letnik 10, št. 3, januar, str. 39.

Kutin, M. (2019): »U životu ulaziš i odlaziš kroz bezbroj vrata«, Treća mladost. Glasilo sveučilišta za treću životno dob, št. 8, april.

Krajnc, A. (2019): »Veliko poslanstvo društva U3 Škofja Loka«, Loške novice, let. V, št. 10, november.

Šantej, A. (2019): »Prvi mednarodni festival znanja in kulture starejših«, Loške novice, let. V, št. 10, november.

Krajnc, A. (2019): »Center za izobraževanje in kulturo Trebnje opravlja pomembno družbeno poslanstvo«, str. 6-9, v: Pavlič, P. (2019): »Svet se spreminja. Z nami ste mu kos že 60 let«, Center za kulturo in izobraževanje Trebnje.

Krajnc, A. (2019): »Vsem ljudskim univerzam Slovenije«, str. 8-9, v: Mermolja, E., Benko, A., Grželj, A., Ličen, N. (ur.): »Soustvarjamo družbo znanja. Zbornik ob 60-letnici Zveze ljudskih univerz«, Zveza ljudskih univerz Slovenije. Ljubljana, 2019.

Findeisen, D.: »Spletna učna platforma SUTŽO za usposabljanje mentorjev v izobraževanju starejših«, EPAL. Dostopno na: <https://epale.ec.europa.eu/sl/content/spletna-ucna-platforma-sutzo-za-usposabljanje-mentorjev-v-izobrazevanju-starejsih> (25. 11. 2019)

Platiše, J., Šantej, A. (2019): »Povabilo k vpisu«, video prispevek.

Članki in objave drugih o nas in/ali v sodelovanju z nami

Kocijančič, N. (2019): »Novice Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje«, e-Novičke Andragoškega centra Republike Slovenije, januar.

A. Ž. (2019): »Ustvarjalno pisanje«, Vzajemnost, januar.

Čurin, J. (2019): »Okroglim stolom 6. studenog 2018 obilježen jubilej prof. dr. Ane Krajnc«, Treća mladost. Glasilo sveučilišta za treću životnu dob, št. 7, februar.

Dvoršak, J. (2019): »Gostje ugotavljajo, da je Maribor lep«, Večer, 14. februar, str. 6.

A. Ž. (2019): »Festival, ki slavi učenje in ustvarjanje starejših«, Vzajemnost, april.

Čurin, J. (2019): »Održan 22. Most prijateljstva«, Treća mladost. Glasilo sveučilišta za treću životnu dob, št. 8, april.

ZDUS Zveza društev upokojencev Slovenije: »5. mednarodni festival znanja in kulture starejših«. Dostopno na: <https://www.facebook.com/ZDUS-Zveza-dru%C5%A1tev-upokojencev-Slovenije-442922382774879/> (10. 4. 2019)

(2019). »Starejši, učenje, umetnost«, e-Novičke Andragoškega centra Republike Slovenije, april.

(2019). »5. mednarodni festival znanja in kulture starejših«, e-Novičke Andragoškega centra Republike Slovenije, april.

Žibert Fiho, A. (2019): »Izobraževanje odraslih še vedno podhranjeno«, Delo, Generacija +, 6. maj, str. 21.

Kocijančič, N. (2019): »Druga številka e-novic SUTŽO«, e-Novičke Andragoškega centra Republike Slovenije, maj.

Žibert, A. (2019): »Skrb vzbujajoč upad spretnosti Slovencev po 45. letu«, Delo, Generacija +, 27. maj, str. 21.

»Predsednik Pahor na posebni slovesnosti v Predsedniški palači vročil državna odlikovanja«, Seniorske novice. Dostopno na: <http://janezplatise.blogspot.com/2019/06/predsednik-pahor-na-posebni-slovesnosti.html> (12. 6. 2019)

Seljak, I.: »Visoka nagrada tudi Ani Kranjc«, Primorski val. Dostopno na: <http://primorskival.si/novica.php?oid=11419> (12. 6. 2019)

(2019). »Slovenija – učeča se družba – po zaslugi dr. Ane Krajnc«, e-Novičke Andragoškega centra Republike Slovenije, junij.

STA (2019): »Sergiju Šlencu medalja za povezovanje med narodom«, Primorske novice, 12. junij, str. 7.

Kodrič, V. (2019): »Državno odlikovanje prof. dr. Ani Krajnc«, Latnik, 12. junij, str. 4.

Čurin, J. (2019): »5. mednarodni festival znanja in kulture starejših u Domžalama«, Treća mladost. Glasilo sveučilišta za treću životnu dob, št. 9, junij.

Platiše, J.: »Govor prof. dr. Ane Krajnc ob prejetju državnega priznanja Red za zasluge«, YouTube. Dostopno na: <https://www.youtube.com/watch?v=VNXUGKmK14Q&feature=youtu.be> (11. 6. 2019)

Fašalek, H. (2019): »Najstarejši študentje so najbolj hvaležna publika«, Dnevnik, 17. julij.

»Sedaj je čas za vpis na Univerzo za tretje življenjsko obdobje«, Seniorske novice. Dostopno na: <http://janezplatise.blogspot.com/2019/08/zdaj-je-cas-za-vpis-na-univerzo-za.html> (23. 8. 2019)

Platiše, J.: »Znanje nam odpira poti in možnosti«, Portal Si21. Dostopno na: https://www.si21.com/Svet/Znanje_nam_odpira_poti_in_moznosti/ (25. 8. 2019)

Izgoršek, U. (2019): »Živelimo z njo, ne da bi jo poznali«, Nedelo, 31. avgust, str. 14.

Čeh, S. (2019): »Gremo v šolo«, Delo, Generacija +, 9. september, str. 22.

Matoz, Z., Delo, Generacija +. Dostopno na: <https://www.delo.si/kultura/razno/starejse-navdusuje-za-raziskovanje-229632.html> (25. 9. 2019)

Peklenik, A. (2019): »SUTŽO vabi k vpisu«, e-Novičke Andragoškega centra Republike Slovenije, september 2019.

Creatim (2019): »Ana Krajnc je sprejeta v Dvorano slavnih v izobraževanju odraslih«, ACS novice. Dostopno na: <https://www.acs.si/aktualno/novice/ana-krajnc-je-sprejeta-v-dvorano-slavnih-v-izobrazevanju-odraslih/> (20. 9. 2019)

Bališ, P., Špital, M.: »Dr. Ana Kranjc: Starost kot najlepše življenjsko obdobje«, Portal Mojaleta.si. Dostopno na: <https://mojaleta.si/Clanek/Dr-Ana-Kranjc-Starost-kot-najlepse-zivljenjsko-obdobje> (3. 10. 2019)

Kontler Salomon, J. (2019): »Danes vsak človek potrebuje znanje kot zrak za življenje«, Delo, Generacija +, 8. oktober, str. 10.

(2019). »Prof. dr. Ana Krajnc sprejeta v Mednarodno dvorano slavnih s področja izobraževanja odraslih in nadaljnjega izobraževanja«, e-Novičke Andragoškega centra Republike Slovenije, oktober.

(2019). »Spletna učna platforma – nova oblika usposabljanja mentorjev«, e-Novičke Andragoškega centra Republike Slovenije, oktober.

(2019). »Urbani miti in reklame – kaj jih naredi berljive?«, e-Novičke Andragoškega centra Republike Slovenije, oktober.

M. Č. (2019): »Spomnili so se slikarke Mare Kralj«, Nedeljski, 16. oktober, str. 34.

Bolčina, M. (2019): »60 let Ljudske univerze Ajdovščina«, Latnik, 25. oktober, str. 213.

(2019). »Okrogla miza o dolgoživi družbi«, e-Novičke Andragoškega centra Republike Slovenije, oktober.

Čurin, J. (2019): »5. mednarodni festival znanja in kulture starejših u Domžalama«, Treća mladost. Glasilo sveučilišta za treću životnu dob, št. 33, oktober.

(2019). »Obrazovanje odraslih: teorijske osnove i praksa«, e-Novičke Andragoškega centra Republike Slovenije, november.

(2019). »UTŽO Velike Lašče deluje še 10 let«, e-Novičke Andragoškega centra Republike Slovenije, november.

Gams, N. (2019): »Učiti in izobraževati se moramo vse življenje«, Naš časopis, 25. november, str. 47.

Objave novinarskega študijskega krožka

Članice in člani novinarskega študijskega krožka pod mentorstvom Neve Železnik objavljajo svoje prispevke v reviji Vzajemnost in drugih časopisih ter revijah (Zarja, Ženska, Nedeljski ipd.).

Zgibanke, plakati in drugo promocijsko gradivo

Šantej, A.: »Programi prostovoljnega dela v javnih ustanovah«, 2019 (promocijski letak)

Šantej, A., Jančič Bobbera J.: »5. mednarodni festival znanja in kulture starejših«, 2019 (plakat)

Šantej, A., Jančič Bobbera J.: »5. mednarodni festival znanja in kulture starejših«, 2019 (zloženska)

Paulič, O.: »Ob stodesetletnici rojstva Mare Kralj«, 2019 (zloženska)

Šantej, A.: Študijski programi 2019-2020, 2019 (plakat)

Šantej, A.: Razstava UNICEF-ovih punčk, 2019 (plakat)

FINANČNO POROČILO ZA LETO 2019

PRIHODKI	EUR
Članarine	618.161
Dotacije iz proračunskih in drugih javnih sredstev	55.866
Prihodki drugih fundacij, skladov in ustanov	55.658
Dotacije drugih pravnih in fizičnih oseb	412
Prihodki od prodaje proizvodov in storitev	8.377
Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	2.027
PRIHODKI SKUPAJ	740.501

ODHODKI	EUR
Stroški materiala	20.395
Stroški storitev	495.935
Stroški dela	216.256
Odpisi vrednosti (amortizacija)	4.026
Drugi poslovni odhodki	190
ODHODKI SKUPAJ	736.802

Presežek prihodkov nad odhodki v letu 2019 = 3.699 EUR

Presežek prihodkov nad odhodki v letu 2018 = 4.518 EUR

PRILOGE

Priloga 1: Izobraževalni programi, študijske skupine, število in udeležba študentov v študijskih letih 2017/2018, 2018/2019 in 2019/2020

Izobraževalni program	Število študijskih skupin 2017/2018	Število študijskih skupin 2018/2019	Število študijskih skupin 2019/2020
Angleški jezik	55	55	57
Arheologija	1	1	1
Astronomija	1	1	1
Človek in njegove pisave (kaligrafija)	1	2	2
Človek in okolje	1	1	1
Čudoviti svet križank in ugank	1	1	1
Dom, kultura bivanja, oprema in prenova	1	1	1
Etnologija	1	1	1
Francoski jezik	10	11	12
Geografija (Slovenije, Evrope, sveta)	12	11	12
Igra - predstava	1	1	1
Italijanski jezik	25	26	28
Keramika	6	5	5
Kitajska nekoč in danes	1	1	1
Kitajski jezik	2	2	1
Književnost	1	1	1
Latinski jezik in kultura	1	1	1
Ljubljana, naše mesto in svet okoli nas	1	1	1
Medsebojni odnosi in sporazumevanje	6	7	6

Izobraževalni program	Število študijskih skupin 2017/2018	Število študijskih skupin 2018/2019	Število študijskih skupin 2019/2020
Misleče telo	/	2	2
Moji starši so stari - kritična geragogika	1	1	1
Narava - znana neznanka	1	1	1
Naravno vrtnarjenje	2	3	3
Nemški jezik	14	14	15
Novinarstvo	1	1	1
Od branja do pisanja	2	2	2
Po sledih slovenskega ljudskega izročila	1	/	/
Program za varovanje zdravja	1	/	/
Računalništvo	19	22	23
Rad(-a) imam gledališče	1	1	1
Rastlinstvo Slovenije	1	1	1
Razvijamo kognitivne spretnosti	/	1	1
Restavratorstvo predmetov	1	1	1
Ruski jezik	3	3	4
Slikarstvo	8	7	8
Slovenska in svetovna stavbna dediščina	1	1	1
Spoznajmo svoje mesto in domovino	1	1	1
Spoznavanje glasbene umetnosti	3	3	2
Svetovne religije in verstva	1	1	2
Španski jezik	11	11	10
Tradicionalna ljudstva sveta	2	1	1
Trgi, ulice in stavbe okoli nas	3	4	3
Umetnost pripovedovanja	1	/	/
Umetniška fotografija	/	1	1

Izobraževalni program	Število študijskih skupin 2017/2018	Število študijskih skupin 2018/2019	Število študijskih skupin 2019/2020
Umetnostna zgodovina	35	36	36
Ustvarjalno pisanje	2	3	3
Ustvarjamo vrtove	3	3	3
Zgodovina (slovenska, evropska)	15	15	16
Zgodovina in civilizacije Bližnjega vzhoda	1	1	1
Zgodovina, kultura in umetnost Japonske	2	/	/
Z znanjem do dejavnega državljanstva	1	1	1
Antropologija	/	/	1
Število študijskih skupin skupaj	267	274	280
Število študentov	3175	3199	3186
Udeležba študenti skupaj	4607	4608	4667

Priloga 2: Mentorji UTŽO Ljubljana v študijskem letu 2019/2020

V študijskem letu 2019/2020 z UTŽO Ljubljana sodelujejo 104 mentorji:

Zap. št.	Ime in priimek	Izobraževalni program
1.	Ema Andoljšek	Nemški jezik
2.	Todorče Atanasov	Slikarstvo
3.	Magdalena Ažman Bizovičar	Angleški jezik
4.	Jasna Baldeck	Francoski jezik
5.	Lidija Bavec	Španski jezik
6.	Kristina Bertok	Italijanski jezik
7.	Lidija Bertoncelj	Angleški jezik, Francoski jezik
8.	Matej Bizovičar	Risanje in slikanje, Slikarstvo
9.	Klemen Blokar	Astronomija
10.	Rajka Bračun Sova	Umetnostna zgodovina, Umetnost na Slovenskem
11.	Tatjana Bradeško	Zgodovina
12.	Suzana Breclj	Italijanski jezik
13.	Veronika Brvar	Spoznavanje glasbene umetnosti
14.	Tjaša Celestina	Rad(-a) imam gledališče
15.	Saša Chen	Kitajska nekoč in danes, Italijanski jezik
16.	Marija Cizelj	Francoski jezik, Španski jezik
17.	Urška Drobnič	Angleški jezik
18.	Tomaž Faganel	Spoznavanje glasbene umetnosti
19.	Soča Fidler	Angleški jezik
20.	Neli Filipič	Ustvarjalno pisanje
21.	Dušana Findeisen	Moji starši so stari, Angleški jezik, Medsebojni odnosi in sporazumevanje
22.	Uršula Fujs	Književnost

Zap. št.	Ime in priimek	Izobraževalni program
23.	Matej Gabrovec	Geografija
24.	Vitoslava Gačeša	Nemški jezik
25.	Matjaž Geršič	Geografija Slovenije
26.	Alla Gorše	Ruski jezik
27.	Veronika Gračner	Angleški jezik
28.	Peter Grum	Spoznavanje glasbene umetnosti
29.	Andrej Hren	Rastlinstvo Slovenije
30.	Adica Jamnišek	Geografija
31.	Stanislava Jelenc	Angleški jezik
32.	Barbara Pia Jenič	Govor in komunikacijske veščine
33.	Duša Jesih	Slikarstvo, Risanje in slikanje
34.	Ana Jevševar	Zgodovina Slovencev v evropski zgodovini
35.	Damir Josipović	Ljubljana - moje mesto in svet okoli nas
36.	Margareta Jurišić	Angleški jezik
37.	Maja Kavčič	Nemški jezik
38.	Boštjan Kerbler	Geografija Slovenije in sveta
39.	Drago Kladnik	Geografija
40.	Ana Kocjančič	Umetnostna zgodovina
41.	Alenka Kolman Kavčič	Francoski jezik, Angleški jezik
42.	Katarina Koren	Italijanski jezik
43.	Vedrana Kosec	Razvijamo kognitivne spretnosti
44.	Nina Košir	Angleški jezik
45.	Nataša Košmerl	Umetniška fotografija
46.	Adriana Kozamernik Jukić	Nemški jezik, Kitajski jezik
47.	Ana Krajnc	Medsebojni odnosi in sporazumevanje
48.	Dušan Kramberger	Slovenska in svetovna stavbna dediščina

Zap. št.	Ime in priimek	Izobraževalni program
49.	Alja Krašovec	Portugalski jezik
50.	Miha Kržič	Računalniško usposabljanje, Fotografija in računalnik
51.	Robert Kukovec	Angleški jezik
52.	Jurij Kunaver	Geografija Slovenije
53.	Meta Kutin	Trgi, ulice in stavbe okoli nas
54.	Gašper Kvartič	Latinski jezik in kultura
55.	Andrej Lajovic	Astronomija
56.	Biserka Luznar Dobernik	Angleški jezik
57.	Marjan Luževič	Geografija
58.	Miloš Klemen Mahorčič	Svetovna zgodovina, Umetnostna zgodovina
59.	Urška Majaron	Računalniško usposabljanje
60.	Štefan Markovič	Čudoviti svet križank in ugank
61.	Denija Marmilić Peršič	Španski jezik, Italijanski jezik
62.	Marija Močnik	Človek in njegove pisave
63.	Irena Mrak	Geografija
64.	Karel Natek	Geografija
65.	Predrag Novaković	Arheologija
66.	Nives Palmić	Risanje in slikanje
67.	Olga Paulič	Spoznajmo svoje mesto in domovino
68.	Donovan Pavlinec	Umetnostna zgodovina
69.	Tjaša Pavšič Klasinc	Ruski jezik
70.	Zdenka Peloz	Psihologija medsebojnih odnosov
71.	Boštjan Plut	Zgodovina in civilizacije Bližnjega vzhoda, Svetovne religije in verstva, Etnologija, Umetnostna zgodovina, Svetovna zgodovina, Zgodovina Evrope, Ljubljana in Ljubljanci
72.	Barbara Podlogar	Naravno vrtnarjenje

Zap. št.	Ime in priimek	Izobraževalni program
73.	Sabina Potočki	Misleče telo
74.	Anny Elizabeth Prada Stopar	Španski jezik
75.	Jaka Racman	Umetnostna zgodovina
76.	Majda Rakočević	Angleški jezik
77.	Slavica Ravnik	Medsebojni odnosi in sporazumevanje
78.	Martin Razpotnik	Računalniško usposabljanje, Fotografija in računalnik
79.	Lea Rigler	Umetnostna zgodovina
80.	Tomaž Rijavec	Človek in okolje
81.	Kaja Rožman	Umetnostna zgodovina
82.	Marjeta Bibijana Savnik Tuma	Nemški jezik, Angleški jezik
83.	Mateja Seliškar Kenda	Od branja do pisanja
84.	Nevenka Seliškar	Angleški jezik
85.	Neva Sosič	Angleški jezik
86.	Vesna Stropnik	Angleški jezik
87.	Matic Šavli	Umetnostna zgodovina
88.	Janja Šega	Angleški jezik
89.	Lučka Šičarov	Keramika
90.	Mitja Škrjanec	Ustvarjamo vrtove
91.	Henrika Škrlj	Angleški jezik
92.	Irena Šterman	Umetnostna zgodovina
93.	Marjeta Tadel Sušnik	Angleški jezik
94.	Nataša Helena Tomac	Italijanski jezik, Francoski jezik
95.	Nataša Tomažević	Angleški jezik
96.	Staša Tome	Narava – znana neznanka
97.	Catherine Rose Turk	Angleški jezik

Zap. št.	Ime in priimek	Izobraževalni program
98.	Ana Urbančič	Kultura in umetnost Latinske Amerike
99.	Urša Valič	Kulturna in socialna antropologija, Etnologija
100.	Kristina Velkaverh	Nemški jezik
101.	Janez Zalaznik	Slikarstvo
102.	Ljubomir Zidar	Restavratorstvo predmetov
103.	Barbara Železnik Bizjak	Notranja oprema in kultura bivanja
104.	Nevenka Železnik	Novinarstvo

Priloga 3: Članice mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje v letu 2019

Zap. št.	Kraj	Ime in naslov UTŽO
1.	AJDOVŠČINA	Društvo MOST - Univerza za tretje življenjsko obdobje Ajdoščina Gregorčičeva 21, 5270 Ajdovščina
2.	BRDA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Brda - Unitri Brda Trg 25. maja 2, 5212 Dobrovo
3.	CELJE	Osrednja knjižnica Celje Univerza za tretje življenjsko obdobje Muzejski trg 1a, 3000 Celje
4.	ČRNOMELJ	Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj Univerza za tretje življenjsko obdobje Ul. Otona Župančiča 1, 8340 Črnomelj
5.	DOMŽALE	Društvo Lipa Domžale Univerza za tretje življenjsko obdobje Ljubljanska cesta 58, 1230 Domžale
6.	GROSUPLJE	Univerza za tretje življenjsko obdobje Grosuplje Adamičeva cesta 16, 1290 Grosuplje
7.	HOČE-SLIVNICA	UTŽO Hoče-Slivnica Rogoška cesta 60, 2204 Rogoza
8.	IDRIJA	Društvo upokojencev Idrija Univerza za tretje življenjsko obdobje Rožna ulica 2, 5280 Idrija
9.	ILIRSKA BISTRICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Ilirska Bistrica Kidričeva ulica 15, 6250 Ilirska Bistrica
10.	IVANČNA GORICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Ivančna Gorica Cesta II. grupe odredov 17, 1295 Ivančna Gorica
11.	IZOLA	Andragoško društvo Morje - Univerza za tretje življenjsko obdobje Izola Ulica Giordana Bruna 6, 6310 Izola
12.	KOČEVJE	Podjetniški inkubator Kočevje OE Ljudska univerza – UTŽO Kočevje Trg Zbora odposlancev 30, 1330 Kočevje

13.	KOPER	Društvo Pristan Univerza za tretje življenjsko obdobje Pri vodnjaku 2, 6000 Koper
14.	KOZJE	Knjižnica Šmarje pri Jelšah – enota Kozje Univerza za tretje življenjsko obdobje Kozje 150, 3260 Kozje
15.	KRANJ	Društvo upokojencev Kranj Univerza za tretje življenjsko obdobje Tomšičeva 4, 4000 Kranj
16.	KRAS	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras Gorjansko 84, 6223 Komen
17.	KRŠKO	Ljudska univerza Krško Univerza za tretje življenjsko obdobje Dalmatinova ulica 6, 8270 Krško
18.	LAŠKO	Univerza za tretje življenjsko obdobje pri Knjižnici Laško Aškerčev trg 4, 3270 Laško
19.	LENART V SLOVENSKIH GORICAH	RASG, Izobraževalni center Slovenske Gorice Univerza za tretje življenjsko obdobje Nikova 9, 2230 Lenart v Slovenskih goricah
20.	LITIJA – ŠMARTNO	Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Litija in Šmartno Parmova ulica 9, 1270 Litija
21.	LJUBLJANA	Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, združenje za izobraževanje in družbeno vključenost Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani Poljanska cesta 6, 1000 Ljubljana
22.	LOG - DRAGOMER	Društvo DVIG - Univerza za tretje življenjsko obdobje Dolina 21, 1351 Brezovica pri Ljubljani
23.	LOGATEC	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Logatec Notranjska 14, 1370 Logatec
24.	MARIBOR	Mariborska knjižnica Rotovski trg 2, 2000 Maribor
25.	MARIBOR	Andragoški zavod Maribor - Ljudska univerza Univerza za tretje življenjsko obdobje Maistrova ulica 5, 2000 Maribor
26.	MARIBOR	Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Maribor Prešernova ulica 1, 2000 Maribor

27.	MURSKA SOBOTA	Društvo – Univerza za tretje življenjsko obdobje pri Ljudski univerzi Murska Sobota Slomškova ulica 33, 9000 Murska Sobota
28.	NAZARJE	Univerza za tretje življenjsko obdobje Zgornje Savinjske doline Center za samostojno učenje Nazarje pri Andragoškem zavodu LU Velenje Zadrečka cesta 35, 3331 Nazarje
29.	NOVA GORICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Nova Gorica Erjavčeva ulica 4, 5000 Nova Gorica
30.	NOVO MESTO	Društvo upokojencev Novo mesto Univerza za tretje življenjsko obdobje Čitalniška ulica 1, 8000 Novo mesto
31.	ORMOŽ	Ljudska univerza Ormož, Univerza za tretje življenjsko obdobje Vrazova ulica 12, 2270 Ormož
32.	PIRAN	Društvo Faros Univerza za tretje življenjsko obdobje Piran Fazanska 1, 6320 Portorož
33.	PIVKA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Pivka Kettejeva ulica 5, 6257 Pivka
34.	POSTOJNA	OE Ljudska univerza Postojna, Zavod Znanje Postojna Univerza za tretje življenjsko obdobje Ljubljanska cesta 2, 6230 Postojna
35.	PTUJ	Ljudska univerza Ptuj Univerza za tretje življenjsko obdobje Mestni trg 2, 2250 Ptuj
36.	RADOVLJICA	Ljudska univerza Radovljica Univerza za tretje življenjsko obdobje Kranjska cesta 4, 4240 Radovljica
37.	RAKIČAN	Raziskovalno izobraževalno središče Univerza za tretje življenjsko obdobje, Dvorec Rakičan Lendavska ulica 28, Rakičan, 9000 Murska Sobota
38.	RAVNE NA KOROŠKEM	Andragoško društvo Koroške – UTŽO Ravne na Koroškem Koroška cesta 14, 2390 Ravne na Koroškem
39.	RIBNICA	Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje, Univerza za tretje življenjsko obdobje Ribnica, Sodražica, Loški potok Knafljev trg 2, 1310 Ribnica

40.	ROGAŠKA SLATINA	Ljudska univerza Rogaška Slatina Univerza za tretje življenjsko obdobje Celjska cesta 3a, 3250 Rogaška Slatina
41.	SEVNICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Sevnica Savska 2, 8290 Sevnica
42.	SLOVENJ GRADEC	UŽO MOCIS Slovenj Gradec Meškova ulica 21, 2380 Slovenj Gradec
43.	SLOVENSKA BISTRICA	Ljudska univerza Slovenska Bistrica Univerza za tretje življenjsko obdobje Partizanska ulica 22, 2310 Slovenska Bistrica
44.	ŠENTJUR	Razvojna agencija Kozjansko OE Ljudska univerza Šentjur Univerza za tretje življenjsko obdobje Mestni trg 5, 3230 Šentjur
45.	ŠKOFJA LOKA	Društvo U3 Škofja Loka Univerza za tretje življenjsko obdobje Škofja Loka Partizanska ulica 1, 4220 Škofja Loka
46.	ŠMARJE PRI JELŠAH	Knjižnica Šmarje pri Jelšah Univerza za tretje življenjsko obdobje Aškerčev trg 20, 3240 Šmarje pri Jelšah
47.	TRBOVLJE	Društvo U3 Univerza za tretje življenjsko obdobje Zasavska regija Trg svobode 11a, 1420 Trbovlje
48.	TREBNJE	Center za izobraževanje in kulturo Trebnje Univerza za tretje življenjsko obdobje Kidričeva 2, 8210 Trebnje
49.	TRŽIČ	Ljudska univerza Tržič Univerza za tretje življenjsko obdobje Šolska ulica 2, 4290 Tržič
50.	VELENJE	Andragoško društvo Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje Efenkova cesta 61, 3320 Velenje
51.	VELIKE LAŠČE	KUD Primož Trubar Velike Lašče Univerza za tretje življenjsko obdobje Velike Lašče Stritarjeva cesta 1, 1315 Velike Lašče
52.	VRANSKO	Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Vransko Vransko 143a, 3305 Vransko

53.	ŽALEC	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Žalec Ulica Savinjske čete 4 3310 Žalec
-----	-------	--

Priloga 4: Organi Združenja SUTŽO

Organi združenja so:

- Zbor članov združenja
- Upravni odbor
- Predsednik/-ca
- Nadzorni odbor

Zbor članov je najvišji organ, ki ga sestavljajo vsi redni člani združenja.

Upravni odbor je izvršilni in najvišji strokovni organ združenja.

Vodi ga **predsednica** prof. dr. Ana Krajnc, ki je hkrati tudi predsednica združenja.

Upravni odbor ima sedem članov:

prof. dr. Ana Krajnc, predsednica,
dr. Dušana Findeisen, članica,
izr. prof. dr. Nives Ličen, članica,
Tanja Šulak, članica,
Alijana Šantej, članica,
Nevenka Železnik, članica,
Boža Bolčina, članica.

Nadzorni odbor izvaja nadzor nad razpolaganjem s premoženjem združenja ter nad finančnim in materialnim poslovanjem združenja.

Nadzorni odbor ima tri člane:

Marko Živec, predsednik,
Majda Ažman, članica,
Marija Močnik, članica.

Priloga 5: Zaposleni in zunanji sodelavci v letu 2019

Zaposleni

Dr. Dušana Findeisen

Predstojnica Inštituta za raziskovanje in razvoj izobraževanja

Alijana Šantej, prof. ped.

Predsednica Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani, izvršni vodja združenja

Alenka Gabriela Ščuka, univ. dipl. ped. in andr.

Koordinacija izobraževalnih programov

Petra Bališ, univ. dipl. ped. in andr.

Vodja projektov

Urška Majaron, inž. med. prod.

Projektna sodelavka

Urška Telban, prof. slov. in org. soc. mreže

Koordinacija izobraževalnih programov

Urša Kramberger, univ. dipl. ped. in andr.

Obračuni in evidence, koordinacija izobraževalnih programov

Pogodbeni strokovni in drugi zunanji sodelavci

Prof. dr. Ana Krajnc

Predsednica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost

Predsednica Mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Robert Mlakar, univ. dipl. med. komunikolog (do avgusta 2019)

Vodja programov za računalniško izobraževanje in nove tehnologije

Priprava učnega gradiva za računalniško izobraževanje (od avgusta 2019 dalje)

Miha Kržič (od avgusta dalje)

Vodja programov za računalniško izobraževanje in nove tehnologije

Dr. Vesna Radonjić Miholič, univ. dipl. psih.

Strokovna sodelavka Inštituta za disleksijo

Mag. Marija Velikonja

Strokovna sodelavka Inštituta za disleksijo